

KOMISJONI OTSUS

2. august 2004

Seoses Riigiabiga, mis Prantsusmaa andis France Télécomile

(teatavaks tehtud numbri K(2004) 3060 all)

(ainult prantsuskeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2006/621/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut ja eriti selle artikli 88 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut ja eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles vastavalt nimetatud artiklitele ⁽¹⁾ kutsunud huvitatud pooli üles esitama märkusi ja võtnud need märkused arvesse,

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) Komisjon teatas 31. jaanuari 2003 kirjaga Prantsusmaale oma otsusest algatada lepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud ametlik uurimismenetlus (edaspidi "algatamisotsus") rahaliste meetmete vastu, mis prantsuse ametivõimud võtsid France Télécomi (edaspidi "FT" või "Ettevõte") ja selle operaatori suhtes kohaldatava ettevõtlusmaksu korra kasuks. Selle menetluse algatamiseni viinud asjaolude kirjeldust käesolevas otsuses ei korrata ⁽²⁾.

(2) Algatamisotsusest teatati Prantsusmaale 31. jaanuaril 2003. Pärast trükkivigade parandamist teatati Prantsusmaale parandatud otsus 7. märtsil 2003.

(3) Prantsusmaa edastas komisjonile lisateavet 4. aprillil 2003, 15. mail 2003 ja 29. jaanuari 2004 kirjadega.

(4) Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽³⁾. Komisjon kutsus huvitatud pooli üles esitama märkusi kõnesolevate abimeetmete kohta.

(5) Kolmandad huvitatud pooled esitasid komisjonile sellel teemal järgmised märkused:

- 21. märts 2003: Cable and Wireless plc and Cable and Wireless SA märkused
- 11. aprill 2003: Cégételi märkused
- 10. aprill 2003: AFORS Télécomi märkused

— 11. aprill 2003: LDCOMi märkused

— 11. aprill 2003: A märkused ⁽⁴⁾

— 10. aprill 2003: Tiscali märkused

— 11. aprill 2003: WorldCom France'i märkused ⁽⁵⁾— 11. aprill 2003: B märkused ⁽⁶⁾— 11. aprill 2003: Bouygues ASI ja Bouygues Télécomi ⁽⁷⁾(edaspidi "BT") märkused

— 14. aprill 2003: Telecom Italia märkused

— 14. aprill 2003: C märkused ⁽⁸⁾

— 29. aprill 2003: B märkused

— 30. aprill 2003: LDCOMi märkused ⁽⁹⁾

(6) Komisjon edastas need märkused Prantsusmaale 16. mail 2003, andes talle võimaluse neid kommenteerida. Komisjon sai Prantsusmaa kommentaarid 30. juuni 2003 ja 29. juuli 2003 kirjadega ⁽¹⁰⁾.

(7) Komisjon avaldas 30. mail 2003 teate seoses lepinguga "abiteenuste osutamiseks FT-le antud rahalise abi kokkuvõtte hindamiseks turumajanduse erainvestori põhimõttega ja FT saneerimiskava võimalikuks analüüsiks" ⁽¹¹⁾. Prantsuse ametivõimud kirjutasid komisjonile 3. juuli 2003 kirjas seoses eelnimetatud lepingu teatisega. Komisjon vastas neile 24. septembri 2003 kirjaga. 24. septembril 2003 anti teenuse osutaja leping NERA kabinetile (edaspidi "NERA" või "konsultant"). Prantsuse ametivõimudele teatati ekssperdi isikust 8. oktoobri 2003 faksi teel.

(8) Komisjon sai kolmandatelt pooltelt muud teavet ja dokumente:

— 23. juuni 2003: LDCOMi kiri

— 25. juuni 2003: D kiri ⁽¹²⁾

— 27. oktoober 2003: MCI kiri

- 16. oktoober 2003: ECTA kiri
- 25. juuni 2003: XXX kiri
- 7. jaanuar 2004: BT kiri
- 16. jaanuar 2003: BT kiri ⁽¹³⁾
- 19. märts 2004: FT kiri ⁽¹⁴⁾
- 5. aprill 2004: Tiscali kiri
- 17. mai 2004: LDCOMi kiri
- 26. mai 2004: BT kiri ⁽¹⁵⁾
- 22. juuni 2004: FT kiri ⁽¹⁶⁾
- 30. juuni 2004: FT faks
- 2. juuli 2004: FT faks.

(9) Komisjon taotles prantsuse ametivõimudelt täiendavaid selgitusi järgmiste kirjadega:

- 11. september 2003 (prantsuse ametivõimude 20. oktoobri 2003 vastus)
- 11. november 2003 (prantsuse ametivõimude 4. detsembri 2003 vastus)
- 12. jaanuar 2004 (prantsuse ametivõimude 21. jaanuari 2004 vastus)
- 2. veebruar 2004 (prantsuse ametivõimude 16. veebruari 2004 vastus)
- 1. juuni 2004 (prantsuse ametivõimude vastus 16. juuni 2004 koosolekul).

(10) Komisjon saatis prantsuse ametivõimudele 3. mail 2004 ja 14. juunil 2004 motiveeringupunktis 8 osutatud kirjad ning ka 28. aprilli 2004 kuupäeva kandva NERA aruande (edaspidi "NERA aruanne"). See aruanne koosneb kahest eraldi osast: (i) Professor Berlin'i koostatud juriidilisest aruandest ja (ii) majandusaruandest.

(11) Komisjon kuulas menetluse käigus mitmetel koosolekutel ära kolmandate poolte esindajad.

(12) Komisjon ja konsultant kohtusid prantsuse ametivõimude ja FTga 22. jaanuaril ja 16. ning 23. juunil 2004.

(13) Prantsuse ametivõimud rõhutasid 14. mai 2004 kirjaga, kinnitatud 3. juunil 2004, et algatamisotsus ei kata kõiki komisjoni uurimise alla kuuluvaid asjaolusid. Prantsuse ametivõimud esitasid 9. juuni 2004 meiliga, kinnitatud 10. juuni 2004 kirjaga, NERA aruande kohta tähelepanekud, mida nad täiendasid 21. juuni 2004 kirjaga.

2. FRANCE TELECOMI KIRJELDUS

(14) Algatamisotsusest johtuvalt puudutab käesolev menetlus FT gruppi kui ühtset majandusüksust. Menetluse algatamisest alates on komisjon alati viidanud kõnealuse ettevõtte konsolideeritud finantsaruandele. Seda lähenemisviisi omaks võttes järgib komisjon turul peegelduva majandusliku tegelikkusega sidusat toimingut, milles hinnatakse FT tegevusnäitajaid ja majanduslikku usaldatavust selle koondtulemuste alusel. Algatamisotsuses kirjeldati FT gruppi järgmiselt:

"FT, mis oli esialgselt posti- ja telekommunikatsiooniministeriumi osa, asutati 1991. aastal juriidilise isiku staatust omava avalik-õigusliku operaatorina. Alates 31. detsembrist 1996 on operaatoril aktsiaseltsi staatus ja aktsiaselts on koteeritud Premier Marché d'Euronext Paris SA ja New Yorgi börsil (NYSE) alates 1997. aasta oktoobrist. 2002. aastal kuulus FT kapitali põhiosa riigile 56,45 % mahus, kusjuures ülejäänud jagunes avalikkuse (32,25 %), ristosaluse aktsionäride (8,26 %) ja kõnealuse ettevõtte töötajate (3,04 %) vahel ⁽¹⁷⁾.

FT on telekommunikatsioonivõrkude ja -teenuste operaator ja tarnija, kes on tegev Prantsusmaal ja maailmas ning tegutseb järgmistel turgudel: tavatelefoni-, mobiiltelefoni-, interneti- ja muud teabeteenused, teenused ettevõtetele, telelevi ja kaabeltelevisioon. Pärast Orange plc omandamist ja Orange ASi asutamist FT mobiilside põhifiliaalina, selle börsile laskmist ja Wanadoo ASi börsile laskmist on FT tegevus korraldatud neljas osas: (i) Orange; (ii) Wanadoo; (iii) tavatelefoni-, kõne- ja andmesideteenused Prantsusmaal, ja (iv) tavatelefoni-, kõne- ja andmesideteenused väljaspool Prantsusmaad, peamiselt tütarettevõtte Equant' kaudu.

31. detsembri 2001. aasta seisuga annab FT tööd 211 554 töötajale maailmas, nendest 146 882 Prantsusmaal ⁽¹⁸⁾.

(15) See kirjeldus kehtib ka käesolevas otsuses vaadeldaval ajavahemikul. Sellel ajavahemikul iseloomustas grupi struktuuri pealegi "liigse filialiseerumise poliitika FT ümber nelja noteeritud äriühingu loomise kaudu: Orange, Wanadoo, TPSA Poolas ja Equant. Nii asutati grupp täiesti paradoksaalselt ja tasakaalustamatult, kusjuures ematettevõtte FTSA kandis kogu võla, samal ajal kui tütarettevõtted kontsentreerisid kasvu ..." ⁽¹⁹⁾

3. ASJAOLUDE KIRJELDUS AJALISES JÄRJESTUSES JA ETTEVÕTTE RAHALINE OLUKORD

3.1. 2002. aasta esimesel poolel teada olevad andmed ja selle perioodi sündmused

(16) Komisjon täheldab, et riigi käitumise analüüs riigibiieskirjade seisukohast tuleb läbi viia iga riigipoolse sekkumise

hetkel olemasolevate andmete ja teabe põhjal. Eeldusel, et käesolev asi puudutab 2002. aastal ja 2003. aasta alguses aset leidnud sündmusi, tuleb tingimata ajalisel järjestuses uuesti läbi vaadata alates 2001. majandusaasta bilansi avaldamisest teadaolevad detailid, mõistmaks asjaolusid, millele komisjon toetus riigi käitumise analüüsimisel. Pealegi tuleb meenutada, et 2002. aasta esimese poolaasta lõpptulem avaldati alles 13. septembril 2002. Enne seda kuupäeva käsitles viimane FT avaldatud lõpptulem 2001. majandusaastat. Mõned finantsanalüütikutelt pärinevad lisaandmed olid siiski saadaval nende prognoosides, arvamustes ja soovitustes.

- (17) Järgnevast analüüsist tulenevalt oli FT alates 2002. aasta juunist raskete struktuuriliste probleemide ja tasakaalustamata bilansiga ettevõtte. 2002. aasta esimesest kvartalist

alates tuli nende probleemide olemus esile 2001. aasta raamatupidamisaruannete avaldamisega. Nende aruannete avaldamine näitas majandustulemuste kasvu ja ka olulisi *rahavooge*. Raamatupidamisaruannete avaldamine tõi ometi välja ka mineviku raske mõju, mis muutis erakorralistele reservidele eelnenud 1,9 miljardi euro suuruse puhaskasumi tervikuna olematuks, muutes selle 8,3 miljardi euro suuruseks kahjumiks. Samal ajal kui reservid korrigeerivad FT aktive väärtuse realistlikumale tasemele, jääb püsima 63 miljardi euroni ulatuva võla kolossaalne tase. See kontekst ning ka eeldatavate *rahavoogude* ebapiisavus seletavad neid tõsiseid struktuurilisi probleeme. See nähtub selgesti FT esitatud HSBCi analüüsist (vt jagu 4), milles arvestatakse 35 miljardi euro suuruse finantseerimisvajadusega ajavahemikul 2002–2005.

- (18) FT netovõlg ulatus 31. detsembril 2001. aastal 63,5 miljardi euroni, nagu on näidatud tabelites 1 ja 2.

Tabel 1

Oma- ja laenuvahendite suhted ("Oma- ja laenukapitali "suhted")

	1999	2000	2001
Oma- ja laenuvahendite suhe ⁽¹⁾	0,78	0,89	0,92
Võlg/aktsiakapital ⁽²⁾	3,61	8,25	12,16
Intresside maksmise võime ⁽³⁾	14,52	5,39	3,2

Allikas: NERA

(¹) NERA: "Oma- ja laenuvahendite suhe määratakse pikaajalise võla suhtena pikaajaliste vahendite kogumisse (võlgnevus ja omakapital)". ("The debt ratio is defined as the ratio of long term debt to total long term capital (debt and equity).")

(²) NERA: "Võla suhe aktsiakapitali arvutatakse pikaajalise võla suhtena omakapitali". ("The debt-equity ratio is calculated as the ratio of long-term debt to equity".)

(³) NERA: "Intresside maksmise võime" või "intressimaksede kattevara" näitab, mil määral tulud enne intressikulusid ja makse pluss amortisatsioonikulusid (EBIT) katavad intresse. See määr näitab ettevõtte tekitatud rahavoogude sobivustaset ja tema intresside maksmise suutlikkust. ("The "times-interest-earned ratio" or "interest cover" measures the extent to which interest is covered by earnings before interest and taxes (EBIT) plus depreciation. The measure gives a level of the adequacy of cash flow generation and the consequent comfort a company enjoys in meeting its interest payments".)

Tabel 2

Võlakohustused, mis kuuluvad tasumisele 2002. aasta kolmandast kvartalist (T3) kuni 2003. aasta neljanda kvartalini

	2002		2003				Kokku 2003. aastal
	T3	T4	T1	T2	T3	T4	
Summa miljardites eurodes ⁽¹⁾	3,89	3,61	8,86	4,08	4,09	2,23	19,26

Allikas: NERA

(¹) NERA: "Arvutused põhinevad FT antud andmetel. Hinnangud katavad obligatsioonilaenu ja äriväärtpaberitega seonduvaid intresse ja võla põhisummat (äriväärtpaberite intresse arvestati 2003. aasta 25. juulist kuni 31. detsembrini sesoes andmete puudumisega varasemate kuupäevade kohta)". ("Calculations based on data supplied by France Telecom. Figures include bond and commercial paper interest and principal (interest on commercial paper was computed from 25 July 2002 to 31 December 2003 due to data unavailability for previous dates)")

- (19) Nende andmete põhjal täheldab komisjon, et oma võla suuruselt lähtuvalt pidi FT 21. märtsil 2002 välja kuulutama mitte üksnes bilansi *olulise puhastuse* arvestuslike reservide ja realiseerimiste teel 27,2 miljardi euro ulatuses (mis hõlmab realiseerimisi 17 miljardi euro ulatuses ja erakorralisi reserve 10,2 miljardi euro ulatuses), vaid ka *rahavoo* olulise suurendamise 14 miljardi euro võrra ajavahemikuks 2002–2005.
- 3.1.1.1. *FT krediidireitingu allakäik*
- (20) 2002. aasta esimesel poolel halvenes FT olukord kiiresti, mis peegeldus reas Ettevõtte reitingu alandamistes (*downgrade*ides). Nii kuulutas 27. märtsil 2002 Moody'se krediidireitingute agentuur välja FT pikaajaliste võlakohustuste *reitingu* alanemise ⁽²⁰⁾/⁽²¹⁾.
- (21) 28. märtsil 2002 säilitas Standard & Poor's ("S & P") FT *reitingu*, kuid alandas tema väljavaated negatiivseks ⁽²²⁾ Mobilcom'i puudutatavate uudiste tagajärjel.
- (22) 13. mail 2002 kuulutas Moody's, kaheldes Ettevõtte suutlikkuses teostada edukalt oma võla vähendamise strateegiat, välja FT lühiajalise võlakohustuse *reitingu* võimaliku halvenemise ⁽²³⁾.
- (23) 14. mail 2002 säilitas Standard & Poor's FT hetkel kehtiva *reitingu* ⁽²⁴⁾.
- (24) 24. juunil 2002 alandas Moody's FT *reitingut*. Ettevõtte reitingu väljavaadet hoiti negatiivsel tasemel ⁽²⁵⁾. Moody'se otsust ajendas asjaolu, et agentuur ei oodanud, et FT ja Orange oleks võimelised tekitama piisavaid *rahavooge* grupi konsolideeritud võla vähendamiseks. Pealegi, kuigi Moody'sel ei ole kahtlusi Ettevõtte võimaliku likviidsuskriisi osas lähitulevikus, rõhutas reitinguagentuur, et FT pidi toime tulema ligikaudu 15 miljardi euro suuruse võlaga, mille arveldustähtaeg oli 2003. aastal.
- (25) 25. juunil 2002 alandas Standard & Poor's FT pika- ja lühiajalise võlakohustuse *reitingut* ⁽²⁶⁾, põhjendades oma otsust Mobilcom'i puudutatavate raskuste ja Ettevõtte võimetusega vähendada piisavas mahus oma võlga piisavalt kiiresti. S & P mainib ka FT olulisi finantseerimisvajadusi, viidates ka 15 miljardi euro võlale, mille maksetähtaeg saabub 2003. aastal.
- (26) Seda languse tendentsi kinnitati järgnevatel päevadel korduvalt ⁽²⁷⁾. 12. juulil 2002 märkis Standard & Poor's isegi võimalikku probleemi seoses võlaga, mille arveldustähtaeg on 2003. aastal. FT reitingu alanemine näitas selgesti Ettevõtte võlastumise probleeme ⁽²⁸⁾, mida raskendas teadmatus Mobilcom'i olukorra osas.

(27) Tabelis 3 on kokku võetud S & P, Moody'se ja Fitch'i erinevad seisukohad FT *reitingu* suhtes:

Tabel 3

Krediidihinnangutega seonduvad sündmused

	S & P		Moody's:		Fitch	
	Lühiajaline	Pikaajaline	Lühiajaline	Pikaajaline	Lühiajaline	Pikaajaline
Olukord 2002. aasta mais	A2	BBB+	P2	Baa1	F2	BBB+
24. juuni 2002			P3	Baa3		
25. juuni 2002	A3	BBB				
5. juuli 2002					F3	BBB-
12. juuli 2002		BBB-				

Allikas: NERA

3.1.2. "Credit spreads'i" analüüs

(28) Muuhulgas on tähtis uurida *spreads*(*spreadide*) käitumist kapitaliturgudel. Äriühingu võlaga seonduvad *spreadid* peegeldavad riski, mida turud hindavad seoses nimetatud

ettevõtte suutlikkusega täita oma kohustusi intresside maksmise ja võla tähtaegse tasumise osas. *Spreadid* mõjutavad võlakirjade hindamist turu poolt ning ka uute

võlakirjade emissioonideks nõutavat intressitaset. *Spreadide* laiendamine annab tunnistust emiteerijale ja/või võlakirjale omistatud riski suurenemisest. Komisjon asus analüüsima FT *spread* 2002. majandusaastat hõlmaval ajavahemikul ja täheldas suhteliselt kõrget riskihinnangut juuli alguses.

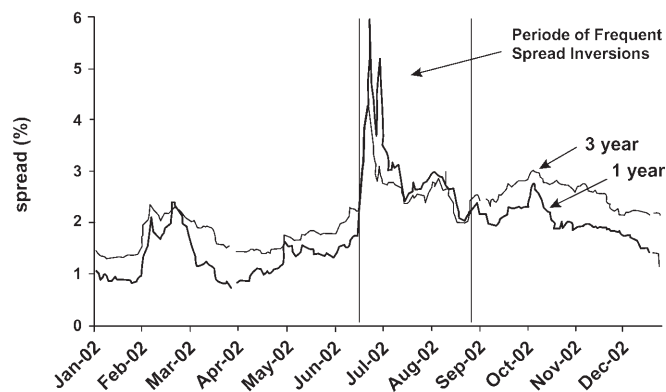
- (29) Tavaliselt on "pikaajalise võlakohustuse" puhul *spreadid* olulisemad kui "lühiajalise võlakohustuse" puhul ja seda mitmete tegurite tõttu: läbinähtavuse puudumine, eba-kindlus tulevikuväljavaadete suhtes, makroökonomilised parameetrid, intressimäärade trend. Tabeli 3 uurimisest

ilmneb ometi selgesti, et FT-l esinenud probleemid seonduvad eelkõige "lühiajalise võlakohustusega". Nii näitas FT-d puudutavate *spreadide* uurimine, et väga lühiajalised riskid olid kõrgemad kui keskmise tähtajaga ja pikaajalised riskid. Seda nähtust nimetatakse "*spread inversion*"iks. Nende "*inversioonide*" sagedus, mille vältel ühe aasta pärast tasumisele kuuluvat võlga pidas turg riskantsemaks kui kolme aasta tähtajaga võlga, oli eriti ilmne ajavahemikul 2002. aasta juulist kuni septembrini.

- (30) Tabelis 4 kujutatakse FT *spreadide* käitumist graafiliselt.

Tabel 4

1- ja 3aastase maksetähtajaga credit spreads – France Télécom

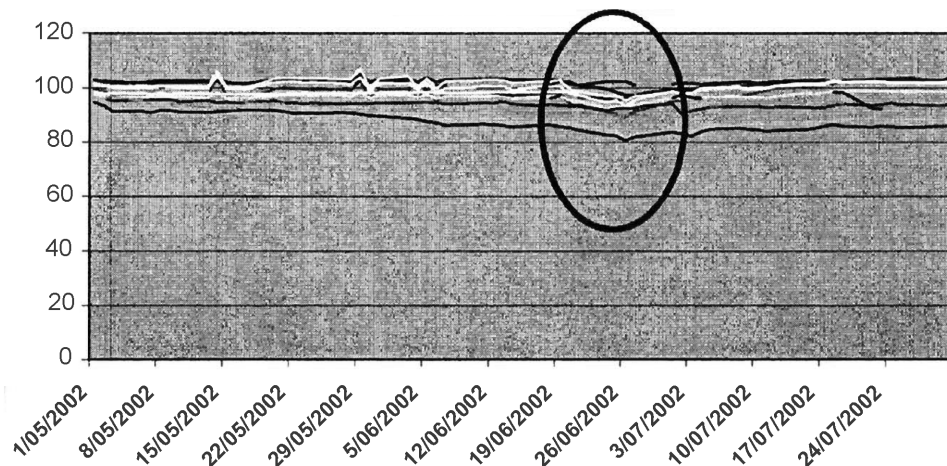

Allikas: Bloomberg

- (31) Erisugune viis FT võlga seonduva riski kasvu vaatlemiseks on FT võlakirjade hinna uuring. Tabelis 5 on toodud FT võlakirjade üks alakogum. Võlakirjade hinna langus 2002. aasta juunis/juulis, mis on "*credit spreads*" tõusu pöördkujutis, peegeldab FT võla vähimat väärtust, võttes arvesse turu poolt täheldatava maksejõuetuse riski suurenemist.

Tabel 5

FT võlakirjade hind 2002. aasta maist 2002. aasta 24. juulini

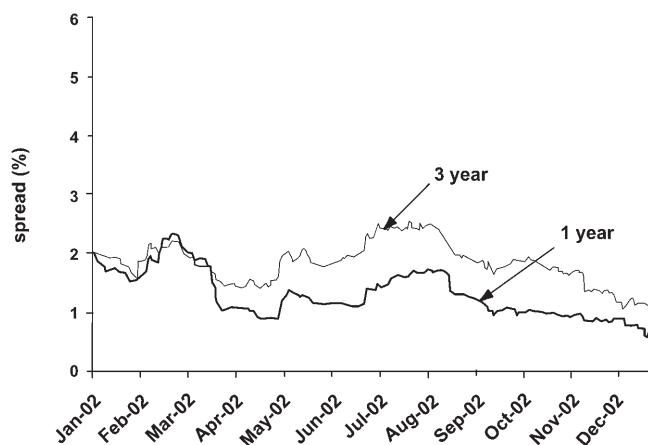

Allikas: Bloomberg

- (32) Pealegi näib ilmne, et vaatamata telekommunikatsioonisektori mõnede teiste operaatorite raskustele Euroopas, tulenes FT-l esinev raske olukord otseselt tema bilansiseisust ja tema kapitali struktuurist.
- (33) See avaldub ka Deutsche Telekomis ja KPN *spreedide* uuringust, nagu see on näidatud tabelites 6 ja 7.

Tabel 6

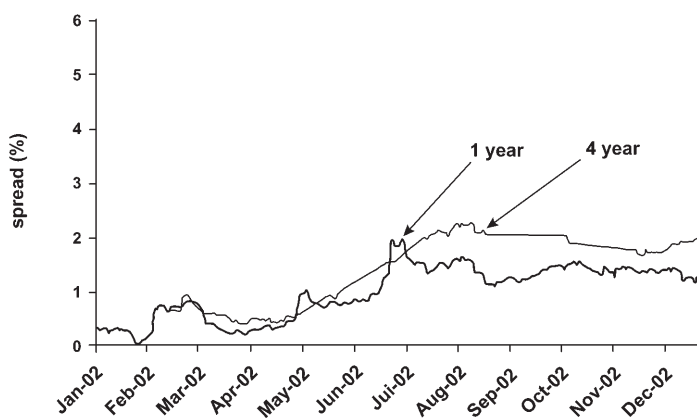
1- ja 3aastase maksetähtajaga credit spreads – KPN

Allikas: Bloomberg

Tabel 7

1- ja 4aastase maksetähtajaga credit spreads – Deutsche Telekom

(Allikas: ibid)

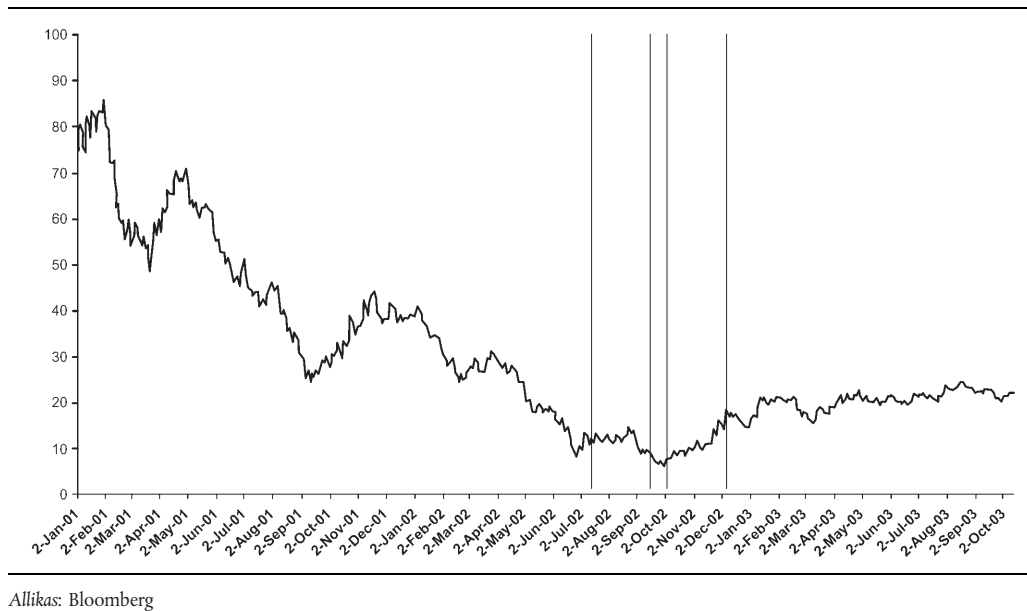
- (34) See uuring näitab, et Deutsche Telekomil esinesid samuti "*spreads inversions*", kuid et nende kestvus oli lühike ja nende ulatus selgelt väiksem. Nii olid FT poolt 2002. aasta juunis/juulis saavutatud tasemed palju kõrgemad.

3.1.3. FT aktsia kurs

- (35) Paralleelselt langes FT aktsia kurs oluliselt 2002. aasta esimesel poolel ja saavutas oma madalaima taseme esimest korda 27. juunil 2002 (7,79 eurot) ja teist korda 30. septembril 2002 (6,01 eurot), nagu on näidatud tabelis 8.

Tabel 8

FT aktsia kurs

3.1.4. 2002. aasta juuli sündmused

(36) Ajalehes *Les Echos* 12. juulil 2002 avaldatud intervjuus teatas prantsuse majandus-, rahandus- ja tööstusminister (edaspidi majandus- ja rahandusminister), et: “Riik aktsionäri osas käitub aruka investorina ja kui France Télécomil peaks esinema raskusi, võtame asjakohased meetmed... Ma kordan, et kui France Télécomil on rahastamisprobleeme, millega ei ole antud juhul tegemist, teeb riik vajalikud otsused nende lahendamiseks”⁽²⁹⁾.

(37) Samal kuupäeval, nagu juba mainitud, langetas S & P FT reitingu tasemele BBB-. See langus piirdus siiski reitinguga, mis jääb ikkagi veel investeerimisjärku: täiendava langusega oleks kaasnenum Ettevõtte võla kvalifitseerimine “junk bondi” (rämpsvalakirjade) tasemele, see tähendab kõige madalamale investeerimistasemele. Asjaolu, et FT reitingut säilitati “investment grade” järgus (investeerimisjärgus), rõhutas Goldman Sachs'i analüütik 22. juuli 2002 aruandes, mis täpsustab, et FT oli seisus, kus S & P ja Moody's olid valmis teda alandama “junk bondi” tasemele⁽³⁰⁾.

(38) S & P täpsustas oma 12. juuli 2002 pressiteates, et põhjuseks, mille tõttu ta otsustas säilitada FT investeerimisjärgus, olid riigi väljendatud kavatsused seoses Ettevõttega: “FT-l võib esineda teatavaid raskusi oma laenuobligatsioonide refinantseerimise, mille maksetähtaeg on 2003.

aastal. Ometi toetab riigi ütlus FT reitingu püsimist investeerimisjärgus”. (“FT could face certain difficulties refinancing its debt obligations coming due in 2003. Nevertheless, the State's indication underpins France Télécom's investment-grade credit quality.”) Selle kinnituse oli prantsuse valitsus ühelt poolt andnud otseselt S & P'le: “Prantsuse riik – kes omab 55 % France Télécom'ist – nimetas selgelt Standard & Poor'ile, et ta käitub aruka investorina ja võtab asjakohased meetmed juhul, kui FT-l peaks esinema raskusi. France Télécomi pikaajalise võlakohustuse reiting on langenud tasemele BBB-⁽³¹⁾”. (“the French State – which owns 55 % of France Télécom – has clearly indicated to Standard & Poor's that it will behave as an aware investor and would take appropriate steps if France Télécom were to face any difficulties. France Télécom LT rating cut to BBB-.”) ja avalikult motiveeringupunktis 36 nimetatud intervjuus, teiselt poolt .

(39) Eelneva põhjal näib vaieldamatu, et 2002. aasta juulis tabas FTd usalduskriis. Reitinguagentuurid ja analüütikud olid veendunud, et Ettevõtte ei ole võib-olla võimeline täitma juhatuse poolt esitatud võla tasumise kava tähtaegselt. Ettevõtte pidi seega toime tulema terava probleemiga oma võla tasumisel⁽³²⁾. Agentuurid olid siiski säilitanud Ettevõtte reitingu investeerimisjärgus, võttes arvesse riigi väljendatud. Reitingu langemine madalamale tasemele oleks

süvendanud seda kriisi ja vähendanud Ettevõtte vahendeid olukorraga toime tulemiseks. "Seega võisid nimelt 2003. juuni alguses FT finantseerimisprobleemid muutuda otsustavaks, koguni "lahendamatuks" (grupi endise esimehe hr Michel Bon'i sõnul). Kui France Télécom ei ole vahepeal taastanud juurdepääsu turgudele (tagasilööki andva reitingu tõttu), seisab riik vajaduse ees leida vahendid, mis aitaksid France Télécomil võlga toime tulla" (33).

3.2. Alates 13. detsembrist 2002 avaldatud andmed ja selle perioodi sündmused

3.2.1. 13. septembril 2002 avaldatud andmed

(40) Motiveeringupunktis 39 esitatud järeldust kinnitati tagasiulatuvalt 2002. aasta septembris, kui esitati FT poolaasta raamatupidamisaruanded. Komisjon märkis 13. septembril 2002. avaldatud poolaasta raamatupidamisaruannete ülevaatamise aruandes FT näitajate kasvu 2002. aasta esimesel poolaastal, võrreldes eelneva aastaga: käive 10 %, EBITDA 13,2 % ja tuleml 17,3 %. Komisjon täheldab ka mobiilside jätkuvat kasvu ja paremaid näitajaid internetitegevuse osas. Majandustulemused tavatelefoniside osa kohta Prantsusmaal, mis moodustas samal perioodil 31 % käibest, on aga 12,2 % võrra tagasi tõmbunud.

(41) Paralleelselt ülalkirjeldatud heade tegevustulemustega kinnitas FT oma rahalise olukorra tasakaalustamatust. 12,2 miljardi euro suurune kahjum 30. juunil 2002 on põhiliselt seotud investeringute tõttu loodud olulise reserviga. Sellisest poolaasta kahjumist tuleneb, et FT konsolideeritud omakapital läks 30. juunil 2002 kahjumisse 440 miljoni euro ulatuses, samal ajal kui saldo oli positiivne.

(42) Rahavoo lihtsustatud analüüs 30. juunil 2002 näitab, et netovõlg kasvas 2002. aasta esimese poolaasta jooksul 6,3 miljardi euro võrra, sest EBITDA, mis esindas 6,870 miljardit eurot, ei katnud kulusid, mille moodustasid:

- võlga seonduvad intressid (3 099 miljonit eurot),
- investeringud (3 820 miljonit eurot),
- FT aktsiate tagasiostmine VODAFONE'ilt (4 973 miljonit eurot),
- Orange'i aktsiate tagasiostmine E.On'ilt (950 miljonit eurot), ja
- maksude tasumine (608 miljonit eurot).

(43) 69,69 miljardi euro suuruse netovõla osas 30. juunil 2002 on peamine obligatsioonilaen ehk 50,6 miljardit eurot. Tabelis 9 on antud võla erinevate osade jagunemine suurte kategooriate kaupa.

Tabel 9

miljardit eurot	
30. juuni 2002	
Vahetatavad või konverteeritavad obligatsioonilaenu	10,75
Obligatsioonilaenu	39,85
Liising	0,42
Pangalaenu	6,62
Muud laenu peale pangalaenude	0,72
15 miljardi euro sündikaadi krediidiliini kasutamine	8,15
1,4 miljardi ameerika dollari sündikaadi krediidiliini kasutamine	1,48
Muud krediidid ületused ja muud lühiajalised laenu	4,14
Koguvõlg	72,13
Investeeringuprojekti puhul emiteeritud väärt-paberid	(0,15)
Sularahavahendid	(2,29)
Netovõlg	69,69

Allikas: France Télécomi kontserni finantsaruanne: 30. juunil 2002 lõppenud poolaasta

(44) Selle võla maksetähtaega iseloomustab lühiajaline kestvus. Nii kuulub 2003. aastal tasumisele 12,9 miljardi euro võlg, millest 10,5 miljardit eurot on obligatsioonilaenu (34), 1,0 miljardit eurot tüürettevõtete laenu ja 1,4 miljardit eurot erainvesteeringud.

(45) 2004. aasta esimesel poolaastal kuulusid tasumisele obligatsioonilaenu summas 5,5 miljardit eurot ja krediidiliinidega seonduv summa 6,4 miljardit eurot (1,4 miljardit eurot ja 5 miljardit eurot, mis seonduv 15 miljardi euro liiniga) ehk kokku 11,9 miljardit eurot. FT pidi seega tasuma 2003. aasta 1. jaanuari ja 2004. aasta 30. juuni vahel maksmisele kuuluva summa 24,8 miljardit eurot.

(46) 2004. aasta teisel poolaastal kuuluvad tasumisele obligatsioonilaenu summas 2,8 miljardit eurot ja tüürettevõtete võlad summas 2,6 miljardit eurot ehk summa 5,4 miljardit eurot ning 2004. aasta jooksul kogusumma 17,4 miljardit eurot.

(47) 2005. aastal kuuluvad lõpuks tasumisele obligatsioonilaenu summas 8,5 miljardit eurot, 15 miljardi euro krediidiliini saldole vastav summa 10 miljardit eurot ja erainvesteeringutega seonduv summa 0,1 miljardit eurot ehk kogusumma 18,6 miljardit eurot 2005. aasta jooksul.

(48) FT peab maksma ajavahemikul 2003–2005 tasumisele kuuluva võla kogusummas 48,9 miljardit eurot.

- (49) Nagu algatamisotsuses nimetatud, rõhutab komisjon, et FT võlg on seotud peamiselt Ettevõtte poolt alates 1999. aastast teostatud massiivsete omandamistega⁽³⁵⁾, mida rahastati peamiselt sularahas⁽³⁶⁾. Nii teeb see kokku üle 100 miljardi euro, mis FT kulutas oma arengupoliitikale ja millest 80 % tasuti sularahas⁽³⁷⁾.
- (50) Komisjon rõhutab pealegi, et Ettevõtte välisareng keskendus mobiilside sektorile⁽³⁸⁾ (nimelt Orange plc⁽³⁹⁾ ostmine, mis oli kõige kulukam, ja Mobilcomi operatsioon⁽⁴⁰⁾), unustamata samas ka teisi operatsioone tavatelefonistide (näiteks TPSA⁽⁴¹⁾), interneti (Freeserver) või kaabeltelevisiooni (NTL) osas⁽⁴²⁾.

3.2.2. 2002. aasta september

- (51) 12. septembril teatas valitsus avalikult, et ta nõustus FT tegevdirektori hr Michel Bon'i tagasiastumisega, kuulutama siiski välja uue tegevdirektori nimetamist⁽⁴³⁾. 13. septembril kordas valitsus pressiteadaandes oma toetust Ettevõttele ja nimetas selgesõnaliselt, et ta oli otsustanud osaleda FT tulevases omakapitali tugevdamise operatsioonis: "... Pärast esimesel poolaastal täheldatud erakordset kahjumit on France Télécomil raske omakapitali puudujääk. Selline rahaline olukord nõrgendab ettevõtte potentsiaali. Valitsus on seega kindlalt valmis võtma täieulatuslikult oma vastutust ... Võttes teadmiseks raamatupidamisnäitajate tugevast halvenemisest tekkinud uut olukorda, esitas hr Bon tagasiastumisavalduse valitsusele, kes selle vastu võttis. Tagasiastumine otsustati lõplikult haldusnõukogul, mis toimus kohe järgnevatel nädalatel ja mille käigus esitati uus esimees... Uus esimees esitab nõukogule kiiresti raamatupidamise saneerimise kava, mis võimaldab ettevõtte võlgadest vabastamist ja selle kapitali struktuuri taastamist, säilitades selle strateegilised trumbid. Riik toetab France Télécomi selle kava elluviimisel ja aitab omalt poolt kaasa ettevõtte omakapitali väga olulisele tugevdamisele turutingimustest lähtuvalt määratud graafikuga ja korras. Seni võtab riik vajadusel meetmed, mis võimaldavad vältida ettevõtte finantseerimisprobleeme..."⁽⁴⁴⁾.
- (52) Samal päeval muutis Moody'se agentuur FT võlakohustuse väljavaate negatiivsest stabiilseks lähuvast FT toetuse lubaduse kinnitusest⁽⁴⁵⁾.

3.2.3. 2002. aasta oktoober

- (53) 2. oktoobril 2002 nimetas valitsus hr Thierry Breton'i FT tegevdirektoriks. See ametisse nimetamine tehti teatavaks

majandus- ja rahandusministri pressiteadaandega. Samas teadaandes kordas valitsus oma lubadust: "Ettevõtte nõukogu ettepanekul otsustas ministrite nõukogu nimetada Thierry Breton'i France Télécomi esimeheks ... Selleks käivitab uus esimees otsekohe ettevõtte vastuvõtuakti koostamise, mille tulemused teatatakse nõukogule järgnevatel nädalatel ja millele toetub saneerimis- ja strateegiline arenduskava, mis võimaldab vähendada ettevõtte võlga, tugevdades selle trumpe. Selle raames on Thierry Breton'il riigi kui aktsionäri toetus, kes on kindlameelne võtma kogu oma vastutuse. Riik toetab saneerimistegevuse elluviimist ja aitab omalt poolt kaasa ettevõtte omakapitali tugevdamisele korras, mis määratakse tihedas koostöös ettevõtte esimehe ja haldusnõukoguga. Nagu juba nimetatud, võtab riik seni vajadusel meetmed, mis võimaldavad vältida ettevõtte mistahes finantseerimisprobleeme..."⁽⁴⁶⁾.

3.2.4. Detsember 2002/jaanuar 2003

- (54) 4. detsembril 2002 esitasid FT uued juhid Ettevõtte haldusnõukogule tegevuskava "FT ambitsioon 2005"⁽⁴⁷⁾ (edaspidi "Ambitsioonikava 2005"), mille eesmärgiks on prantsuse ametivõimude sõnul⁽⁴⁸⁾ kindlustada Ettevõtte tegevusnäitajate tunduv parandamine ja investeeritud omakapitali rahuldava tasuvuse väljavaated. Seega olid keskmise tähtajaga eesmärgid kahesugused: (i) tulla toime FT finantseerimisvajadustega, ja (ii) teostada netovõlgadest vabastamine ja omakapitali ümberkorraldamine, mis on Ettevõtte rehabiliteerimise *sine qua non* (vältimatu) tingimus väärtpaberiturul usaldusväärse saavutamiseks. HSBC'aruandes täpsustatakse, et: "Kui võetakse vastu äriplaan, mis hõlmab TOP programmi operatiivset parandamist, vajab FT meie hinnangul perioodiks 2002–2007 võla tasumiseks umbes 22 mld € ... [Teisalt,] kui võetakse vastu äriplaan, mis ei hõlma TOP programmi operatiivset parandamist, vajab FT meie hinnangul perioodiks 2002–2007 võla tasumiseks umbes 35 mld €."

- (55) Kõnesoleva plaani, nagu ka prantsuse ametivõimude FT suhtes kavandavate meetmete põhidetailid tehti komisjonile teatavaks 3. detsembri 2002. aasta kirjaga ja lisateave esitati 14. ja 15. jaanuari 2003 kirjadega. Ambitsioonikava 2005 ja selle eritahkude (operatiivne, võla uuesti läbivaatamise ja omakapitali tugevdamise osa) ning ka prantsuse ametivõimude poolt kavandavate muude meetmete üksikasjaline kirjeldus on esitatud algatamisotsuses ja seda ei korrata käesolevas otsuses.

- (56) Ambitsioonikava 2005 esitamise kaaskes majandus- ja rahandusministri pressiteadaanne, milles valitsus kinnitas oma toetust kõnesolevale kavale, oma lubadust osaleda omakapitali tugevdamises ja anda aktsionäri laenu 9 miljardi euro summas krediidiliini kujul. Selle teadaande lõigud, mis on käesoleva otsuse jaoks asjakohased, on järgmised: "Majandus-, rahandus- ja tööstusminister Francis Mer kinnitab riigi toetust tegevuskavale, mille France Télécomi nõukogu võttis vastu 4. detsembril. 1/France Télécomi grupp moodustab ühtse tööstusliku terviku, mille tegevusnäitajad on märkimisväärsed. Ettevõtte peab siiski täna toime tulema tasakaalustamata kapitali struktuuriga, omakapitali ja keskmise tähtajaga võlakohustuse finantseerimise vajadustega. See olukord tuleneb halvasti juhitud ja kõige kõrgema spekulatiivse "finantsseebimulli" järgi minevikus teostatud investeeringute ebaõnnestumisest ja turgude suunamuutusest üldisemalt. France Télécomi suutmatust rahastada oma arengut muul viisil kui võlastumise teel süvendab seda olukorda. 2/Riik põhiaktsionärina taotleb uutelt juhtidelt, et nad taastaks ettevõtte finantstasakaalu, säilitades grupi terviklikkuse... 3/Võttes arvesse juhtide välja töötatud tegevuskava ja investeeringute tasuvuse välja-vaateid, osaleb riik 15 miljardi euro omakapitali tugevdamises võrdeliselt oma osaga kapitalis ehk 9 miljardi euro investeeringuga. Riik kui aktsionär peab kohaseks nii toimida aruka investorina. France Télécomi hooleks jääb määratleda omakapitali tugevdamise täpne kord ja graafik. Valitsus soovib, et selle operatsiooni läbiviimisel arvestataks rohkem ettevõtte individuaalsete aktsionäride ja palgatöötajate aktsionäride olukorda. Andmaks ettevõttele võimaluse rahastamisvahendi kasutamiseks kõige sobival hetkel, on riik valmis maksma oma osaluse omakapitali tugevdamises aktsionäri ajutise ettemaksena, mis makstakse France Télécomile välja turutingimustel. 4/Riigi osalus France Télécomis kantakse tervikuna üle ERAP'ile, avalikõiguslikule tööstus- ja kaubandusametusele. See võtab võlgu rahaturgudelt, finantseerimaks riigi osa ettevõtte omakapitali tugevdamises" ⁽⁴⁹⁾.
- (57) Mõni päev pärast Ambitsioonikava 2005 esitlemist lasi FT välja kaks järjestikust obligatsioonilaenu 11. detsembril ja 12. detsembril 2002 kogusummas 2,9 miljardit eurot. Esimene obligatsioonilaenu võeti kogusummas 2,5 miljardit eurot 7 aastaks kindla intressiga 7 % ehk EURIBOR + 290pb. FT jaoks on kindla intressiga osa maksumus 7,165 % (*all-in*). Teine obligatsioonilaenu paigutati naelsterlingu turule (GBP) summas 250 miljonit GBP, kindla intressiga 8 % 15 aastaks ehk LIBOR + 330pb ⁽⁵⁰⁾. Teised emissioonid toimusid 15. jaanuaril 2003 kogusummas 5,5 miljardit eurot ⁽⁵¹⁾. Tegemist on obligatsioonilaenuga 3 osas (1 miljard eurot kindla intressiga 6 %, tähtajaga 4,7 aastat; 3,5 miljardit eurot kindla intressiga 7,5 %, tähtajaga 10 aastat; ja 1 miljard eurot kindla intressiga 8,125 %, tähtajaga 30 aastat). 10. veebruaril 2003 pikendati tasumisele kuuluva 15 miljardi euro sündikaatlaenu osa, nimelt ligi 5 miljardit eurot 3 aastaks intressimääraga Euribor + 125pb.
- (58) 17. detsembril 2002 täpsustas S & P, et alates 2002. aasta juulist oli valitsuse toetus olnud üheks võtmeteguritest FT reitingu säilitamisel investimisjärgus ⁽⁵²⁾ ja et valitsuse teadaanne seoses aktsionäri ettemaksega ja lubadusega osaleda rahaliselt 15 miljardi euro rekapitaliseerimise operatsioonis oma osalusega võrdelisel määral oli kinnitanud seda toetust ⁽⁵³⁾.

3.2.5. 2003. aasta veebruar/märts

- (59) FT sulges 2002. majandusaasta ligi 21 miljardi euro kahjumi ja peaaegu 68 miljardi euro netovõlga.
- (60) 4. märtsil 2003 käivitati Ambitsioonikavas 2005 ettenähtud 15 miljardi euro mahus omakapitali tugevdamise operatsioon. Operatsioon õnnestus laiaulatuslikult ja see viidi lõpule 11. aprillil 2003 kuuluse riigile 58,9 % FT kapitalist, millest 28,6 % ERAP'i vahendusel.
- (61) Komisjon täheldab, et kapitali suurendamine vastas suuresti FT struktuurilistele finantseerimisvajadustele. Nii hakkas selle operatsiooni tagajärjel FT reiting paranema, S & P tõstis 14. mail 2003 reitingu tasemele BBB stabiilsuse väljavaatega (tasemelt A-3 tasemele A-2 lühiajalise võlakohustuse reitingu osas) ja Fitch tõstis 8. augustil 2003 FT reitingu tasemelt BBB- tasemele BBB. Komisjon rõhutab siinkohal, et agentuurid ei pidanud sel ajal enam riigi toetust Ettevõtte reitingu võtmelemendiks ⁽⁵⁴⁾.

4. KOLMANDATE POOLTE MÄRKUSED

- (62) Komisjon sai mitmete huvitatud poolte märkused. Nende märkuste peamine sisu on toodud käesolevas osas.

4.1. Telecom Italia märkused

- (63) Telecom Italia rõhutab, et kõik FT-le osutatud abi meetmed võivad mõjutada konkurentsi telekommunikatsiooniturgudel ja eriti prantsuse turul. Seega on peamine, et prantsuse ametivõimude poolt antud abi meetmetega peaks kaasnema vastuabinõud eesmärgiga leevendada abimeetmete tagajärgi konkurentidele. Selles kontekstis oleks eriti asjakohane võtta reguleerivad meetmed, mis hõlbustavad ja kiirendavad uute sisenejate juurdepääsu FT infrastruktuuridele ja nende kasutamist, nimelt osas, mis puudutab juurdepääsu kohalikule kontuurile ning sidumisteenuse ja *provisioning* lepingute läbiraakimise tähtsust.

4.2. WorldComi märkused

(64) WorldCom täpsustas, et ta oli ühel meel komisjon poolt algatamisotsuses arendatud analüüsi osas. See ettevõtte osutas nimelt, et riigi poolt FT-le antud abi võimaldas viimasel saada oma võla tasumiseks vajaliku käibevara, ilma et oleks pidanud selleks realiseerima strateegilisi aktiivaid. Ta täpsustab ka, et riigi toetus võimaldas FT-l kindlustada oma tööstusstrateegia kestvust, see tähendab rea võrguoperaatorite ja vertikaalselt integreeritud telekommunikatsiooniteenuste loomist. WorldCom järeldeb, et selle tööstusstrateegiaga kaasnevad konkurentsivastased tavad, nende hulgas ristsubsideerimise ja *price squeeze* esinemine FT poolt lõppkliendile pakutud hinna ja ajaloolise operaatori konkurentidele pakutud sidumisteenuse hinna vahel, võimalust teha pakkumisi, mis oleks väljakutseks konkurentidele avalike tellimuste andmisel ("Sipperec" ja "Avaliku abi/Pariisi Haiglate" hankelepingud oleks selle kaks näidet).

(65) FT-le antud abi poolt põhjustatud konkurentsimoontuste vähendamiseks pakkus WorldCom välja struktuurilist laadi vastuabinõud, nimelt aktive, nagu Global One/Equant, Orange, Wanadoo/Oléane ja/või Prantsusmaa kohaliku teenindusvõrgu realiseerimise, või veel FT ja tema äritegevuste vahelise tõhusa ja läbipaistva struktuurilise eraldamise. Käitumuslike vastuabinõudena viitab ettevõtte soovitatavale eraldi arvepidamisele FT äritegevuse ja mitte-ärilise tegevuse vahel, tema arvepidamise täielikule avaldamisele ja hindade kontrollile.

4.3. C märkused

(66) C esitas järgmised märkused:

- a) kõnesolevad meetmed kujutavad riigiabi. C osutab, et vastavalt ühenduse suunistele raskustes ettevõtete päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi suhtes (⁵⁵)(edaspidi "suunised") kaasneb riiklike vahendite andmisega rahalistes raskustes olevale ettevõttele abielementide olemasolu eeldus. C täpsustab, et teatis ja riigi poolt FT-le 9 miljardi euro summas krediidiiliini võimaldamise tingimused, ning ka prantsuse riigi osalemine FT rekapitalizeerimises sisaldavad abielemente. Ettevõtte rõhutab, et krediidiiliini võimaldamise tingimuste osas ei ole aruka investori põhimõttest kinni peetud, ja seda nimelt pakutava intressimäära ja "*commitment fee*" summa tõttu. C rõhutab ka, et samaaegsuse põhimõtet ei ole järgitud niivõrd, kuivõrd prantsuse ametivõimud andsid krediidiiliini ja kuulutasid välja oma osaluse kapitali suurendamises enne Ambitsioonikava 2005 väljakuulutamist ja enne investorite kindlameelset kaasamist. Kuna on teada, et FT konkurendid ei ole

võimelised tõstma kapitali nendes tingimustes ja sellises ulatuses, sai FT eelise, mida ta ei oleks turutingimustes saanud.

- b) kõnesolevaid meetmeid ei või pidada ühenduse suundadega kokkusobivaks. Lisaks täpsustab C, et antav abi peaks rangelt piirduma FT elujõulisuse tagamiseks vajalikuga ja see ei tohi kaasa aidata FT jätkuva laienemise rahastamises. C lisab, et FT erastamine tagaks ümberkorraldamisabi suhtes kehva "*one time last time*" põhimõtte järgimise. C juhtis komisjoni tähelepanu seoses abimeetmetega põhjustatud konkurentsimoontustele saksa telekommunikatsioonide turul ja tegi ettepaneku ühenduse suunistes ettenähtud vastumeetmena FT tütaretevõtte Orange'i terviklikuks või osaliseks üleandmiseks.

4.4. A märkused

(67) A osutab, et nagu on nimetatud algatamisotsuses, riigi kavatsus taastada FT finantsseisund aktsionäri ettemakse andmisega summas 9 miljardit eurot ja riigi poolt "*mitte-materiaalse*" garantii andmine FT-le eesmärgiga kindlustada tema võlakirjaemissioone, on meetmed, mis ei vasta aruka investori põhimõttele ja sisaldavad abielemente. A lisab, et FT poliitika seoses tema patentide kasutuse maksustamisega sisaldab abielemente.

4.5. Bouygues'i ja Bouygues Télécomi märkused

(68) Bouygues ja Bouygues Télécom esitasid järgmised märkused:

- a) BT osutab, et riigi muutumatu ja tühistamatu toetus kujutab FT rekapitalizeerimise nurgakivi, mis viis Ettevõtte saneerimisele. Nii võis BT järgi, lähtuvalt Ettevõtte kriitilisest rahalisest olukorrast, ainult prantsuse riik taastada turgude usalduse ja panna paika tõhusa ringi, mis võimaldab Ettevõttel toime tulla oma lühiajaliste võlakohustustega ja käivitada ulatuslik kapitali suurendamise toiming soodsates majanduslikes tingimustes. BT järgi täidavad järgmised meetmed asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tingimusi ja moodustavad järelikult riigiabi:
- i) majandus- ja rahandusministri avaldused ajavahemikul 12. juulist kuni 4. detsembrini 2002 moodustavad riikliku garantii, mis hõlmab riigi ressursse;
- ii) aktsionäri ettemaks ja omakapitali tugevdamine kaasavad riigiressursse;

- iii) kõnesolevad meetmed annavad France Télécomile eelised, mida ta ei oleks saanud tavalistes turutingimustes;
- iv) kõnesolevad meetmed ei järgi turutingimustes tegutseva aruka erainvestori põhimõtet;
- v) kõnesolevad meetmed mõjutavad konkurentsi;
- vi) kõnesolevad meetmed mõjutavad ühendusesisest kaubandust.
- b) kõnesolevaid meetmeid ei või pidada ühenduse suundadega kokkusobivaks.
- (69) BT rõhutas sissejuhatuseks, et 2000. aastal riigi tõuke ajal mobiilsidesektoris teostatud laienemispoliitika tõi kaasa operaatori rahalise ja majandusliku olukorra halvenemise, mida esmane säästukava ei suutnud katta.
- (70) Mis puudutab majandus- ja rahandusministri avaldusi, siis riigi muutumatu ja korduv toetus, mida väljendati reas avaldustes 12. juulist 2002 kuni 4. detsembrini 2002 ja mida täiendasid rida meetmeid, sealhulgas 9 miljardi euro krediidiliini avamine ning ka riigi tühistamatu lubadus osaleda kapitali suurendamises võrdeliselt omandiosaga Ettevõttes, kujutavad tema tagasivõetamatut lubadust lahendada kõigi vahenditega Ettevõtte võimalik maksejõetus rahaliste kohustuste täitmise osas. BT rõhutab siinkohal, et see lubadus moodustab tõelise riikliku garantii, millega kaasnevad õiguslikud tagajärjed, mis kaasavad riigiresse. BT lisab, et riigi tagatis on piiramatu summade ja aja osas.
- (71) BT pöörab seoses sellega tähelepanu Prantsuse Maalaenu (CFF) otsusele⁽⁵⁶⁾, milles komisjon hindas, et valitsuse avalike avalduste eesmärgiks ja tagajärjeks oli kinnitada panga võlausaldajatele nende krediitide kvaliteeti ja neid ei võinud pidada – nagu väitsid prantsuse ametivõimud – lihtsaks poliitiliseks ja mitte juriidiliseks kohustumiseks. Nii täpsustab BT, et kõnealusel asjas oli toetusavalduste eesmärgiks rahustada CFFi võlausaldajaid, kes ei nõudnud siis oma krediitide viivitamatut hüvitamist, ja vältida, et CFF peaks kasutama riigi poolt talle avatud krediidiliini, ning võimaldada viimasel arendada ja teostada ümberkorraldamiskava.
- (72) Veel juhib BT tähelepanu sellele, et ühenduse õiguse lahendusi toetab siseõiguse analüüs. Nimelt võib prantsuse kaubandusõiguses selliseid toetusavaldusi kõrvutada kavatsuse avaldustega, mida kohtud võrdsustavad tõeliste tagatistega, nagu seda näitab hiljutine kohtupraktika⁽⁵⁷⁾. BT lisab, et isegi kui prantsuse kassatsioonikohus ei ole veel vastu võtnud põhimõttelist seisukohta ühepoolse kohustuse kui kohustuse allika üldtähtsuse suhtes, tunnustab ta selle tähendust iga juhtumi puhul eraldi.
- (73) BT pöördus oma märkuste raames asjatundja poole⁽⁵⁸⁾, kes täpsustas, et prantsuse halduskohtu kohtuniku pidevast kohtupraktikast tuleneb, et ühe haldusvõimu poolt võetud kohustuse olemasolu ei tule vaadelda selle vormi seisukohast, vaid selle olemuse omaduste järgi. BT ekspert märgib, et seda kohtupraktikat kohaldatakse nimelt konkreetselt seoses avaldustega: halduskohtunik hindab nii, et lubadused, isegi kui nendega ei kaasne konkreetset õigusakti, moodustavad kohustused, sest nad väljendavad haldusvõimu tahteavaldust. Riigi kohustumiseks pidamiseks piisabki tegelikult sellest, et haldusvõimu käitumine veenis, et ta tegutseb teataval viisil. Ei oma seega tähtsust, kas see on kirjalik või suuline või kas seda võiks lihtsalt järeldada haldusvõimu käitumisest, halduskohtuniku poolt seatud ainus tingimus on, et kõnesolev lubadus oleks kindel ja täpne või piisavalt ajendav.
- (74) BT ekspert täpsustab, et antud juhul täidavad majandus- ja rahandusministri avaldused kõiki riigi kohustuse iseloomustamiseks vajalikke tingimusi. Kõikides nendes avaldustes avaldab minister tõepoolest oma tahet anda tingimusteta toetus FT-le – korras, mis on pealegi selgesõnaliselt täpsustatud: omakapitali tugevdamine, meetmete võtmine, mis võimaldaks vältida Ettevõttele mistahes finantseerimisprobleeme, pöördumine ERAP'i poole, kellele kantakse riigi osalus tervikuna üle. Niipea, kui need avaldused on kindlameelsed ja täpsed ja sõnastatud tingimusteta, analüüsitakse neid kui riigi kohustusi. Lisaks, kuna minister võttis vaevaks lasta oma avaldused avaldada, ei saa need kujutada pelgalt tahteavaldust.
- (75) BT ekspert rõhutab asjaolu, et kuna neid lubadusi analüüsiti riigi kohustusena, omavad need olemuselt juriidilist väärtust ja on vastutuseks kohustavad, olenemata nende seaduslikkusest või mitte, ja seda FT, tema võlausaldajate või palgatöötajate ees.
- (76) BT juhib tähelepanu, et prantsuse valitsuse avaldused alates 12. juulist 2002 on "haldusaktid", mis seovad riiki ja mis võivad kohustada teda vastutama halduskohtute ees. Nii vaeb halduskohtunik haldusvõimu mistahes käitumist sellest tulenevate haldusaktide kaudu, olenemata nende vormist, sellest, kas nad tekitavad kahju või mitte, kas nende tagajärjed tulenevad õiguskorra muudatusest või hageja isikliku olukorra mõjutamisest. BT esitas 26. mail 2004 komisjonile ka teise uurimuse⁽⁵⁹⁾, milles samuti

järeldatakse, et riigi avaldused kujutavad riigi ametliku, täpse ja tühistamatu kohustuse väljendust, mis on vajadusel õiguslikult karistatav riigi vastutuse kaasamise teel, kui riik on toime pannud eksimuse, jättes oma kohustused FT suhtes täitmata.

(77) BT täpsustab, et ei ole seega vähimatki kahtlust, et kõnesolevad meetmed ei ole psühholoogilise abi laadi – nagu seda kinnitasid prantsuse ametivõimud – vaid nende autorit õiguslikult siduvad garantiid.

(78) BT täpsustab lõpuks selle punkti kohta, et riigi poolt garantii asjus tehtud avalduste siduvat iseloomu kinnitab majandus- ja rahandusministeeriumi 22. juuli 2003. aasta ringkiri, mis viitab selgesõnaliselt enesestmõistetavate garantiide olemasolule ⁽⁶⁰⁾.

(79) Aktsionäri ettemakse ja omakapitali tugevdamise kohta väidab BT, et, ühelt poolt, 9 miljardi euro krediidiliini avamine FT-le ja, teiselt poolt, riigi tühistamatu kohustumine osaleda kapitali tulevases suurendamises võrdeliselt tema osaluse mahuga FT's, millele järgnebki rekapiitalseerimise operatsioon, on riikliku garantii teostamine, ja neid rahastatakse riigiressurssidest. Selle kohta lisab BT, et asjaolu, et prantsuse ametivõimud kasutasid ERAP'it 9 miljardi euro krediidiliini avamises FT-le, ei muuda mingil määral rahaliste vahendite riiklikku päritolu. BT osutab, et ERAP'i kasutamine andis FT-le soodsa laenuintressi tema avalik-õigusliku tööstus- ja äriastutuse staatuse (EPIC) tõttu, ühelt poolt, ja riigi poolt antud selgesõnalise 10 miljardi euro garantii tõttu, teiselt poolt ⁽⁶¹⁾. Järelkult rahastati kõnesolevaid meetmeid riigiressurssidest ja seda isegi juhul, kui krediidiliini ei ole lõpuks kasutatud.

(80) Oma täiendavates märkustes 11. aprillil 2003 väidab BT, et, arvestades Ettevõtte rahalist olukorda, oli 24. märtsil 2003. aastal teostatud kapitali suurendamine võimalik üksnes eelnevalt teiste abimeetmete rakendamise tõttu. Järelkult kujutab kapitali suurendamine *per se* riigiabi, sest see tuleneb otseselt eelnevast riigiabist ⁽⁶²⁾.

(81) Eelisega seonduva tingimuse kohta osutas BT, et garantii andmiseks ajendanud asjaolu pärines hetkest pärast FT reitingu langetamist reitinguagentuuride poolt ja selle eesmärgiks oli taastada turu usaldus.

(82) Selle punkti osas täpsustab BT veel, et garantii tagajärjel oli FT-le uuesti võimaldatud juurdepääsu rahaturgudele. Nii parandas garantii FT väljavaatega seonduvat reitingut ja võimaldas tal pääseda "*junk bonds*" klassifikatsioonist. BT täheldab seejärel, et FT aktsia börsikurs paranes oluliselt.

Pealegi ahenesid *spreads* väärtpaberiturul hiljem 2002. aasta juunis ja FT oli võimeline pikendama oma laenu tähtaegu ja tulema toime likviidsustõkkega. BT rõhutab, et garantii mitte ainult ei muutunud võimalikuks FT pöördumist rahaturule, vaid võimaldas ka teostada võlakirjaemissioone määraga, mis ei peegeldanud FT tegelikku rahalist olukorda.

(83) BT toob oma 11. aprilli 2003 märkustes täpsemalt esile, et riigi toetusest teatamine ja selle teostamine tekitasid eelistusliku abi, mis on seotud aktsionäri ettemaksuga ja rekapiitalseerimisega. Nende eeliste tagajärjeks oli nimelt eemaldada likviidsustõke, see tähendab suurendada finantseerimisvahendite summat, tulemaks toime võla maksetähtaegade, võimaldamaks maksmisele kuuluvate vahendite tegelikku ja potentsiaalset nihutamist ja kulude tegelikku ja potentsiaalset säästu.

(84) Selle punkti kokkuvõtteks väidab BT, et FT saadud eelis ületab 40 miljardit eurot (3 miljardit eurot seoses prantsuse riigi toetusmeetmete kogumiga FT-le ja 36,7 miljardit eurot seoses riigi osalusega FT rekapiitalseerimisega), lisaks annab see summa FT-le suure tegevusvabaduse seoses kõigi rahaliste kohustuste edasilükkumisega, kusjuures likviidsustõke kõrvaldati ligi 43 miljardi euroga.

(85) Oma lisamärkustes 7. jaanuaril 2004 täpsustas BT ka, et eelis, mis FT sai riigi tühistamatu toetuse kohustuse tõttu, on arvudes väljendatav üle 30 miljardi euroga, samal ajal kui rekapiitalseerimisest saadav eelis ulatuks üle 50 miljardi euro.

(86) Aruka erainvestori põhimõtte kohta osutab BT, et toetusmeetmed ei ole selle põhimõttega kooskõlas järgmistel põhjustel:

a) *Piiramatu tingimusteta kohustus*: BT meenutab, et riigi avaldused kujutavad kindlat ja tingimusteta juriidilist kohustust, mida investor ei oleks kunagi vähimatki kõhklast väljendamata võtnud. Nii on tegemist piiramatu garantiiga, mis anti ühele erakordselt võlastunud ja nõrgale ettevõttele lühiajaliselt. BT järgi ei täida kõnesolev meede tingimusi, mis on nimetatud komisjoni teatises seoses EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamisega garantii vormis antavalt riigiabile ⁽⁶³⁾(edaspidi "teatis garantii vormis riigiabi kohta") niivõrd, kuivõrd FT oli rahalistes raskustes nimelt garantii andmise ajal, ja kuivõrd see viimane ei käi ühegi täpse operatsiooni kohta ja sellega ei kaasne mingit hüvitamist. FT sai seega eelised, mida ta ei oleks saanud tavalistes turutingimustes.

- b) *Aksionäri ettemakse andmise tingimused:* BT toob esile, et riigi poolt kohaldatav mehhanism tervikuna viitab murele seoses riigieelarvega (nimelt Maastricht'i kriteeriumide täitmine) ja mitte aruka erainvestori käitumisele turumajanduses. Tegelikult ei ole laenu, mille ERAP tellib riigi arvel rekapitalizeerimise osalemiseks, hüvitamine tegelikult tagatud. Nii on esimeses punktis vaadeldud hüvitamisviis seotud väärtpeberite müügiga, mis on potentsiaalne võit ja selle tõttu ei võiks kõnesolevale investeeringule omistada "arukat" iseloomu. BT osutab, et prantsuse riigi poolt ERAP'ile antud garantii summas 10 miljardit eurot võimaldas ERAP'il kokku saada krediidiiliini andmiseks vajalikud vahendid eelistingimustel, see tähendab intressimääraga 3,375 %. Kõik arukad erainvestorid oleks teinud sellise operatsiooni suurema maksumusega, mille jaoks nad oleks nõudnud ettevõtte aktiveerivatega seonduvaid erigarantiisid.
- c) *Rekapitalizeerimine:* prantsuse ametivõimude võetud kohustuse kohta rekapitalizeerida FT ja rekapitalizeerimise operatsiooni enda kohta osutab BT, et aruka erainvestori põhimõtet ei ole antud juhul järgitud, sest riik kohustus osalema FT rekapitalizeerimises 12. juulil 2002, ehk enne Ambitsioonikava 2005 olemasolu, tundmata FT täpset majanduslikku olukorda, mis oli tugevasti halvenenud, ja ilma samaaegse erainvestorite osalemiseta. Selle kohta rõhutab BT järgmisi punkte:
- *ettevõtte rahaline olukord:* BT rõhutab, et ajaloolise operaatori rahaline seisund investeerimise otsuse tegemise hetkel ei võimaldanud tal kasutada erainvestoreid ilma riigi toetuseta (70 miljardit eurot kahjumit, 8 miljardi euro võrra negatiivne omakapital, 50 miljardi euronit ulatuvate võlgade maksetähtajad järgmiseks kolmeks aastaks). Lisaks ei paistnud M. Bon'i poolt esitatud plaan sel ajal turu seisukohast asjakohane ja sellele järgnes FT reitingu alandamine reitinguagentuuride poolt. BT täpsustab, et seda olukorda peegeldas Thierry Breton'i avaldus Senati rahanduskomisjoni ees⁽⁶⁴⁾.
 - *operatsiooni kasu:* BT toob esile, et investeeringutasuvuse arvutamise ajavahemik algab kõige varem riigi esimese avalduse kuupäevast 12. juulil 2002, mille tagajärjel võeti juriidiline kohustus FT ja tema võlausaldajate suhtes, ning lõpeb hiljemalt 4. ja 5. detsembril 2002, mil avalikustati Ambitsioonikava 2005 ja avati 9 miljardi euro krediidiiliin. BT osutab, et mõistuspärast

tasuvust, mida arukas erainvestor oleks võinud sellisel puhul õigustatult oodata, ei saa arvutada usaldusväärselt. Nii ei saa FT rekapitalizeerimist võrrelda ühegi teise finantsoperatsiooniga, arvestades Ettevõtetel esinenud likviidsuskriisi ulatust. Seetõttu ei olnud riik võimeline oma riski hindama, lähtudes tõenäosuse arvestusest ja oli äärmiselt ebakindlas olukorras (see tähendab riski, mille tõenäosust ei ole võimalik arvestada), kui ta otsustas anda FT-le garantii: seega nii riskitase kui ka tasuvus ei olnud koguseliselt määratavad. BT täpsustab, et igal juhul ei saanud investeeringu kogust mõistuspäraselt määrata. FT börsiväärtuse ja oodatud investeeringutasuvuse prognoos erainvestori poolt näitab eriti, et investeering ei ole mõistuspärane. Vastavalt komisjoni kasutatud meetmele investeeringu mõistuspärasuse mõõtmiseks oleks võinud hinnata, et konkreetset selle operatsiooniga seonduvaid riske silmas pidades oleks arukas investor nõudnud hinnatavalt investeeringutasuvuseks minimaalselt 30 % kuni 40 %. See määr on vähim, mida komisjon oleks nõudnud Alitalia⁽⁶⁵⁾ ja Iberia kohtuasjades⁽⁶⁶⁾. Kuid BT kasutatud meetodite järgi, see tähendab EPS (*Enterprise value* või *Analysts target price 12 months*), oleks kõnesolevas operatsioonis investeeringutasuvus ainult 16 %. Pealegi ei võid riik arvestada dividendide maksimisega, sest FT teatas, et ta neid ei jaga. Üldiselt täpsustab BT, et aruka investori põhimõtte hinnangul ei sobi analüüsida *ex post* FT positiivseid tulemusi. Nii ei oleks erainvestor kunagi rahaliselt kohustunud, väljendamata vähimatki kõhklust, kuna FT grupi võlgade kogusumma ei olnud teada. BT lisab selle kohta, et vastavalt Euroopa Kohtu kohtupraktikale, ei saa väita, et riigi poolt FT suhtes võetud kohustused on aruka investori käitumise peegeldus ainult põhjendusel, et FT oleks muutunud tulusaks ettevõtteks.

- *erainvestori ja riigi olukorra erinevus:* BT osutab, et pidades silmas maailma majanduse pikaajalise kriisi olukorda ja konkreetsemalt üleminekujärgus telekommunikatsioonisektorit, ning arvestades kõnesoleva summa suurust, ei oleks ükski erainvestor võinud kaaluda kapitali suurendamist selles summas ja tingimusteta, ning et ainult riik, kes omab Prantsusmaa allkirja väärtust, võis siduda end sellise ebakindluse olukorras. BT

märkis, et omakapitali tugevdamise finantseering, mis on 100 % ulatuses tagatud võlaga ja ilma ühegi oma vahendita, oleks mõjunud raskelt iga sarnaselt toimunud erainvestori reitingule, samas kui riiki saavad karistada ainult valijad, kellel ei ole samad eesmärgid. Erainvestori laenuandjad ja aktsionärid oleks nõudnud, et kõnesolev investeering oleks kindlustatud äriplaaniga, mis sisaldab täpseid kohustusi, sealhulgas aktive realiseerimist. BT järeldeb, et igal juhul ei oleks arukas investor, kelle finants-suutlikkus oleks võrreldav prantsuse riigi omaga ja kes väljastaks sellise garantii, leidnud suurt usaldust turgudelt, ning on selge, et just "riikliku laenu" olemuse tõttu, mida võimaldatakse riigi kohustuste puhul, usaldus taastatigi.

motiveeringupunktis 80 osutatud Seleo otsusega ei piisa erainvestorite märkimisväärsusest osalusest iseenesest kõigi abielementide välistamiseks. BT väidab ka, et riigi investeering on suurem tema osaluse summast FT kapitalis. BT osutab lõpuks, et väga suur pangakulude summa võimaldab lisaks allahindlusele vähendada aktsiate märkimise maksumust.

- *seotuse kriteerium*: BT märgib, et seotuse põhimõttest ei ole kinni peetud. Prantsuse ametivõimude investeerimisotsus pärineb 12. juuli 2002 kuupäevast ja Ettevõtte rahalised raskused tol ajal võimaldavad juba prantsuse ametivõimudel endal arvestada, et rekapiitalseerimine on riigiabi, kuna riik tegi otsuse investeerida, tundmata FT täpset majanduslikku ja rahalist olukorda ning enne finantseeringukava koostamist. BT osutab, et erainvestorite osalus ei olnud kindel ega märkimisväärne hetkel, kui valitsus teatas oma osalusest kapitali suurendamises, ja seda isegi, kui investeerimisotsuse tegemise kuupäevaks peetakse 5. detsembrit. Vastavalt kohtupraktikale ei ole enam oluline asjaolu, et kui investorid on valmis sekkuma alles pärast seda, kui ametivõimud on otsustanud abi anda, on need erainvestorid siis valmis sekkuma samal ajal. Selline sekkumine on riigi antud abi tagajärg ja mitte erainvestori otsus. Nii ei saaks antud juhul arvestada asjaolu, et pangakonsortsium kohustus käendama operatsiooni edukat lõpuleviimist, järeldamaks, et seotuse põhimõttest on kinni peetud. Prantsuse ametivõimude investeerimisotsus on kindel ja tingimusteta, samas kui erainvestorite otsus seda ei ole, ja erainvestorid andsid oma panuse alles pärast seda, kui nad olid korduvalt ja kindlalt kinnitust saanud, et ka riik osaleb operatsioonis ja eriti, et ta võtab kõik meetmed, võimaldamaks vältida FT rahastamisprobleeme. Igal juhul osutab BT, et vastavalt kohtupraktikale seoses

- (87) Konkurentsi mõjutamise kohta nimetab BT nimelt, et kõnesolevate meetmete tagajärjeks oli konkurentsi mõjutamine mobiiltelekommunikatsioonide turul. BT viitab nimelt asjaolule, et FT võla suurus tuleneb mobiiltelekommunikatsioonide tegevuse arendamisest. Nii ei pea Orange kandma võlga seoses oma omandamisega, vaid selle kannab täielikult emafirma. Võla tasumiseks vajalike vahenditega varustatud tänu kõnesolevatele meetmetele võimaldab FT Orange'il tugevdada ja arendada oma kohta mobiiltelekommunikatsioonide turgudel. BT meenutab, et Orange on prantsuse mobiilsideturul domineerival positsioonil paigaldatud pargi osaga 49,8 %. BT täpsustab oma 11. aprilli 2003 märkustes, et mobiiltelekommunikatsioonide turu struktuuri päritolu Prantsusmaal tuleneb kapitalistlikust investeeringustrateegiast, mida Orange teostas (nimelt *agressiivne äristrateegia*) oma tegevustasuvuse arvelt tänu toetusele, mida riik talle FT vahendusel andis, nimelt käesolevas asjas kõnesoleva abiga. BT rõhutab ka, et kõnesolevad meetmed mõjutavad konkurentsi telekommunikatsiooniturul tervikuna ja tõrjuvad välisoperaatoreid pakkumast oma teenuseid Prantsusmaal. Prantsusmaa on nii ainus Euroopa riik, kuhu ei ole saanud asuda ükski "välismaine" mobiilioperaator.
- (88) Nende meetmete kokkusobivuse kohta ühenduse suunistega osutab BT, et toetusmeetmed ei oma nõutavat erandlikku iseloomu, et neid saaks pidada suuniste alusel päästmiseks antud abina. BT viitab asjaolule, et Ambitsioonikava 2005 ei täida suunistes nõutavaid minimaalseid nõudeid. See sisaldab meetmeid, mis ei puuduta päästmist, nagu väärtpaberituru kasutamine või kavandatud rekapiitalseerimine. BT täpsustab nimelt, et rekapiitalseerimise summa näib liiga suur ainult FT toimimise vajaduste katmiseks lühiajaliselt, erinevalt selle arendamise puhul võetavate laenude tasumisest. BT osutab ka, et Ambitsioonikava 2005 ei ole FT struktuuri muutev ümberkorralduskava Ettevõtte tasuvuse parandamiseks, vaid piirdub selle käibevara suurendamisega hetkeraskuste lahendamiseks. BT rõhutab ka asjaolu, et kõnesolevad meetmed näivad nõrgad, võrreldes meetmetega, mis võtsid

ajaloolise operaatori konkurendid KPN, Deutsche Telekom või British Telecom, nii aktive realiseerimise kui ka sotsiaalsete meetmete tasandil.

(89) Pealegi ei sisalda ümberkorraldamiskava olulisi vastumeetmeid, mis võimaldaks vältida sobimatuid konkurentsimoonusi, korvamaks riigi antud abi. BT toob nimelt esile asjaolu, et ei toimu väärtuslike või strateegiliste aktive realiseerimist. Nii piirduvad FT poolt kavandatavad realiseerimised strateegilise tähtsusega ja väga väikeses summas aktivega (3,5 miljardit eurot FT enda hinnangutel).

(90) Lisaks väidab BT, et tuleb võtta hüvitusabinõud ajaloolise operaatori konkurentide kasuks mobiiltelekommunikatsioonide turul ja eriti viimase siseneja kasuks, kelle kohalolek on tõelise konkurenti olemasolu tingimuseks prantsuse turul. BT pakub nimelt suunistele vastavate hüvitusabinõudena välja keelata Orange'il pakkuda tema konkurentide hindadest madalamaid hindu võrdväärsete teenuste eest ja seda 5 aastaks ning kehtestada Orange'ile kuuturuosade piiranguks 33 %, kuni Orange'i puhas turuosa oleks viidud 40 % tasemele. BT pakub Orange'i suhtes välja ka tarbijate abonendikohustuste kestvuse piiranguks 12 kuud (ostmine ja pikendamine), Orange'i GSM ja GPRS võrgu laiendamise külmetamise konkurenti tasakaalu taastamiseks, strateegiliste aktive realiseerimise kohustuse ja turundustegevuse piiramise kohustuse.

(91) Oma 26. mai 2004 märkustes esitas BT nimelt majandusanalüüsi, milles täpsustatakse, et arvestades riikide erilist positsiooni (varieeruv nende enda usaldatavuse järgi), omab riigi toetus põhiaktsionäri toetuse ulatusest sisuliselt erinevat ulatust. Analüüsis rõhutatakse ka, et riigi sekkumine on pika traditsiooniga ja et seda sekkumist hinnatakse juba kehtestatud maine alusel. BT järgi on ilmne, et riik paneb FT'd toetades mängu oma maine, ja seega oma võime sekkuda uuesti teiste prantsuse ettevõtete kasuks. Analüüs rõhutab ka, et prantsuse riigi usaldatavuse küsimuses tuleb arvestada prantsuse eripära erastamise vallas. Toetuses tehtud eksimus oleks jätnud riigi ilma hilisema tegutsemise võimalusest, mida kiiresti kasutati seoses Alstom'iga.

(92) BT esitas ka analüüsi, et selgitada, kas riigi avaldused omasid siduvat jõudu New Yorgi osariigi õiguse järgi, kus Ettevõtte on samuti noteeritud. Selle analüüsi järgi on tõenäoline, et selliseid avaldusi peetakse siduvaks, kas ühepoolse lepingu või *estoppel*'i põhimõtte (vastuväiteõigusest ilmajätmine või jäämine) alusel.

(93) BT esitas ka uurimuse, et selgitada, kas sellised avaldused inglise valitsuse poolt omaksid siduvat iseloomu inglise õiguses. Uurimuse järeldus on, et sellised avaldused oleks siduvad või paneks riigile kohustuse õigustada seisukoha muutmist.

4.6. Cable & Wireless'i märkused

(94) Cable & Wireless märkis, et kõnesolevad meetmed kujutavad riigiabi. FT'le eelise andmiseks piisas turu usaldusest pärast aktsionäri ettemakse andmise välja kuulutamist prantsuse ametivõimude poolt. Kuivõrd arukas erainvestor ei oleks otsustanud rekaptaliseerida FT-sugust ettevõtet, kes oli selgelt ebatõhus enne Ambitsioonikava 2005 vastu võtmist, sai viimane eelise, mida ta ei oleks saanud tavalistes turutingimustes. Cable & Wireless osutas ka ohtlikule pretsedendile, mida kujutas endast asjaolu lasta valitsusel vastutada avalik-õiguslike ettevõtete kõigi finantsprobleemide eest ja sellest konkurentidele tulenev negatiivne dünaamika. Cable & Wireless lisas muide, et neid meetmeid ei saa pidada ühenduse suunistega kokkusobivaks. Eeldusel, et Ettevõtte ei ole rahalistes raskustes, ühenduse suuniseid ei kohaldata.

4.7. AFORS Télécom'i märkused

(95) AFORS Télécom (Prantsuse Telekommunikatsioonivõrkude ja -teenuste Operaatorite Liit) täheldas, et kõnesolevad meetmed kujutavad riigiabi ja osutas konkreetselt järgmist:

(96) Rea progressiivsete otsustega 2002. aastal – sealhulgas riigi valik 2002. a dividendide hüvitamiseks aktsiates ja mitte sularahas – kuni FT-le 9 miljardi euro krediidiliini avamiseni *via* ERAP, taastasid prantsuse ametivõimud investorite usalduse, võites nende toetuse. AFORS Télécom juhib ka tähelepanu, et isegi oletades, et FT ei oleks kunagi kasutanud ERAP'i poolt avatud krediidiliini, sümboliseeriks see riigi toetuse garantiid ja mobiliseeriks selleks riigiresseerse asutamislepingu artikli 87 lõike 1 alusel.

(97) Krediidiliini võimaldamise ja selle hüvitamise tingimused ei täida aruka erainvestori põhimõtte kriteeriume. AFORS Télécom osutab, et FT finantsilisi kõrvalekaldumisi alates 2000. aastast ei oleks võidud kasutada aruka investori juuresolekul. Nii ei täitnud riik oma "kaitsepiirangu" rolli ja võimaldas FT-l suurendada oma võlga võrreldamatutes mõõtmetes. AFORS Télécom täheldab, et FT mineviku omandamiste strateegiat teostati, arvestamata sellega kaas-

nevaid riske, sest riik aktsionärina kindlustas FT-le oma toetuse mistahes pankrotiväljavaate vastu.

4.8. Cégétel'i märkused

- (98) Riigi toetuse mõjul takistati FT reitingu täiendavat alandamist reitinguagentuuride poolt, mis võimaldas kiirendada FT tagasipöördumist turule ja tema võla refinantseerimist vähem koormavatel finantstingimustel. FT sai eelise, mida AFORS Télécom hindab 1,5 miljardi euro väärtuses⁽⁶⁷⁾. Nii määraski just suurepärase kvaliteediga allkirja omava prantsuse riigi ja mitte ümberkorraldusplaani usaldatavus FT finantsturgudele tagasipöördumise tingimused. Riigi toetus tõi lisaks eelise säästa FTi oma strateegilise perimeetri muutmisest.
- (99) Ambitsioonikava 2005 koosneb suundadest ja selgelt määratlemata, siduvatest ja pöördumatutest kohustustest ning ei ole võrreldav Euroopas läbiviidud ümberkorraldamise protsessidega, eriti British Telecomiga.
- (100) FT-le osaks saanud eelised pikendavad konkurentsimoonusi, mis on kahjulikud AFORS Télécomi liikmetele. AFORS Télécomi järgi tugevdab prantsuse riigi poolt antud abi juba olemasolevaid konkurentsivastaseid tavaid, mis on väga kahjustavad alternatiivsetele operaatoritele. AFORS Télécom mainib nimelt FT jaotusvõrgu ainuõiguslikku kasutamist Orange'i ja Wanadoo poolt, lahtigruppeerimise pakkumisi, mis tuleks süstemaatiliselt kasuks Wanadoo'le ja FT-le, FT monopoliseerimise tuludejaotusega teenuste turul (tarbijatele telefoni teel juurdepääsetava lisaväärtusega teenuse pakkumine). AFORS Télécom pöörab seeläbi tähelepanu nende riigiabi võimaldatud käitumiste jätkumise reaalsele riskile.
- (101) Vastuabinõud tuleks FT-le kehtestada ühelt poolt eesmärgiga saavutada, et riigi käitumine oleks analoogiline ettevõtte käitumisele, kes peab taastama oma finantssuutlikkuse, saamata erakorralist abi ja, teiselt poolt, taastada õiglane konkurents. Tegemist on nimelt (i) investeringute piiramisega FT-le kui võlastunud ettevõttele, see tähendab näiteks piirata FT globaalset investeringupoliitikat investeringutele, mille investeringutasuvuse kestus on alla 12 kuu jaetevuse puhul; (ii) seada sisse läbipaistvad struktuurid grupi kõikide tegevuste vahel; ja (iii) takistada riigiabi suunamist hinnasõtta, näiteks oma tarbijale kohandatud jaepakkumiste süstemaatiliselt avaldamise teel.
- (102) Cégétel rõhutab, et esineb kaks eristatavat abimeedet: (i) ühelt poolt prantsuse ametivõimude teadaanne aktsionäri ettemakse FT-le andmise kohta ja (ii), teiselt poolt, riigi osalemine FT rekapiitalseerimises.
- (103) Esimese meetme kohta kinnitab Cégétel sissejuhatuseks, et ühe ettevõtte olukorda, kelle kontrolliv aktsionär on eraaktsionär, ja avalik-õigusliku põhiaktsionäri ettevõtte olukorda ei saa võrrelda. Cégétel täpsustas, et kui sarnase avalduse oleks teinud eraaktsionär, oleks reitinguagentuurid selle vastu võtnud ülima ettevaatusega ja see oleks neid ajendanud lähemalt huvi tundma kõnesoleva aktsionäri poolt selliselt sisse seatud krediitliini refinantseerimise tingimuste vastu. Cégétel jõudis järeldusele, et pelgalt asjaolu, et toetajaks on riik, toob märkimisväärse eelise investeerijate jaoks ja takistab FT reitingu täiendavat alandamist reitinguagentuuride poolt, kuigi operaator oli esialgselt väljapääsmatus olukorras. Cégétel väidab, et on õigustatud, kui komisjon hindab, et prantsuse riik andis FT-le abi isegi enne 9 miljardi euro summas krediitliini andmise kokkuleppe allkirjastamist, sest toetuse teadaandest piisas, et muuta see hädafinantseerimine ülearuseks. Nii oli laenuandjatel kindlustunne, et FT ei saa kunagi maksmata jätta, sest riik oleks alati valmis talle maksekohustuste täitmiseks vajalikke vahendeid andma, mis võimaldas FT-l saada otseselt finantseeringuid turult. Cégétel järeldab selles punktis, et valitsuse avaldused tehti selleks, et turgudel oleks kindlustunne, et FT-le raha laenamine oli rangelt võrdväärne raha laenamisega otse riigile. FT sai nii eelised, mida ta ei oleks saanud tavalistes turutingimustes, nimelt võrreldes Vivendi Universal'i olukorraga. Väärtpaberituru kasutamine võimaldas tal vältida eranditult finantsasutuste abiks võtmist oma likviidsuskriisiga toimetulekuks ja kõikide seda tüüpi finantseeringuga seonduvate sunduste talumiseks. Cégétel väidab, et prantsuse ametivõimude poolt krediitliini andmise tingimused ei ole kooskõlas aruka investori poolt antavate tingimustega ühe tema osaluse suhtes. Nimelt ei oleks arukas investor kunagi nõustunud omandamiste võlastumise teel finantseerimise poliitikaga, mis viis FT kriitilisse rahalisse olukorda nii, et riik pidi asuma rekapiitalseerimisele. Cégétel viitab Crédit Lyonnais II otsusele, milles komisjon täpsustab, et abimeetmeid ei saa õigustada riigi aktsionäri ebakompetentsusega arvukate aastate jooksul⁽⁶⁸⁾. Pealegi ei väljenda Cégétel'i järgi valik lasta abi üle kanda ERAP'il aruka investori käitumist. Selle kohta märgib Cégétel eriti laenule kehtivat intressimäära ning tagatiste ja

garantiide puudumist. Aktsionäri ettemaksega seonduva abi arvutuse kohta väidab Cégétel, et kehtib teadaande punkti 3.2 neljas lõige garantii vormis antava riigiabi kohta ning et arvestades asjaolu, et tänu riigi toetusele võis FT oma maksetähtaegadega toimetulekuks laenata 16 miljardit eurot, kuigi FT rahaline olukord oli katastroofiline, on abisumma kõrge just tänu sellele teadaandele.

(104) Cégétel rõhutab, et sama kaalutus kehtib rekapiitalseerimise kohta, mida ta analüüsib ühelt poolt majanduslikust seisukohast, nagu FT võlgade kasv 9,2 miljardi euro võrra ERAP'i ees, kellel oli riigi tagatis. Cégétel arvestab selle summa tervikuna abiks. Ta asetab rõhu ka abi summale, mis vastab koondamiskuludele, mis oleks esinenud ühel ettevõttel tööjõu vähendamise tõttu, see tähendab 1,5 miljardit eurot, ja mida ajalooline operaator ei kandnud FT ametiisikute riigiparaati üleviimise tõttu, mis on Ambitsioonikavas 2005 ette nähtud.

(105) Pealegi väidab Cégétel, et FT sai ametlikust garantiist kasu niivõrd, kuivõrd kassatsioonikohus hindab, et seadusega kehtestatud eristaatust omavad eraõiguslikud ettevõtted ei kuulu kehtiva pankrotimenetluse alla (näiteks SEITA või Air France). Nii tuleb selle kohtupraktika alusel FT-d vaadelda kui standardmenetlusest vabastatud. Cégétel tunnistab, et FT-l ei olnud enam tema EPIC'i statuuti alates 1996. aastast, kuid ta juhib tähelepanu, et tegelikkuses garantii ei kadunud, sest oma korduvate avaldustega pühendusid riigivõimud turgude veenmisele, et FT-le jääb kõikidel asjaoludel tema kontrolliva aktsionäri toetus ja et riik aitab vajadusel operaatoril toime tulla maksetähtaegadega ⁽⁶⁹⁾.

(106) Cégétel väidab lõpuks, et meetmeid ei või pidada ühenduse suunistega kokkusobivaks. Cégétel meenutab suunistele viidates, et kui riik paigutab kapitali raskustes ettevõttesse, "tuleb pidada tõenäoliseks, et finantsülekanded sisaldavad riigiabi elemente" ⁽⁷⁰⁾. Cégétel täpsustab, et FT võetud vastumeetmeid ei või pidada suuniste seisukohast piisavaks. Nii ei sisalda Ambitsioonikava 2005 ühtegi erijaotist seoses aktive realiseerimise või koondamiskavaga. Cégétel pakub lisaks välja järgmised vastuabinõud tavatelekommunikatsioonide turul: (i) kohalikule kontuurile sidumisteenuste ja seonduvate teenuste edasimüük nagu ka (ii) FT ja Orange'i ja Wanadoo' äriühingute suurem eraldatus.

4.9. LDCOMi märkused ⁽⁷¹⁾

(107) LDCOM tuvastab FT toetuses topeltabimehhanismi, mida toetas tööjõu liikuvuse toetus: (i) piiramatu garantii andmine; ja (ii) 9 miljardi euro krediitdiliini kasutusse andmine.

(108) *Piiramatu garantii andmine*: LDCOM tugineb prantsuse ametivõimude avalduste sisule, mis ilmusid 20. juunil 2002l ajakirjanduses, majandus- ja rahandusministeeriumi pressiteadaannetes ja mis edastati otseselt või kaudselt reitinguagentuuridele. Need avaldused, mille eesmärgiks on rahustada rahaturge FT olukorra suhtes ⁽⁷²⁾, aitasid otseselt kaasa FT reitingu parandamisele turgudel ja võimaldasid Ettevõttel toime tulla esinenud likviidsustõkkega. LDCOMi järgi võib riigi sekkumisele omistada mitmeid õiguslikke kvalifikatsioone. Prantsuse õiguse suhtes meenutab ta, et õiguskohustuse loomiseks ei ole nõutav ükski kindel vorm ja et suuline avaldus võib seega teataval tingimustel kujutada selle adressaadile õigustloovat akti. Ühepoolse akti siduv jõud seisneb ühepoolse tahtega kohustumise teoorial, mis kujutab kohustuste õiguse allikat. See kohustus sünnib tahte kindla ja täpse iseloomu topelttingimusel. LDCOM kinnitab ka, et riigi vastutus tuleneb nimelt ühinguõiguses näiva volituse ja de facto tahte avaldaja teooria analüüsist, nimelt viimase punkti osas sellepärast, et ta oli otseselt ühendust võtnud reitinguagentuuridega. Rahvusvahelise õiguse seisukohast on riigi lepinguline vastutus ka kaasatud niivõrd, kuivõrd ühepoolisel õigusaktil on siduv jõud, kui suudetakse näidata, et avaldust väljendati avalikult ja kavatsusega selle autorit siduda ⁽⁷³⁾. Nii võib riigi lihtne, suuline ja avalik avaldus seega luua juriidilise kohustuse. Antud juhul seob LDCOMi järgi avalduste sisu prantsuse ametivõime, sest nende avalduste kirjapanek kujutab riigi selget ja mitte kahemõttelist ühepoolset kohustust olla FT laenuandjaks, kui tingimata vaja, ja mitte jätta viimast finantskriisi, mis tal esines 2002. aasta suvel. Kuna riigi kohustus omab siduvat iseloomu, kaasneb selle kohustuse eiramisega tema lepingulise vastutuse kaasamine (kolmandad isikud võiks sundida riiki tema kohustust täitma).

(109) LDCOM kinnitas, et riigi deliktiline vastutus oli samuti kaasatud ja seda nimelt ühinguõiguse seisukohast. Nii tekitab äriühing, kes näib võtvat kohustuseks teise äriühingu võlad, enda suhtes võla kolmandate isikute vara osas. LDCOMi järgi seega löi riik oma avaldustega kolmandatele isikutele garantii, et ta võtab enda kanda FT tasumisele kuuluva võla. Täpsemalt väidab LDCOM, et riigi avaldused, mille kohaselt ta "aitab[ks] kaasa oma osas ettevõtte omakapitali väga olulisele tugevdamisele" ⁽⁷⁴⁾, toovad talle kohustuse, millega kaasneb tema juriidiline ja rahaline vastutus ⁽⁷⁵⁾. Doktriini järgi: "kui riik ei täida oma selliselt võetud kohustust, on tema vastutus vaieldamatult

kaasatud halduskohtute, riigi täitmata lubaduste vaidluste kohtuniku ees" (76). Pealegi täpsustas LDCOM, et rahandus- ja finantsseadustiku artikli L465-1 kolmanda lõike alusel karistatakse inimesi, kes moonutavad turgude normaalset talitlust ebaseadusliku tegevusega, mis mõjutab börsikursi arengut. Järelkult näitab LDCOMi järgi sellise kvalifitseerimise esinemine hästi, et riik ei kavatsenud mingil määral välja kuulutada oletatavaid tuleviku asjaolusid, vaid tegi tõepoolest teatavaks oma tulevase käitumise.

(110) LDCOMi järgi kinnitab ka ühenduse kohtupraktika, et kõik pressis artiklid, mis tulenevad kõnesolevalt asjast huvitatud ettevõtetelt või valitsuselt, ja millel on tingimatu iseloom, näitavad tingimata riigiressursside kasutusse andmist (77). Antud juhul tulenevad avaldused otse valitsuselt ja omavad tingimusteta iseloomu.

(111) Eelnevast tuleneb, et prantsuse ametivõimude alates 2. juunist 2002 tehtud juriidiliselt ja rahaliselt siduvad toetusavaldused sarnanevad garantiile, mille ese on FT pankroti puudumine ja selle ellujäämine olemasolevas tegevusulatuses. LDCOMi sõnul on tegemist piiramatuga garantiiga. LDCOM täpsustab, et seega mitte üksnes krediitdiliini võimaldamine ja nii antud summa, vaid just sellise võimaluse teadaanne ise kujutab abi. Vastavalt garantii vormis antud riigiabi teadaandele on riigiressursside tingimus täidetud, olenemata sellest, kas garantii nõutakse sisse või mitte. Arvestades, et FT ei võinud siis leida vajalikke vahendeid turult, täheldab LDCOM, et kõnesolevad meetmed moodustavad abi. LDCOM osutab ka, et "võttes arvesse mängus olevaid summasid, võis ainult riik olla suuteline andma sellist tagatist, sest ükski arukas investor ei võinud tagada turgude usaldusväärset FT "kätte võtmise" suhtes" (78). Lõpuks rõhutab LDCOM, et vastupidise analüüsiga kaasneks rasked tagajärjed niivõrd, kui võrd see ei oleks mitte ainult vastuolus riikliku materiaaloiguse põhimõtetega, vaid see avaks pealegi võimaluse liikmesriikidele toetada karistamatult äriühingute kurssi, milles neil on osalus (79).

(112) Selle piiramatuga garantii mõju leiab selgelt vastukajasid turul ja turu reageering vastab väärtusele, mida investorid tegelikult sellele garantiile omistavad. FT aktsia börsikurs suurenes nii alates 2002. aasta juulist, tuues kaasa operaatori börsihinna tõusu. LDCOM märgib, et sellisel riigi teadaandega loodud maksumuse tõus moodustab 5,9 miljardit eurot. Samamoodi hakkasid 2002. aasta juulist alates paranema FT *spreadid* (80), vähendades nii operaatori finantskoormust ja võimaldades tema finants- suutlikkuse taastamist. Selline *spreadide* erinevus võimaldab

hinnata konkreetset riigi teadaande finantskaalu. Seda *spreadide* lahknevust tuleb pealegi seostada FT võlga tervikuna, mida rahastati obligatsioonilaenu abil. *Spreedide* lahknevus varieerub antud juhul 2 kuni 3 %, ehk moodustades aastase kokkuhoiu 1,37 kuni 2,05 miljardit eurot. Võttes oletuseks, et FT säilitab püsiva võlastumise taseme ja et järelkult finantseeritakse võlga pidevalt, hindab LDCOM selliselt teostatud kokkuhoiu mõju summale, mis ulatub 19,57 miljardist eurost kuni 29,36 miljardi euroni. Pealegi võimaldas riigi toetus FT-l uuesti laene võtta väärtipaberiturgudel soodsamatel tingimustel, kui ta oleks saanud eelnevalt.

(113) Teadaanne 9 miljardi euro summas krediitdiliini võimaldamisest: LDCOM ei asu uuesti selle meetme analüüsimisele asutamislepingu artikli 87 lõike 1 alusel, ja viitab komisjoni analüüsile tema algatamisotsuses, rõhutades ERAP'i rolli.

(114) LDCOMi järgi, riigi toetusele ei või anda aruka investori tingimust nii selle summa kui selle tingimuste või selle eesmärgi enda osas. Nii ei oleks ükski arukas investor andnud 2002. aasta septembris (kuupäev, millal riik teatas, et toetab FT-d rahaliselt) 9 miljardit eurot sellistel majanduslikel asjaoludel, tuginemata ümberkorraldamiskavale. LDCOM täpsustas pealegi, et ühelgi erainvestoril ei oleks olnud finantssuutlikkust mobiliseerida selliseid summasid nii piiratud ajaga. LDCOM täpsustas ka, et erainvestori jaoks on ühe grupi operatiivstruktuuri tervikuna säilitamine vahendiks tema investeeringu tasuvuse eesmärgi teenistuses. Antud juhul on see prantsuse ametivõimude jaoks eesmärk omaette. On mõistetav, et riigil on sotsiaalsed ja poliitilised kaalutlused, kuid selline sekkumine riiklike ja erasektorite vahelise võrdõiguslikkuse põhimõtet.

(115) Pealegi ei pea LDCOMi järgi riigi seisukoht, mille järgi arukas põhiinvestor ei oleks seadnud ohtu FT funktsionaalset puutumast, vastu sellise investori käitumise analüüsile tegelikes turutingimustes, mis olid olemas 2002. aasta juunis-juulis. Olles paigutanud äärmiselt suure osa oma varast ettevõttesse, mis riskib jääda maksejõuetuks, nõuavad investorid esiteks strateegia radikaalset ja viivitamatut läbivaatamist, mis võib vajadusel sisaldada strateegiliste aktive massiivset realiseerimist. Selle analüüsi asjakohasuse tõestuseks tuleb võrrelda olukorda, milles oleks olnud FT ilma riigi toetuseta ja Vivendi Universal'i olukorda, kes oli turgude surve all sunnitud läbi vaatama oma aktive perimeetri. Nii väidab LDCOM, et

komisjon peab mitte ainult keelduma võtmast lähtepunktiks grupi funktsionaalse terviku säilitamise, vaid lisaks analüüsima selle säilitamise mõjusid nagu tõelist konkurentsi rikkumist. LDCOM väidab, et 2002. aasta juulis ei oleks FT-l ilma riigi sekkumiseta olnud muud valikut kui vähendada oma aktive perimeetrit, koondada töötajaid⁽⁸¹⁾ ja vaadata läbi oma strateegilised eesmärgid.

(116) LDCOM hindab abi kogusummat 15 miljardile eurole, kusjuures see summa vastab summale, mis FT-l õnnestus viia laenuvõtudele tänu abile, mille andis talle riik. Nii ei piirdu abi summa tegelikult otse riigi antud 9 miljardi euroga, kuna just erinevate riigisekkumiste abil (piiramatult garantiid, aktsionäri ettemaks, töötajate tagasivõtmine) oli FT-l võimalik kapitali suurendada sellises summas.

(117) LDCOMi järgi kujutab riigi poolt antud abi ümberkorraldamisabi. LDCOM tegi võrdluse riigisekkumisele eelneva ja järgneva olukorra vahel kõnesidetehnika ja kiire internetiühenduse turgudel, ja olukorra vahel, mis oleks esinenud riigi sekkumise puudumisel. See võrdlus kinnitab, et abi tagajärjeks oli tõepoolest *statu quo ante* säilimine 2005. aasta alguses (tegevus- ja marketingisuutlikkus muutumatud), mis võimaldab mahaarvamise teel kvantifitseerida turuosades teatavaid riigi sekkumise mõjusid. LDCOM tegi nimelt ettepaneku kehtestada suuniste punkti 35 alusel FT-le parandused, mille mõju peab olema turu taastamine olukorras, milles see oleks olnud, kui FT oleks olnud sunnitud asuma spontaanselt oma tegevusperimeetri muutmisele. Sel määral, mil riik seadis LDCOMi järgi enda esmaseks eesmärgiks FT säilitamise integreeritud telekommunikatsioonioperaatorina, on põhilised mõjutatud turud mobiil- ja tavatelefonisideturust nii tootmisressurside (ühendused, DSL juurdepääs) kui toetuse osas (side, nimelt DSL teel internetiühenduse jaemüük). LDCOM pakkus järelikult välja, et komisjon võtaks käitumuslikud meetmed, et piirata selliselt tekitatud konkurentsimoonutust ja võimaldada alternatiivoperaatoritele tingimused, mida oleks pidanud saama kasutada abi puudumisel. LDCOM pakub seega välja FT ja tema filiaalide turuosade vähendamise kiire internetiühenduse turul (maksimaalselt 42 % kiire DSL internetiühenduse müügi turust – maksimuse järgi) ja kõnetelekommunikatsiooni turul (maksimaalselt 55 % kohaliku, kõne- ja riikliku side turust – maksimuse järgi) ning ka rida meetmeid eesmärgiga FT turuosade vähendamiseks⁽⁸²⁾. Teine meetmete kategooria, mille LDCOM välja pakub, on meetmete kehtestamine, mille eesmärk on võimaldada konkurentide arengut⁽⁸³⁾.

(118) Oma 17. mai 2004 märkustes täpsustas LDCOM, et majandus- ja rahandusministri avaldused moodustavad ühepoolse riigiakti, millest mittekiinnipidamine on karistatav rahvusvahelise õiguse alusel. LDCOM täpsustas ka, et ise

endale teiste kahjuks vastu rääkimise keeld (*estoppel*) moodustab rahvusvahelise kaubandusõiguse üldprintsipi, mis kehtib riigi suhtes. Selle põhjal täpsustab LDCOM, et selle kohaldatavus antud juhul on väieldamatu, pidades silmas asjaolu, et antud juhul tegutseb prantsuse riik aktsionärina ja seega ka rahvusvahelise kaubanduse operaatorina.

(119) LDCOM rõhutas ka, et riik ei võiks oma avaldusi tagasi võtta, rikkumata ise enda finantsusaldusväärst. Oma sekkumisega turul on riigil tõepoolest laenuandja roll ja teatava hulga ettevõtete põhiaktsionäri roll. See kahekordne roll väljendub kahekordses reitingus reitinguagentuuride poolt, tema laenuandja rollis ja tema aktsionäri rollis avalikõiguslikele ettevõtetele antavate reitingute kaudu. See kahekordne sekkumisvõimalus eeldab erilist valvelolekut, sest iga täheldatud viga ühes tema kahest rollist võib kaasa tuua tagajärgi tema teisele rollile ja tema reitingule (LDCOM viitab Moody'se avalikõiguslike ettevõtete hindamisele). LDCOM rõhutab ka asjaolu, et riigi usaldusväärsus on põhimõtteliselt erinev sellest, mida võivad analoogses olukorras kasutada teised ettevõtted, kes ei saa turgu rahustada (Vivendi Universal'i juhtum). Turvalisus, mida kujutavad finantsturgude jaoks prantsuse avalikud laenud, on seega tingimusteta usalduse põhjenduseks, mida omistavad investorid riigi avaldustele, sest riik on alati kinni pidanud oma kohustustest. Riigi vahetu kontakteerumine reitinguagentuuridega, kelle roll on olla äärmiselt kriitiline rahapaigutusele omaste riskide suhtes, rõhutab riigi poolt FT-le antava toetuse usaldusväärst. LDCOM rõhutab ka, et riigi reiting saavutab maksimaalse hinde Aaa, sest ta peab oma kohustustest kinni. LDCOM rõhutab, et riigipoolse kohustuse loobumise kaaskes tema reitingu langeamine, millega kaasneks riigivõla intresside ümber hindamine. Samamoodi võiks kohustustest loobumine avalikõigusliku ettevõtte suhtes omada tagajärgi teiste ettevõtete reitingule tervikuna.

4.10. B märkused

(120) B järgi on vahendite andmine riigi avaliku lubaduse tagajärjel toetada FT-d võrreldav rahustavat laadi rahalise tagatise andmisega mitte ainult Ettevõtte võlausaldajatele, vaid ka turule tervikuna, mis aitas kaasa FT olukorra parandamisele väärtpaberiturgudel. Nii järeldab B, et kõnesolev meede võimaldati riigiresurside abil. Eeldusel, et riigi käitumist ei saa pidada turumajanduses tegutseva erainvestori käitumiseks, sai Ettevõtte eelise, mida ta ei oleks saanud tavalistes turutingimustes. Nii oli krediidiini avamise hetkel FT finantsolukord selline, et ükski arukas investor ei oleks sellist tüüpi operatsiooni ette võtnud. Samamoodi väidab B, et seotuse põhimõttest ei ole kinni peetud, täpsustades, et erainvestorite osalemine oli võimal-

datud ainult lähtuvalt teadaandest ja aktsionäri ettemaksu võimaldamisega, mille summa oli niivõrd kolossaalne, et ükski erainvestor ei oleks olnud võimeline selliseid vahendeid mobiliseerima. B rõhutab, et abimeetmed rahustasid erainvestoreid asjaolus, et FT pankroti risk oli täiesti välistatud. B osutab ka, et FT rekapitalizeerimise summa (80 kuni 100 % väärtuses tema börsiväärtusest) on selline, et ei saa arvestada, et erainvestor oleks sellise operatsiooni ette võtnud, arvestades FT majanduslikku olukorda, ja olukorda, kui ei oleks olnud toetusavaldusi ja valitsuse eelfinantseerimise meetmeid.

- (121) B väidab, et meetmeid ei või pidada ühenduse suunistega kokkusobivaks. Lisaks pakkus B ometi välja hüvitusabinõud nimelt tavatelefoniside turul, internetiühenduse turul ja mobiiltelefoniside turul. B täpsustas ka erinevaid ohte konkurentsiarengule prantsuse turul⁽⁸⁴⁾. Seoses tavatelefoniside turuga soovib B nimelt raamatupidamise lahusust ja tõelist juhtimiskokkuhoidu FT võrkude tegevuses, vältimaks konkurentsiarengude jätkumist. B teeb ka ettepaneku kehtestada FT-le kohustus teavitada tavatelefoniteenuse abonentide võimalusest valida oma operaator nende telefonikõnede marsruutimiseks, leevendamaks "suurepärasest konkurentsikangist", mida talle võimaldab tema peaaegu monopolistlik olukord telefonivõrgu kasutamise turul ja telefoniside marsruutimise turgudel". Seoses mobiiltelefoniside turuga pakub B välja nimelt kohustuse Orange'i jaoks võimaldada üks MVNO (*Mobile Virtual Network Operator – virtuaalse mobiilvõrgu operaator*) pakkumine operaatoritele, kes soovivad sellele turule siseneda.

4.11. Tiscalineti märkused

- (122) Tiscalinet osutab, et alates 2. juulist 2002 sõnastatud riigi avaldused tähendavad turu jaoks, et FT tervendamismenetluse algatamine on välistatud. Paralleelselt riigi valik saada oma 2002. aasta dividendid aktsiates ja mitte sularahas on teine märk riigi poolt turu suunas, et ta toetab FT-d, samal ajal, kui arukas investor oleks valinud nimetatud dividendide väljamaksmise sularahas. Tiscalinet lisab ka, et majandus- ja rahandusministeeriumi sekkumine Hoiu- ja Konsignatsioonikassas, mis omab 5 % ajaloolise operaatori aktsiakapitalist, et ta blokeeriks väärtpaberid, muutmaks need vähem haavatavaks ja tugevdamaks investorete usaldust, tõstatab küsimuse, milline erainvestor oleks võinud sellisel toimida. Tiscalinet rõhutab ka, et seadusmeetmete kogu, mille eesmärk on laiendada ERAP'i asutamise eesmärki, võimaldamaks tal omada FT aktsiaid⁽⁸⁵⁾, riigi tagatise andmine ERAP'ile, võimaldamaks tal investeerida FT'sse⁽⁸⁶⁾ ja lõpuks tekst, milles täpsustatakse viis, kuidas riik omab FT' aktsiakapitali, kinnitavad

riikliku garantii tühistamatu iseloomu analüüsi. Sellele garantiile põhinevad turul osalejad ja konkreetsemalt obligatsioonide omanikud, et osaleda pakkumistes, mida FT teostas järjest sellest kuupäevast alates. Need elemendid lisavad usaldust asjaolule, et riik asub FT suhtes "viimases hädas" operatsioonile, mida arukas investor ei kavandaks. Tiscalineti järgi oli ainult prantsuse riik suuteline mobiliseerima selliseid ressursse.

- (123) Tiscalinet väidab, et riigi poolt antud tagatis ja osalemine kapitali suurendamises, mida ükski arukas erainvestor ei oleks teostanud, võimaldasid FT-l vältida massiivseid aktive realiseerimisi ainsal eesmärgil säilitada oma tegevusperimeeter ja saada kasu suhteliselt väikestest võlakirja intressimääradest, võrreldes tema sisemise rahalise olukorraga.
- (124) Abi on ühenduse suunistega kokkusobimatu. Tiscalinet väidab, et ümberkorraldamise abi andmise tingimused ei ole täidetud, kuna Ambitsioonikava 2005 ei sisalda konkurentsi säilitamiseks piisavaid vastuabinõusid. Tiscalinet toob esile prantsuse riigi toetusega kaasnenud konkurentsimoontused kiire internetiühenduse turu osas. Tiscalinet väidab, et FT on võimeline investeerima massiliselt teatavatesse võrguelementidesse, reklaamieelarvesse, mida võimaldatakse Wanadoo'le. Lisaks ei pidanud Wanadoo realiseerima põhiaktiivaid ja saab jätkuvalt tulusid äriinfokataloogist ning ka FT äriagentuuride võrgust. Tiscalinet tõstis ka esile, et FT poolt paika pandud strateegia, nimelt lihtsustatud segatüüpi ülevõtmispakkumiste ja väärtpaberite vahetuspakkumise käivitamise osas Wanadoo 11. märtsi 2004 aktsiate kohta, tagajärjeks on anda FT-le maksuabi, mida ta ei oleks saanud ilma riigi toetusmeetmeteta. Tiscali rõhutab oma 5. aprilli 2004. aasta kirjas veel konkurentsiarengust strateegiat, mis oli Prantsusmaal DSL turul sisse seatud prantsuse riigi esialgse abiga.

- (125) Lisaks, kui abi tuli pidada ühenduse suunistega kokkusobivaks, pakub Tiscalinet peamiselt vastuabinõud kiire internetiühenduse turul, nagu vähima hinna kehtestamine FT jaemüügi ADSL pakkumiste jaoks tema tüdarettevõtetele, keeld teha FT ja Wanadoo teenuste ühendatud pakkumisi, Wanadoo teenuste turustamise keeld FT äriagentuurides, äriinfokataloogide ja Wanadoo välisfiliaalide loovutamine.

4.12. D märkused

- (126) D esitas dokumendi pealkirjaga "President Jacques Chirac'i kampaania tööstus-, energia-, telekommunikatsioonide ja postivaldkondades võetud kohustuste täitmise

2003. aasta juuni vahearuanne". FT kohta mainib dokument, et: "Tänu riigi otsustavale toetusele ja Thierry Breton'i nimetamisele ei ole France Télécom mitte üksnes surmavast seisumusest välja tulnud."

üleandmist, sest lõpuks krediidiliini ei avatud ega ei antud tagatist, milleks oleks rahandusseadusega nõutav luba. Pealegi ei ole riigiressursside üleandmist, sest prantsuse õiguses ei või ükski riigivõimu suuline avaldus kaasa tuua mistahes mõju riigifinantsidele ja tekitada vähimatki riigiressursside üleandmist ja sel juhul on tegemist vaid lihtsate ministri tehtud avaldustega, millel ei ole mistahes negatiivset mõju riiklikele finantsidele.

4.13. FT märkused

- (127) FT esitas märkused kolme aruande vormis: (i) M. Ehlermanni poolt 12. jaanuaril 2004 koostatud aruanne "Arvamus France Télécomile"; (ii) M. Galmot' poolt 6. jaanuaril 2004 koostatud aruanne "Euroopa Kohtu kohtupraktika võimaldab oletada, et "riigi rahalised meetmed France Télécomi toetamiseks", mille kohta komisjon algatas asutamislepingu artikli 88 lg 2 sätestatud menetluse, toimisid "riigiressursside üleandmisena" selle ettevõtte kasuks?"; ja (iii) HSBC aruanne "HSBC 6. jaanuari 2004 arvamus". Neid kolme aruannet kirjeldatakse lühidalt alljärgnevalt.
- (128) Esimeses aruandes analüüsitakse prantsuse ametivõimude käitumist riigiabi suhtes kohaldatavate eeskirjade seisukohast üldiselt ja aruka investori põhimõtte seisukohast konkreetselt. Argumendid, mida arendatakse selles aruandes, mille eesmärk on näidata, et 5. detsembri 2002. aasta avaldus aktsionäri ettemaksu kohta ei mõjuta riigiressursse, on peamiselt järgmised: (i) aktsionäri ettemakse teade 2002. aasta detsembris ei ole tühistamatu kohustus (vaid lihtsalt kavatsusavaldus) ja on tingimuslik. Teadaanne ei kujuta seega tagatist, ja veel vähem piiramatut tagatist; (ii) Prantsuse Maalaenu otsus (eelnimetatud) ei ole kehtiv pretsedent ja pealegi puudutab see avaldust, mis ei ole võrreldav 2002. detsembri teadaandega. Aruandes seatakse eesmärgiks näidata pealegi, et FT ei olnud rahalistes raskustes olev ettevõtte ühenduse suuniste mõistes hetkel, kui riik otsustas osaleda rekapiitaliseerimises ja kuulutas oma valmisolekut nõustuda tegema aktsionäri ettemakset. Aruanne rõhutab, et on tavaline ja harjumuslik põhiaktsionäri jaoks teha ettemakset, et tasuda oma osalus rekapiitaliseerimises.
- (129) Teine aruanne keskendub küsimusele, kas lihtne teadaanne aktsionäri ettemakse võimaldamise kohta krediidiliini kujul võib iseenesest moodustada riigiressursside kohustamist. Aruanne toob esile, et komisjoni oletuse kohaselt piisab tühistamatust teadaandest ettemakse andmise lubaduse kohta, ühendatud selle ilmse käsutusse andmisega, riigiressursside kaasamise kehtestamiseks, mis vastab riigiabiga võrdväärse mõjuga meetme mõistele, mille kohus juba tagasi lükkas. Aruande järgi ei toimu riigiressursside
- (130) Kolmas aruanne keskendub riigi käitumise majanduslikule mõistuspärasusele 4. septembri 2002 (esimese poolaasta tulemuste teadaanne) ja 15. aprilli 2003. aasta (kapitali suurendamine) vahelisel ajal. Aruanne põhineb FT 2002. aasta septembri olukorra analüüsil ja eristab ühelt poolt FT tegevustulemuslikkust (arukas tegevus, mis võiks parandada tegevuse rahavooge) ja teiselt poolt operaatori võla summa (võlastumise tase, võla maksegraafik, konsolideeritud negatiivsed omavahendid tulenevalt kahjumist, mis on seotud ühekordsete elementidega). Aruanne järeldeb, et ajavahe grupi rahavoo tekitamise ja lühiajaliste raskete maksetähtaegade vahel (2003–2005) loob makseprobleemi, kuid mitte maksevõimelisuse probleemi.
- (131) HSBC kirjeldab ka lühiajalise likviidsuskriisi konteksti, mida süvendas turu usalduse kriis grupi suhtes. HSBC täpsustab, et sellises olukorras kehtestas mõistuspärasus kiire tegutsemise ja soovitas kava koostamist eesmärgiga parandada tegevusnäitajaid, kapitali suurendamist, võla ümberajastamist ja sihipäraselt aktiveerimise poliitikat. HSBC täpsustab, et antud juhul on Ambitsioonikava 2005 täiuslik, sidus ja mõistuspärane plaan, sest see võimaldab nimelt 15 miljardi euro rahavoo tekitamist tegevuse parandamise ja aktiveerimise teel, halvamata tasakaalu töökohtade osas. HSBC asetab rõhu asjaolule, et kapitali suurendamine, mis toetab äriühingut, kes seab sisse operatiivse saneerimiskava, moodustab loomuliku lahenduse bilansi tasakaalu viimiseks. HSBC rõhutab, et põhiaktsionäri suuline toetus on samuti tavaline ja mõistuspärane ning et on normaalne ja levinud, et kontrollivad aktsionärid teatavad oma otsusest enne teisi aktsionäre. HSBC rõhutab ka, et aktsionäri ettemaks oli antud juhul vähese riskiga, tasuv ja tavakohane operatsioon – kapitali suurendamise ootuses – et kaitsta häälteenamusega aktsionäri varaga seonduvaid huve, kui ei olnud võimalik teostada rekapiitaliseerimist detsembrikuus kalendaarsetel põhjustel. HSBC täpsustas ka, et ettemakse oli kavandatud turutingimustel.

- (132) HSBC aruandes mainitakse ka FT aktsia börsikursi arengut, rõhutades asjaolu, et aktsia oli uuesti tõusnud 2002. aasta juulis natsionaliseerimise kuulduste tõttu, seejärel oli langenud septembris, sest samal ajal, kui turul sai teatavaks võimalus kapitali suurendamisest 15 miljardi euro mahus, ei olnud selle teostamise viis ikka veel selge. Aruandes rõhutatakse ka, et FT finantsprognosid võimaldasid riigi jaoks ette näha väga rahuldavat tasuvust: DCF – *discounted cash flow* – meetodite järgi sisaldab rekapitalizeerimine aastast 25 %list tasuvuse määra, samal ajal kui keskmine määr telekommunikatsiooniturul on 9,9 %.
- (133) Vastuseks konsultandi juriidilisele aruandele ja majandusaruandele esitas FT kolm juriidilist märkust, mis kritiseerivad nende aruannete sisu ja üht majandusaruannet ⁽⁸⁷⁾.
- (134) Esimene märkus toob esile, et prantsuse tsiviil-, kaubandus- ja haldusõiguse erinevad juriidilised kategooriad, mida konsultant kasutas riigi avalduste analüüsimisel, ei ole olulised, arvamaks, et ministri tehtud avaldused on kolmandatele isikutele õigustloovad aktid. Konkreetsemalt tuuakse märkuses esile, et riigi vastutuse kaasamiseks nõutavad tingimused tema lubaduse täitmatajätmise eest ei ole antud juhul täidetud. Märkuses täpsustatakse, et mitte mingil viisil ei piisa ainult lubaduse (isegi kui see seisneb teatavate rahasummade maksimises) andmise asjaolust endast riiklike finantside kohustamiseks, “riigiressursside immobiliseerimiseks” ilma õigusaktita. Märkuses tehakse järeldus selle kohta, et prantsuse kohtupraktika ei suuda näidata, et antud juhul toimus “riigiressursside ülekandmine” aktsionäri ettemakse tingimusliku lubaduse põhjal. Märkuses täpsustatakse ka, et peab olema side riigiressursside ja antud eelise vahel. Antud lubadustega seotud vaidluse ainsaks eesmärgiks on hüvitada võimalikud kahjud, mis esinesid sellel, kellele lubadus anti. Tasumisele kuuluv hüvitis ei saa seega võimaldada viimasele eelist.
- (135) Märkuses järeldatakse, et kohus ei määratlenud, millisel määral võib tingimusteta ja seaduslikult abi andmiseks siduvat lubadust pidada “täitmisele kuuluvaks”.
- (136) Teises märkuses rõhutatakse, et komisjon peaks laiendama ametlikult menetlust komisjoni nimetatud ekspertide poolt analüüsitud meetmete, sest algatamisotsus ei katnud neid meetmeid. Märkuses täpsustatakse pealegi, et “ühepoolsed avaldused, mille on teinud riigivõim oma põhiaktsionäri rolli raames, võivad prantsuse õiguses ja ühenduse õiguses vastata erinevatele tingimustele selleks, et neid võiks kvalifitseerida tühistamatuks, selgeks ja tingimusteta kohustuseks, ja selleks, et neid saaks pidada riigiabiks”. Märkuses järeldatakse selles suhtes, et erinevad avaldused, millele eksperdid on toetunud, ei täida ilmselgelt neid tingimusi. Hr Ehlermanni järgi oleks ekspertide poolt esitatud analüüsi tagajärjeks “suukorviefekt kõikidele riigivõimudele, kes juhul, kui nad on mõne äriühingu põhiaktsionärid, on kohustatud teatama eelnevalt komisjonile kõikidest avalikest avaldustest oma tegevuste, kavatsuste või arvamuste kohta põhiaktsionärina äriühingu siseselt ja kasuks, mida nad kontrollivad”. Ekspertide analüüs viiks ka “põhjuseta rikastumisele sama riigivõimu, kes, kohustuse täitmata jätmise tagajärjel vaikuses saaks kasu vahendite tagasi saamise korraldusest, mida ta ei mobiliseerinud mingil määral. Riigile maksaks seega ettevõtte, kes ei ole oma aktsionäride avalduste eest vastutav, selle väidetava “vaikimise kohustuse” rikkumine eest. Abi arvestust, nagu eksperdid selle teostasid, rikuvad lisaks trükivigadele ja HSBC poolt esile toodud puudustele majanduslikus mõttes põhimõttelised õiguseksimused, mis muudavad selle kehtetuks ja komisjoni jaoks kasutuskõlbmatuks.” Märkuse autor vaidlustab nimelt mainitud abi koguselise määratluse eksperdiaruandes ja täpsustab, et abi koguse määratlemiseks tuleb arvesse võtta ainult riigi poolt ettevõtte kasuks sekkumise puhast maksumust.
- (137) FT esitatud kolmanda märkuse järgi ei andnud riik krediitdiliini FT käsutusse ERAP'i vahendusel. Märkuses täpsustatakse lisaks, et siseõiguse järgi ei kohusta avaldused riiki õiguslikus plaanis kas FT või kolmandate isikute ees. Märkuses tuuakse esile, et avaldused ei kujuta õigusakti tavaõiguse alusel ega õigustloovat akti riigiõiguse alusel. Nüüd aga riik ei saa kohustuda ilma õigustloova aktita, mis on võetud kohtupädevuse eeskirjade (tegemist on antud juhul kavatsusavaldusega kirjaliku teostuseta) ja eelarvemenetluse alusel. Märkus väidab ka, et riigi vastutus ei ole kohustatud ja et igal juhul kohustus heastada seda, mis tuleneb karistatavast teost, ei moodusta riigiabi, sest “riigi süüdimõistmise korral kahjudes ja intresside suhtes ei tulenenud ressursside ülekandmine juriidilisest aktist endast, vaid vastutuse kaasamisest selle aktiga. Ja riigiressursside ülekande saaja ei ole asjaomane ettevõtte, vaid ohver, kellele on tehtud kahju”. Märkuse autor täpsustab ka, et on võimatu teatada juriidilisest aktist, samas kui kooskõlas asutamislepinguga tuleb komisjonile teatada kõikidest abimeetmetest.
- (138) Märkuste lisas on esile toodud konkreetsemalt kontekst, milles avaldused sõnastati ja täpsustatakse, et see on vajalik nende tõelise ulatuse mõõtmiseks. Nii näitab avalduste analüüs 2002. aasta juuni lõpu ja detsembri kuu vaheliste sündmuste valguses, et avaldused ei saanud moodustada lubadust, ja ei näita, et riigi poolt kavandatud asjakohased meetmed olid rahalised meetmed. Nimelt esines sel ajal lahknevusi valitsuse siseselt ning majandus- ja rahandusmi-

nister ei esindanud valitsuse seisukohta. Autor täpsustab, et ekspert ei too ühtegi riigi kohustumise soovi juriidilist või faktilist näidet. Ühest asjaolude uuringust avaldub, et ei olnud olemas ühtegi kavatsust vastutavate isikute poolt, kes olid teadmatuses probleemile lahenduse toomise vajadusest, ja et operaatorid ei olnud kunagi väljendanud oma usku seoses asjaoluga, et riik oli kohustunud vastu võtma ühe või teise lahenduse.

(139) Mis puudutab majanduslikku aruannet, mille esitas FT, siis selles rõhutatakse, et konsultandi aruande analüüsiväli on väga piirav "sest ta analüüsib põhiliselt 12. juuli 2002. aasta avalduse mõjusid ja kasutab ainulaadset metodoloogiat, niinimetatud event studies". Aruandes täpsustatakse ka, et NERA kasutatud metodoloogia tugineb "väga teoreetilisele toimingule, mis seisneb oletuses, et turud on tõhusad, ja ühe sündmuse mõjude mõõtmises börsikursside muutuste kvantifitseerimise teel alates sellest sündmusest. See liiga teoreetiline toiming ei vastaks kontrolliva aktsionäri olukorra tegelikkusele". Majanduslik aruanne rõhutab ka, et NERA aruanne on "segane kasude, kasu allikate ja FT ning tema aktsionäride jaoks kujutatava maksumuse osas".

(140) Aruanne järeldeb, et konsultandi järeldused on ekslikud, sest:

- "2002. aasta esimese poolaasta aruannete teatavaks tegemise hetkel näitab FT grupi olukorra analüüs, et (i) grupi bilanss on tasakaalustamata ja tal esineb lühiajaline käibevara probleem, kuid (ii) tegevusnäitajad on väga head.
- Meetmete analüüs, mida arukas aktsionär peaks raskes võlastumise olukorras kavandama, näitab, et oli mõistuspärane seada sisse saneerimiskava, mis sisaldab rekapitaliseerimist mõistuspäraste aktiveerivate grupi jaoks, mille ettevõtte tegelik väärtus on suurem börsikapitalisatsiooni ja netovõlgnevuse summast.
- Väärtuse loomise ja tasuvuse väljavaadete analüüs viitavad, et riik teeb väga hea investeeringu, osaledes kapitali suurendamises ja et ta võtab vähese riski, andes vajadusel aktsionäri laenu".

4.14. ECTA märkused

(141) ECTA on arvamisel, et järgmised meetmed kujutavad riigiabi: (i) 2002. aasta juuli ja oktoobri ministeeriumi avaldused, mis teevad turgudel teatavaks, et riik ei jäta FT-d finantsraskustesse; (ii) riigi nõustumine dividendidega aktsiates ja mitte sularahas 2001. aasta eest; (iii) 9 miljardi euro krediitdiliini andmine ning ka riigi etteteatatud kohustumine osaleda tulevases kapitali suurendamises; (iv)

riigitagatise andmine ERAP'ile riigi poolt võimaldab tal laenata turgudel intressimääraga 3,375 % intressimäära 10,4-10,9 % asemel, mis kehtib "junk bond" reitinguga ettevõttele; ja (v) ilmne FT töötajate üleviimine ERAP'i raames samal ajal, kui need viimased jätkavad töötamist FT-le.

(142) FT-le antud abi võimaldas tal säilitada agressiivse äri- ja reklaamipoliitika ning ka oma integreeritud operaatori staatuse ja suurendada oma osalust Orange'is. ECTA on arvamisel, et FT olukorras olev äriühing oleks pidanud reageerima täiesti erinevalt, nagu seda on teinud FT konkurendid, operaatorid globaalsete telekommunikatsiooniteenuste turul, nagu British Telecom ja KPN, kes pidid oma võla vähendamiseks realiseerima strateegilisi aktiivaid.

(143) ECTA on arvamisel, et motiveeringupunkti 141 nimetatud meetmed moodustavad ebaseadusliku abi ja et neid ei saa õigustada nimelt ühenduse suuniste seisukohast, niivõrd kuivõrd ükski nimetatud suunistes sätestatud tingimustest ei ole täidetud. Lisaks täpsustab ECTA, et kui komisjon pidi vastu võtma võimalikud hüvitusabinõud, peaksid need olema olulised. ECTA täpsustab struktuuriliste meetmete kohta, et ilma riigiabita oleks FT pidanud loovutama Orange'i ja Wanadoo. Seoses käitumuslike meetmetega pakub ECTA välja FT, Equant', Orange'i ja Wanadoo' turuosade vähendamise, täpsustades, et need viimased meetmed on palju raskemad ellu viia kui struktuurilised meetmed.

5. PRANTSUSMAA MÄRKUSED

5.1. Faktiliste asjaolude kokkuvõte

(144) Prantsuse ametivõimud meenusid sissejuhatuseks, et nad on käitunud vastavalt aruka erainvestori põhimõttele algusest peale. Alates FT tulemuste teadaandest 2002. aasta esimese poolaasta kohta, mis tõid ilmsiks tasakaalustamata kapitali struktuuri ja oluliste omavahendite vajadused vaatamata headele tegevusnäitajatele, tegi riik sellest järeldused, nimetades uue juhi Ettevõtte etteotsa ja kogudes kokku pangakonsortsiumi, kes kohustus 2002. aasta septembrist alates olema õigel hetkel edukalt kapitali suurendamise käendajaks. Paralleelselt nõudis riik uutelt juhtidelt Ettevõtte süvendatud auditit. Ambitsioonikava 2005 põhjal, mille järgi põhiaktsionäri teavitati regulaarselt, ja pangakonsortsiumi kohustuse alusel tegi riik 4. detsembril 2002 teatavaks oma otsuse osaleda Ettevõtte omakapitali tugevdamises 9 miljardi euro tasemel ja teatas ka, et ta oli valmis andma FT käsutusse ERAP'i vahendusel võimaliku ettemakse selle osaluse eest, mida tasutakse

turutingimustel. Ometi, võttes arvesse selle ettemakse andmise finantstingimusi prantsuse ametivõimude poolt ja komisjoni märkusi tema kahtluste kohta seoses abielementide esinemisega selles meetmes, eelistas FT abiks võtta otse väärtpaberitur.

(145) Prantsuse ametivõimud täpsustasid seejärel, et võlakirja-emissioonidest tuleneva finantseeringu kogusumma ulatus ligikaudu 9 miljardi euroni ehk summani, mis on võrdväärne aktsionäri ettemaksena kavandatud maksimaalse summaga. Prantsuse ametivõimud täpsustasid, et võlakirjaemissioonide edukus näitas FT suutlikkust pääseda ligi finantsturgudele heades tingimustes ja näitas turu usaldust operatiivsete meetmete suhtes, mis sisalduvad TOP plaanis ja uue juhi võimekusse neid ellu viia. Prantsuse ametivõimud täpsustasid ka, et kapitali suurendamine käivitati kohe, kui see oli tehniliselt võimalik, 24. märtsil 2003. aastal ja et see õnnestus edukalt.

(146) Prantsuse ametivõimude ja komisjoni koosolekul 22. jaanuaril 2004. aastal rõhutasid prantsuse ametivõimud, et nende meelest järgiti rekapiitalseerimise operatsiooni juures aruka investori põhimõtet ja et järelikult riigi poolt FT-le antud finantsmeetmed ei sisaldanud ühtegi abielementi. Nende sõnul määratletakse aruka investori põhimõte vajadusena enne tegutsemist nimetada uus juht, viia läbi audit ja koostada usaldatav plaan. Prantsuse ametivõimude poolt illustreeritud sündmuste ajaline järjestus näitaks iseenesest riigi käitumise arukat iseloomu. Prantsuse ametivõimud rõhutavad, et need elemendid käes, kontrollisid nad seejärel olukorda (nimelt emissioonikursi).

5.2. Ettevõtte rahaline olukord:

(147) Prantsuse ametivõimud väidavad, et investeerimisotsuse tegemise ajal ei olnud FT suuniste mõistes raskustes olev ettevõtte. Ettevõtte käive tegelikult kasvas korrapäraselt (10 % kasv 2001. aasta esimese poolaasta ja 2002. aasta esimese poolaasta vahel), selle isemajandamise kogukasum oli kõrge ja kasvas kiiremini kui selle käive. Kuna see oli nii, hindasid prantsuse ametivõimud Ettevõtte kapitali struktuuri 30. juunil 2002 tasakaalustamatuks ja täpsustasid, et kahjum oli peamiselt omistatav erakorralisele varude soetamisele ja amortisatsioonikuludele, mis olid seotud enne turgude täiesti ettenägematut suunamuutust omandatud aktive kulumiga. Prantsuse ametivõimud täpsustasid ka, et FT tegevuskulud kasvasid aeglasemalt kui käive, mis tähendas, et tema tasuvus kasvas. Pealegi olid kasvanud tegevusnäitajad ja rahavoog k (üle 15 % *cash flow* puhul, võrreldes 2001. aasta esimese poolaastaga). Prantsuse ametivõimud täpsustavad, et väga häid FT tegevustulemuste väljavaateid parandas veelgi TOP plaan. Need tegevustulemused leidsid kinnitust, kui avaldati 2002. aasta

raamatupidamisaruanded, mis näitasid soodsat dünaamikat, mille olid käivitanud Ettevõttes uued juhid.

(148) Omavahendite arenguga seonduva tingimuse kohta, mis on osutatud suuniste punktis 5 a), täpsustavad prantsuse ametivõimud, et oluline näitaja vastavalt ärikoodeksi artiklile L225-248, on FT ASi aktsiakapital, mis püsis alati positiivseks ja ei ole kunagi vähenenud poole võrra. Prantsuse ametivõimud rõhutavad, et FT ei olnud seega suunistes osutatud olukorras, milles omavahendid muutuvad aktsiakapitalist väiksemaks.

(149) FT ei olnud maksete peatamise olukorras, lihtsalt oli tuvastatud võimalik likviidsustõke 2003. aasta esimese poolaasta lõpul oletusel, et oodatud turu taastumist ei toimu. Prantsuse ametivõimud lisasid, et FT-l oli siis olemas ettenähtud 6,9 miljardit eurot 31. detsembril 2003 ja ta oleks saanud ületada 2003. aasta läve vajaduseta väärtpaberiturult abi võtta. 22. jaanuari 2004 koosolekul täpsustasid prantsuse ametivõimud, et Ettevõtte oli kasutanud sündikaatlaenu, mis on vähem koormav kui väärtpaberitur, saades sündikaatlaenu kasutusse 4 miljardit eurot.

(150) Prantsuse ametivõimud täheldasid nimelt, et FT-l oli juurdepääs finantsturgudele 2002. aastal ja kirjeldasid FT kasutuses olevate 11. juuli 2002 ja 15. jaanuari 2003 vahel kursi omavate finantseerimisvahendite kogu⁽⁸⁸⁾. Nad mainisid nimelt asjaolu, et 14. veebruaril 2002 oli FT läbi rääkinud 15 miljardi euro sündikaatlaenu liini sisseesemisest ja et FT oli teinud võlakirjaemissioone 2002. aasta jooksul⁽⁸⁹⁾, millest 442,2 miljonit eurot oli väärtpaberites makstavaid võlakirju.

(151) Prantsuse ametivõimud täpsustasid ka, et FT ei olnud mingil määral finantsriski olukorras tema reitingu alandamise tõttu reitinguagentuuride poolt, sest lepingutes ei olnud nimelt enneaegse lõpetamise nõude klauslit.

(152) Lisaks, mitmete 2002. aasta juuni ja novembri vahel küsitatud pankade kokkulangeval arvamusel oli FT enne Ambitsioonikava 2005 ja põhiaktsionäri toetuse avaldamist võimeline laene võtma väärtpaberiturgudelt. Nii nimetasid prantsuse ametivõimud, et vastavalt 2002. aasta juulis ja 2002. aasta septembris olid[...] (*) pank ja [...] pank teinud ettepaneku FT obligatsioonivõlgade, mis kuulusid tasumisele 2003. ja 2005. aasta vahel, refinantseerimiseks oktoobrist või novembrist alates teostatud vahetusprogrammide teel.

(153) Mis puudutub FT endise juhi avaldust selle kohta, et FT-l ei olnud enam juurdepääsu turule⁽⁹⁰⁾, siis prantsuse ametivõimud juhtisid tähelepanu, et tema arvamus oli asjaolusid arvesse võttes kahtlemata subjektiivne.

5.3. Riigi kui aktsionäri hoolsus

(154) Mis puutub riigi kui aktsionäri hoolsuse puudumisse seoses Ettevõtte käitumisega minevikus, siis prantsuse ametivõimud osutasid, et argument, mille järgi arukal investoril ei oleks esinenud prantsuse riigi olukorda, ei tundu põhjendatud, sest vastavalt pidevale kohtupraktikale peab komisjon oma analüüsi asetama hetkesse, kus investeerimisotsus tehakse, välja arvatud juhul, kui näidatakse, et riigi käitumine minevikus kätkeb abielemente, mida antud juhul ei tõstatatud. Igal juhul, isegi kui juriidiline kohustus, mis seondub kapitali põhiosa omamisega riigi poolt, kujutas FT-le ebasoodsat olukorda, ei saa komisjon seada kahtluse alla prantsuse ametivõimude valikut säilitada Ettevõtte avalikus sektoris, jätmata kõrvale asutamislepingus esitatud neutraalsuse põhimõtet. Prantsuse ametivõimud rõhutavad ka, et nad sekkusid vahetult, kui neile said teatavaks Ettevõttel esinevad rahalised raskused. Oma 29. juuli 2003. aasta märkustes rõhutasid prantsuse ametivõimud asjaolu, et Stardust⁽⁹¹⁾, kohtupraktika järgi oli kohane asetada ennast selle ajahetke konteksti, mille vältel toetusmeetmed võeti ja et see "[...] välistab[s] mehaaniliselt 2002. aasta juulile eelnenud perioodi". Nad rõhutasid ka, et 2001. aasta dividendide hüvitamine aktsiates oli kooskõlas aruka erainvestori põhimõttega, sest sel ajal oli olemas tugev aktsiakursi tõusu potentsiaal.

5.4. TOP plaani mõistuspärasus

(155) Prantsuse ametivõimud rõhutasid, et pidades silmas eeltoodut, on Ambitsioonikavas 2005 ettenähtud *rahavoo* suurendamine ja omakapitali tugevdamine strateegia osad, mida oleks järginud iga arukas kontrollpakki omav aktsionär. Seega, johtuvalt asjaolust, et Ettevõtte põhialused olid terved, ei või FT olukorda võrrelda selliste ettevõtete omaga nagu Vivendi Universal või Crédit Lyonnais.

(156) Mis puutub TOP plaani mõistuspärasusse, siis prantsuse ametivõimud täpsustavad, et kõnesolev plaan kujutab märkimisväärset jõupingutust Ettevõtte jaoks. Prantsuse ametivõimud rõhutavad, et tegemist on globaalse, konkreetsetel tegudel põhineva juhtimise ümberorienteerimise plaaniga, mis on juba andnud esimesed positiivsed tulemused. Selle kohta täpsustavad nad, et tegemist on äärmiselt täpse plaaniga, mis võimaldab suurendada Ettevõtte kasumlikkust intressitasuvuse määraga (TRI) 43 % 2005. aasta lõpul investorite jaoks, kes osalesid kapitali suurendamises 2003. aasta aprillis, ehk selgelt üle aluseks oleva intressimäära TRI (11 %), mida oleks oodanud erainvestor telekommunikatsioonisektoris. TOP plaan hõlmab ka personalijuhtimise optimeerimise tahku. Mis puutub realiseerimisplaani, siis prantsuse ametivõimud täpsustavad, et aktive realiseerimine 2002. aasta lõpus

võimaldaks 2003. aasta lõpus võimaliku likviidsuspiirangu edasi lükata isegi finantsturgude abita. Lisaks oleks strateegiliste aktive realiseerimine olnud vastuolus FT ja tema aktsionäride huvidega keskmise/pikaajaliselt.

(157) Prantsuse ametivõimud rõhutavad lõpuks, et strateegiad, mida järgisid konkureerivad operaatorid, ei näi palju arukamad ja et plaani ei saa hinnata nende aktive ulatuse või strateegilise iseloomu seisukohast, mille realiseerimist peetakse silmas, vaid plaani kui terviku mõistuspärasuse seisukohast. Lisaks kinnitas 2002. aasta detsembri ja 2003. aasta jaanuari võlakirjaemissioonide edukus *a posteriori* erainvestorite usaldust Ettevõtte tegevussuutlikkusse.

5.5. Aruka investori põhimõtte kohaldamine omakapitali tugevdamises osalemisele

(158) Seoses aruka erainvestori põhimõtte kohaldamisega riigi teadaandele tema osalemisest omavahendite tugevdamises ettemakse teel täheldasid prantsuse ametivõimud, et nad olid sidunud oma nõusoleku uue juhi poolt esitletud uue ja usaldusväärseks hinnatud taastasakaalustamise plaaniga ning pankade osalusega.

(159) Seotuse põhimõttest kinni pidamise kohta rõhutavad prantsuse ametivõimud, et algusest peale oli riik kui aktsionär võtnud kõik meetmed, tagamaks avalike ja eraaktsionäride samaaegse osalemise ja ta ei olnud võtnud eelnevalt ühtegi riski seoses erainvestoritega. Nii pärineb riigi kavatsusavalduse teadaanne omavahendite tugevdamises osalemisest 12. septembri 2002. aasta kuupäevast⁽⁹²⁾ ja sellel kuupäeval oli pangakonsortsium juba kaasatud alates 2002. aasta septembrist, et olla vajalikul hetkel käendajaks eduka kapitali suurendamise osas erainvestoritele avaliku aktsionäri kõrval, tingimusel, et oleks teatavaks tehtud turul usaldusväärseks peetav taastasakaalustamise plaan. Prantsuse ametivõimud rõhutasid, et see tingimus oli normaalne, arvestades FT tasakaalustamata rahalist olukorda ja täpsustas, et riigi osalemine sõltus ka turu poolt usaldusväärseks peetavast plaanist teatamisest. Prantsuse ametivõimud täpsustasid, et kui erainvestorid ei oleks käendajateks hakanud, ei oleks riik sellist teadaannet teinud.

(160) Prantsuse ametivõimud täpsustavad ka, et erafinantseeringud tehti enne riiklikku finantseeringut, sest erainvestorite investeeringutoetused – obligatsioonilaenude ja pangalaenude maksegraafiku ümbermuutmise kujul 2002. aasta detsembri ja 2003. aasta veebruari vahel – sekkusid märkimisväärsetes vahekordades. Prantsuse ametivõimud täpsustavad, et iga võimalikku riigivahendite käsutusse andmise analüüsi tuleb teostada selliste erainvesteeringute valguses.

- (161) Prantsuse ametivõimud väidavad, et 24. märtsil 2003 teostatud rekapiitalseerimise operatsioon järgib seotuse põhimõtet. Selles, mis puudutab riiki, ei asunud viimane mistahes kapitalipaigutusele enne eraaktsionäre, nagu seda illustreerivad aktsionäri ettemakse tingimused, mis on kirjeldatud punktis 5.6, mis ei sisalda ühtegi riigi tingimusteta rekapiitalseerimise kohustust enne 2003. aasta märtsi. Motiveeringupunktis 159 osutatud pankade kohustust 2002. aasta septembris kinnitas pangakonsortsiumi ametlik tagatis 2003. aasta märtsis, mis võimaldas riigil mitte võtta riske seoses erainvestorite osalemisega kapitali suurendamises. Prantsuse ametivõimud rõhutavad, et vastavalt *Alitalia* (⁹³), kohtupraktikale ei kohustunud riik ametlikult enne pankade ametlikku kohustumist. Eraaktsionäride osalemine on märkimisväärne, sest see ulatub 40 % ni, mida kohus pidas samaaegsuse põhimõttele vastavaks. Garantii pangakonsortsium valiti enampakkumise kutse tingimustel, mis tagas, et pankade hüvitus vastab optimeeritud turutingimustele, nimelt selles, mis puudutab pankadele makstavat teenustasu. Prantsuse ametivõimud mainivad ka, et antud juhul makstavad teenustasud ([...] % tagatud kogusummast) on kooskõlas *Alitalia* 19. juuni 2002. aasta otsuses esitatud juhistega (⁹⁴).
- (162) Kuna tegemist on oodatud tasuvusega, täpsustavad prantsuse ametivõimud, et nagu juba nimetatud, näitavad aruka erainvestori põhimõtte järgimist ka TOP plaani kõrge tasuvuse väljavaated, mida kinnitab selle soodne vastuvõtt turul. Lisaks väidavad prantsuse ametivõimud, et investeerimisotsuse võtmise ajal ei olnud FT raskustes olev Ettevõtte ühenduse suuniste mõistes ja et Ettevõttel oli juurdepääs finantsturgudele 2002. aasta teisel poolaastal.
- (163) Prantsuse ametivõimud rõhutasid, et kapitali suurendamine toimus kohe, kui oli tehniliselt võimalik esitada riigile ja investoritele päevakohastatud kinnitusi Ettevõtte tegevusväljavaadete kohta, mis näitab riigi poolt kvaliteetsete investorite valikut, kes on motiveeritud pikaajalise tasuvuse väljavaadetega. Prantsuse ametivõimud täpsustavad, et kalendaarsed piirangud olid FTga seotud tehnilised piirangud, sõltumatud võimalikest börsi soodsatest tingimustest.
- (164) Prantsuse ametivõimud tõstavad esile, et operatsioon oli edukas ja et kindel tagatud summa on rohkem kui viiekordne väärtpaperite avaliku pakkumise summa.
- (165) Prantsuse ametivõimud lisasid ka, et rekapiitalseerimise summa ei olnud oluline element ja seda arvestati ainult, et selgitada, kas operatsioon oli mõistuspärane. Igal juhul ei ole antud summa liiga suur, võrreldes nimelt KPN kapitali suurendamisega.
- (166) Selle punkti kokkuvõtteks rõhutavad prantsuse ametivõimud, et kapitali suurendamine näib juba (prantsuse ametivõimude märkused pärinevad 2003. aasta juulist) olevat arukas investeeering, sest FT aktsia kursis tõusis ligi 50 % kapitali suurendamise kursi suhtes.
- (167) Mis puudutab ERAP'i laenu tagastamist riigi poolt, nagu teatas eelarve eest vastutav minister 2002. aasta detsembris, on see seotud ainult riigi investeeeringu tingimustega, puudutamata suhteid riigi, aktsionäride ja Ettevõtte vahel.

5.6. Aktsionäri ettemakse

- (168) Prantsuse ametivõimud väidavad, et FT ei allkirjastanud kunagi ettemakse projekti FT-le pakutud finantstingimuste liiga kõrge maksumuse tõttu, ühelt poolt, ja asjaolu tõttu, et komisjon tõstas kahtlusi selle meetme seaduslikkuse suhtes lepingu seisukohast, teiselt poolt. Järelikult ei antud aktsionäri ettemakse projektiga Ettevõtte käsutusse riigiresse. Prantsuse ametivõimud täpsustavad, et ettemakse jõustumine ei või tuleneda riigi poolt tehtud avaldusest 4. detsembril 2002, mis puudutab üksnes riigi kui aktsionäri kohustust osaleda Ettevõtte omavahendite tugevdamise operatsioonis, kusjuures on mainitud ainult "võimalik" (⁹⁵) aktsionäri ettemakse tegemine.
- (169) Nad täheldasid ka, et igal juhul ei andnud teadaande projekt FT-le mingeid eeliseid.
- (170) Prantsuse ametivõimud täpsustavad seega, et niivõrd, kui võrd ettemakset ei ole tehtud, ei ole Ettevõtte ettemakset kasutanud ja see ei saanud seega edasi lükata Ettevõtte likviidsete aktivite vajadusi. Prantsuse ametivõimud väidavad, et ettemakse teadaanne ei kujuta tagatist. Nii ei tunnusta prantsuse õigus enesestmõistetavat garantiid: Kõik riigi antud garantiid tuleb seadusega kehtestada. Riigi võimaliku ettemakse teadaande samastamine garantiiga on ebatõepne. Prantsuse ametivõimud rõhutavad pealegi asjaolu, et garantiid, mille riik andis ERAP'ile, võimaldamaks tal finantseerida oma osalust FT omakapitali tugevdamises, ei tohi samastada FT-le antud tagatisega. Mis puutub ERAP'isse, väidavad prantsuse ametivõimud, et selle roll oli täiesti neutraalne ja ta oli sekkunud ainult eelarvelistel põhjustel.
- (171) Samamoodi ei võinud riigi teadaanne ettemakse projekti kohta lihtsustada FT juurdepääsu võlakirjaturule. Esiteks ei saa obligatsioonilaenu mingit liiki tagatist ja nende kestvus

on pikem ettemaksest. Lisaks ei saa obligatsiooniomaniikud midagi ette võtta juhul, kui obligatsiooni ei hüvitata tähtaegselt. Teiseks täpsustasid prantsuse ametivõimud, et ei ole võimalik võrrelda riigi teadaannet võimaluse kohta tema osalemisest omakapitali tugevdamises läbi ettemakse Prantsuse Maalaenu eelnimetatud otsuses antud garantiiga, sest kuna kavandatud ettemaks oli antud juhul oletuslik ja rangelt piiratud oma kestvuses ja summas, ei saanud see ükski lahendada Ettevõtte rahalisi probleeme, arvestades tema võla maksegraafikut. Kolmandaks rõhutavad prantsuse ametivõimud, et võlakirjaemissioonid määratleti üksnes arusaama järgi, mis oli turul FT suutlikkusest täita oma kohustusi üksi ilma riikliku garantiita. Seda tõendavad *spreedid*, mis on kooskõlas FT reitinguga, ja seega tunduvalt kõrgemad teiste operaatorite reitingutest. Nii tuleneb usaldus, millest annab tunnistust turg nimetatud võlakirjaemissioonide ajal, peamiselt juhtmeeskonna vahetusest ja Ambitsioonikava 2005 esitlemisel avalikustatud uue strateegia soodsast vastuvõtust.

investori tavade lühiajalise ettemakse korral, mida lubab aktsionär ettemaksena oma osaluse märkimiseks kapitali suurendamises. Prantsuse ametivõimud nimetasid ka, et summa hüvitamine aktsiates oli tõesti olemas ja tugines rahale.

- (174) Prantsuse ametivõimud täpsustasid, et vastavalt *Alitalia* kohtupraktikale ei kuulunud komisjoni ülesandesse võrrelda avaliku aktsionäri valitud strateegiat alternatiivsete võimalustega, mis oleks võinud kätkeada väiksemaid riske, vaid hinnata, kas sarnastes tingimustes oleks erainvestor võinud võtta sellise meetme.

5.7. Riigi teadaanded

- (172) Mis puudutab aruka investori põhimõtte järgimist võimaliku ettemakse osas, siis prantsuse ametivõimud rõhutasid, et kohe, kui otsus kapitali suurendamises osalemise kohta oli vastu võetud ja tingimused olid täidetud (usaldusväärne plaan ja usaldusväärsed juhid, sündikaadi garantii), oli loogiline, et riik näeb ette oma osaluse. Esimesed arutelud selle ettemakse projekti üle pärinevad 2002. aasta novembrist. Prantsuse ametivõimud rõhutasid ka, et sellise meetme seaduslikkus ei olnud vaieldav, sest nagu eelpool mainitud, põhines see usutaval ja üksikasjalisel kaval, mille sisu oli peamises osas teada ettemaksu projekti teatavaks tegemise hetkel 4. detsembril 2002. Lisaks oli riigil juba olemas pangakonsortiumi kohustusevõtt, tulenevalt turu jaoks usaldusväärse plaani esitamisest, ja tal olid käepärast kõik elemendid alates novembri lõpust, kui hinnata asjaolu, et see tingimus tõstatati, olles täheldanud turgude positiivset vastust alates uute juhtide nimetamisest. Prantsuse ametivõimud rõhutavad siinkohal, et ei ole oluline hinnata antud juhul mängus olevat summat, vaid et vastavalt *Alitalia* kohtupraktikale tuleks uurida operatsiooni rahastamistingimuste vastavust selliste mõõtmetega ettevõtte puhul.

- (175) Oma 29. juuli 2003. aasta märkustes rõhutavad prantsuse ametivõimud konteksti, milles tuleb analüüsida riigi kui aruka aktsionäri ja mitte avaliku võimu avaldusi. Nii andis riik 2002. aasta septembri ja detsembrikuu vahel tõe juhtkonna vahetusele, mille määravaks teguriks oli Ettevõtte juhi vahetus, ning jälgis tihedalt tasakaalu taastamise kava väljatöötamist, veendudes erainvestorite toetuses hilisema võimaliku kapitali suurendamise käivitamise osas (vt ülal toodud riigi sekkumise üksikasjalikku kirjeldust). Prantsuse ametivõimude järgi oli nendel tegevusmeetmetel otsustav rahaline mõju ja need tekitasid rahaturgude väga soodsa vastuvõtu ja FT kursi paranemise.

- (176) Prantsuse ametivõimud rõhutavad, et riik ei ole kunagi nimetanud ega vihjanud, et ta annab FT-le tingimusteta ja piiramatu toetuse. Nad lisavad, et "Riik [...] rõhutas suvest alates [prantsuse ametivõimud viitavad majandusministri 12. juuli avaldusele], et ta käitub aruka eraaktsionärina ja mitte avaliku võimuna ning et ta kavatseb sekkuda aktsionärina viisil (jää sel ajal veel määratleda), mis ei erine sellest, mille valiks erainvestor, mis välistab tingimata, et riik oleks juba otsustanud sekkuda tingimusteta ja tühistamatu viisil" ⁽⁹⁶⁾. Need avaldused, mis ei erineks viisist, mille valiks erainvestor, välistavad *de facto* mistahes tingimusteta ja tühistamatu toetuse. Prantsuse ametivõimud osutavad ka, et prantsuse ametivõimude avaldused 2002. aasta juuli ja oktoobri vahel moodustavad "aimatavad esialgsed avaldused" ilma "neid materialiseerivate meetmeteta" ⁽⁹⁷⁾. Prantsuse ametivõimud täpsustasid selle kohta, et hilisemaid avaldusi tuleks hinnata esimese avalduse seisukohast ja et on ekslik kinnitada, et alates 12. juulist 2002 võttis riik "tühistamatu kohustuse toetada FT" ja võttis selleks "tühistamatu kohustuse osaleda omakapitali tugevdamises".

- (173) Mis puutub võimaliku ettemakse tagastamisesse, siis prantsuse ametivõimud rõhutasid, et see oli kooskõlas turuga ja et sellele lisandusid ennetähtaegse hüvitamise trahvid lähtuvalt selle alluvuslikust iseloomust. Prantsuse ametivõimud rõhutavad ka, et projektis nähti ette vahendustasu ja et kindluse puudumine oli kooskõlas aruka

Prantsuse ametivõimud väidavad, et aktsionär tegi oma kavatsuse osaleda Ettevõtte omakapitali tugevdamises teatavaks esimest korda 2002. aasta septembris ja et “see võtaks turu poolt järgitava operatsiooni vormi (viide graafikule, mis pidi määratletama turu tingimuste alusel) ⁽⁹⁸⁾”.

(177) 2. oktoobri 2002. aasta avalduse kohta teatasid prantsuse ametivõimud, et see kinnitas, et usaldusväärseks peetava plaani esitamine oli riigi osalemisele eelnev tingmus.

(178) Prantsuse ametivõimud täpsustasid, et igal juhul ei olnud võimalik “järelada riigi avalduste täpsuse puudumisest seoses FTga 2002. aasta juuli ja oktoobri vahel samal ajal, kui riik oli nimetanud, et ta tegutseb aruka investorina, riigi mistahes kavatsust – ei a fortiori – mistahes kohustust võtta meetmed, mis oleks vastuolus ühenduse riigiabi eeskirjadega. Asutamislepingu eeskirjade rikkumist ei või tõepoolest oletada ja seda ei saa tuletada ebamäärastest avaldustest, mis tehti enne otsuse langetamist ja ilma igasuguse neid materialiseeriva meetmeta” ⁽⁹⁹⁾.

(179) Prantsuse ametivõimud väitsid ka, et “Ainsad kavandatud konkreetse meetmed riigi kui FT põhiaktsionäri poolt on teatise toimikus esitatud, mis esitati komisjonile ja tehti avalikult teatavaks 5. detsembril 2002, nimelt osalemine erainvestorite kõrval 15 mld € mahus kapitali suurendamises võrdeliselt osaga, mis kuulus riigile FT kapitalis, ja võimalik aktsionäri ettemaks, mis tasutakse turutingimustel ennetähtaegselt kapitali suurendamiseks. Asjaolu riigi jaoks, et ta oli meenutanud, et asub oma aruka aktsionäri rolli, ei moodusta milleski riiklikku garantiid. Kui riigi avaldused 2002. aasta juuli ja oktoobri vahel oleks tegelikult olnud juriidiliselt võrdväärsed, koguni mõistetavad turu ja reitinguagentuuride poolt lihtsalt “piiramatut garantiit” lubadusena FT-le, siis ei oleks olnud FT reitingu alanemist juulis ning spreedid ja FT reiting sellel ajavahemikul oleks peegeldanud riigi riski (reiting AA ja väga nõrk spread). Lõpuks ei või iseenesest pidada riigiabi võimalust, et reitinguagentuuride võtavad arvesse riigi juuresviibimist põhiaktsionärina sõltumatult mistahes enesestmõistetavast või sõnaselgest garantiist või mistahes konkreetsest meetmest, ja olenematult äriühingu konkreetsest rahalisest olukorrast teataval hetkel. Selline lähenemisviis oleks otseselt vastuolus EÜ asutamislepingu artiklis 295 tunnustatud ühenduse õiguse erapooletuse põhimõttega” ⁽¹⁰⁰⁾.

5.8. FT aktsia kursi ja spreads'i areng

(180) Prantsuse ametivõimud osutavad, et ainult operatiivmeetmed avaldasid mõju FT börsikursile. Nii hüppas Ettevõtte aktsia kurss uuesti üles 2. oktoobril 2002. aastal

(üle 10,4 % tõus 2. oktoobri nädalas) pärast uue juhi nimetamise teadaannet, mis oli uue operatiivjuhtimise kuulutajaks, ja kursi kasv jätkus ja suurenes TOP plaani ja uue täitevkomitee teatavaks tegemisega 5. detsembril 2002, millega kaasnes üle 25 % tõus kahe päevaga. Prantsuse ametivõimud väidavad, et riigi osalemine omakapitali tugevdamises ja võimalik aktsionäri ettemaks olid 5. detsembril 2002. aastal ajakirjanduses kirjeldatud meetmed ja neid ei saa järelikult pidada aktsia kursi tõusu põhjuseks. Prantsuse ametivõimud väidavad, et riigi poolt põhimõtteliselt tehtud avaldused 2002. aasta juuli ja oktoobri vahel ei olnud määravad selle tõusu osas ja kuna ei olnud operatiivmeetmeid, jäi kursi areng kõiguvaks, mis väljendab turu ebakindlust Ettevõtte olukorra suhtes, ja nimelt Mobilcom'i riski. Prantsuse ametivõimud rõhutavad, et see arusaam tõi kaasa börsikursi languse, mis langes oma madalaimale tasemele 30. septembril 2002 suhteliselt stabiilsel suvel ilma eriliste teadaannete või kuulusteta. Nad täpsustavad, et sellel ajavahemikul ei peatanud riigi avaldused tema kavatsuse kohta mängida täiel määral oma aktsionärirolli FT aktsia languse tendentsi.

(181) Mis puutub FT *spreedide* arengut, väidavad prantsuse ametivõimud, et seda viimast ei või ettekäändeks tuua, püüdmaks tõestada juuli avaldustega seotud väidetavat toetust Ettevõttele. Tõepoolest, FT ja Deutsche Telekom *spreedide* võrdlev analüüs alates 2002. aasta jaanuarist näitab teatavat sarnasust kogu perioodi lõikes: FT *spreedid* langes 2002. aasta juulis, mis peegeldab telekomi riski hindamist sõltumatult riigi avaldustest. Lisaks suurenesid *spreedid* 2002. aasta detsembris pärast riigi teadaannet operatiivmeetmete kohta, mis ta kavatses võtta. Prantsuse ametivõimud järeldasid, et FT *spreedide* areng on seotud telekommunikatsioonisektori arenguga, ilma et riigi avaldused oleks määravad.

(182) Vastuseks konsultandi juriidilisele aruandele ja majandusaruandele 9. ja 10. juunil 2003 väitsid prantsuse ametivõimud, et majandus- ja rahandusministri märkused 12. juuli 2002. aasta *Les Echos*'s avaldatud intervjuus jäävad väljapoole 30. jaanuaril 2003. aastal komisjoni algatatud uurimismenetluse tegevusvälja. Komisjoni ei saa enam laiendada menetlust nende märkustele, sest 18 kuu tähtaeg, mis on sätestatud nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999 (millega sätestatakse EÜ asutamislepingu artikli 93 üksikasjalikud rakenduseeskirjad) ⁽¹⁰¹⁾ artikli 7 lõikes 6, oli peaaegu lõppenud. Igal juhul jätsid prantsuse ametivõimud endale õiguse esitada komisjonile täiendavad ekspertiisid konsultandi aruande kohta.

(183) Juriidilise aruande kohta esitasid prantsuse ametivõimud järgmised märkused:

- Nad toovad esile “kõigepealt, et juriidiline aruanne tugineb asjaolude ekslikule tõlgendusele (koguni tendentslikkusele). Konkreetselt ... see aruanne moonutab ilmselgelt majandusministri ometi selgeid ütlusi ajakirjanikule antud intervjuus, mis avaldati 2002. aasta juulis. Prantsuse ametivõimud vaidlustavad kindlameelselt, et oleks võimalik pakkuda välja nii alusetuid tõlgendusi juriidiliste järelduste tegemiseks, ja nimelt kinnitada riigi poolt France Télécomile antud mistahes garantii olemasolu”.
- “Nad kordavad, ... et riik, France Télécomi aktsionär, ei ole mitte üksnes alati kavatsenud käituda aruka investorina France Télécomi suhtes, vaid otsustas ka väljendada selgelt ja avalikult, et see seisukoht kujutab tema võimalike sekkumiste eeltingimust” Ministri 2002. aasta juuli intervjuu ei avalda mistahes otsuse vastu võtmist. “... [J]äädes kindlameelseks ettevõtte elujõulisuse osas, piirdus riik vaid kahtluste tähelepanemise ühe koha suhtes France Télécomi olukorras ja keskendus põhiaktsionärina oma analüüsi täpsustamisele, suutmata selles järgus panna täpset diagnoosi ega vastu võtta mistahes otsust”. “Pealegi ei ole mingit alust eeldada a priori, et väljendiga “asjakohased abinõud” peetakse silmas konkreetselt rahalisi meetmeid”.
- “Prantsuse ametivõimud tõid lisaks esile arvukad ebatäpsused juriidilises aruandes väljendatud kaalutlustes. See aruanne annab seega kinnitust ilmselt objektiivsuse puudumisest, võttes kord aluseks väga vaidlustatavad juriidilised analüüsid (nimelt kavatsuskirjade kvalifikatsioon ja ühepoolse kohustuse ulatus tsiviil- ja kaubandusõiguses), kord kohaldades põhjendamatult uuritavatele asjaoludele teatavaid juriidilisi kvalifikatsioone ebasobivalt (nii on see näiteks ärijuhtimise teooria või rahvusvahelise avaliku õiguse eeskirjade kohaldamine äriühingu ja tema põhiaktsionäri vahelistes suhetes)”.
- “Juriidilise aruande järeldused, mis püüavad tõestada riigi poolt France Télécomile antud “piiramatu

garantii” olemasolu, on pealegi täiesti põhjendamatud ühenduse õiguse kohaselt”. Vastavalt Air France’i⁽¹⁰²⁾ riigiettevõtte kohtupraktikale ei saaks süüks pandavad ütlused sisaldada riigi kindlat ja tingimusteta kohustusevõtet. Samamoodi “Prantsuse Maalaenu kohtuasjas langetatud otsus – oletades, et see on kooskõlas ühenduse kohtupraktikaga, mis ei ole kindel, sest see on otsus, mille kohta ei esitatud ühtki kaebust – käib radikaalselt erinevate asjaolude kohta”. “Tegemist ei ole isegi ametliku teadaandega valitsuselt või France Télécomilt, vaid lihtsa ajakirjandusartikliga, milles on ära toodud majandusministri intervjuu tekst globaalsemas kontekstis valitsuse prioriteetide kohta, seega ilma igasuguse tõendusvõimeta”. “Katsed kvalifitseerida ministri 12. juuli 2002. aasta ütlusi siseriikliku õiguse juriidiliste kategooriate seisukohast (konkreetselt ühinguõiguse ja haldusõiguse) ei võimalda rohkem näidata mistahes garantii olemasolu France Télécomi jaoks”. Ministri juulis tehtud avalduste ja kavatsusavalduse lähendamise osas rõhutavad prantsuse ametivõimud, et “(i) esiteks, kavatsusavalduse põhiolomuseks on selle adresseeritus saajale, (ii) teiseks, ja eelneva märkuse jätkuks, sõltub protsessi tõhusus nimetatud saaja nõustumisest, (iii) lõpuks, antud kohustuse ulatus (nii selle eseme kui selle jõu osas, mida selle autor soovib sellele omistada) sõltub eranditult kasutatud väljenditest”. “Nii ... ministri ütluste mitte vähem üldine iseloom ... välistab ilma vähimagi kahtluseta mistahes kohustuse France Télécomi või tema võlausaldajate ees, ja a fortiori, mistahes kohustuse saavutada lepingu eesmärk (ja seega garantii kogu tähenduse) ning ka mistahes kohustuse tagada lepingu täitmine”. “Ministri vastus ... tõendab ainult seda, et ühtegi otsust – muud kui asjaolu tegutseda “aruka investorina” – ei olnud riik kui aktsionär teinud, sest uskudes ettevõtte operatiivsusesse, ei olnud ta sellel kuupäeval võimeline tegema piisavalt täpset diagnoosi ega vastu võtma mistahes otsust”. “Kohtupraktika ei ole ... kunagi arvestanud, et garantii lubaduse ilma määratletud saaja(te)ta võiks ettekäändeks tuua keegi, kes on sellest huvitatud. Selles ei ole muide midagi üllatavat, sest garantiile või kavatsusavaldusele on omane, et see on adresseeritud ühele või mitmele kasu saajale. Kuna see ei olnud adresseeritud ühelegi määratletud kasu saajale, ei ole samuti üllatav, et väidetavat lubadust ei ole vastu võetud”. Mis puutub volitamata tegutsemise hüpoteesi, siis on see mõiste täiesti kehtetu antud juhul. “Mis puutub rahandus- ja finantsseadustiku artiklisse L.465-1, siis PA [prantsuse ametivõimud] rõhutasid, et oletades, et see on riigile ülekantav, ei mõistaks ta hukka pelgalt asjaolu, et riik arendab oma kavatsusi, vaid ainult asjaolu avaldada kavatsust, mis oleks väär või petlik algusest peale, millega ei olnud siin kindlasti tegemist, kuna ütlused peegeldavad ainult mistahes laadi otsuse puudumist ja on vaid sel ajal aktsionäri olnud teave”. Mis puutub haldusõigusesse, siis väidavad prantsuse ametivõimud, et “[ü]helt poolt, lihtsad ütlused ajakirjanikule – nagu olid majandusministri 12. juuli 2002. aasta ütlused – ei kujuta endast “juriidilisi tagajärgi loovat õigusakti”, mis võib luua õigusi ja kohustusi, ja veelgi vähem riigi garantiid France Télécomile. Teiselt poolt, riigi vastutust ei saa mingil juhul kohustada ministri väljendatud väga üldiste ütluste alusel, olgu see nende väidetava täitmata jätmise tõttu – täitmata lubaduse hüpotees – või, vastupidi, nende täitmise tõttu – ebaseadusliku lubaduse hüpotees”.

- “Juriidilise konsultandi järeldused lähevad ilmselgelt vastuollu riigiabi suhtes kehtivate komisjoni otsustustavade ja ühenduse kohtupraktikaga, mis seavad abi olemasolu sõltuvusse asjaomase riigi kindla, täpse ja tingimusteta lubaduse tõestusest, mida ei saa mingil juhul tähendada 12. juuli 2002. aasta ministriütlused”. “Riiklik abinõu, olenemata selle vormist, peab tõepoolest olema piisavalt täpne ja konkreetne, et komisjon saaks kindlalt määratleda eelise olemasolu”. “Nüüd aga, et oleks võimalik rakendada aruka investori tingimust, peavad komisjonil olema kõik vajalikud infoelemendid seoses uuritava abinõu konkreetsete tingimustega”.
- “Juriidilise konsultandi teeside kohaldamine komisjoni poolt omaks pealegi diskrimineerivat ja õiguskindluse põhimõtte vastast mõju. Konkreetselt, konsultandi esitatud kaalutlus omaks absurdseid menetlustajärgi, tuues kaasa kohustuse kõikidele liikmesriikidele teatada komisjonile vähimastki intervjuu või avaliku avalduse kavatsusest ettevõtte suhtes, milles ta on kontrollivaks aktsionäriks”. Lisaks kujutaks see tees õigustamatut diskrimineerimist ühenduse asutuste ja liikmesriikide vahel. “Ühenduse õigus sisaldab põhimõtteliselt, et keegi ei või ettekäändeks tuua isegi ühenduse asutuse antud lubadusi “volitatud ja usaldusväärsetest allikatest pärinevate täpsete, tingimusteta ja tõestavate tõenduste, mille edastas talle riigiasutus” puudumisel”⁽¹⁰³⁾.
- “Selles suhtes ja põhimõttelisemalt on juriidilise konsultandi lähenemisviis seda laadi, et see ähvardab EÜ asutamislepingu artiklis 295 sätestatud erapoole tuse põhimõtet ja muudab võimatuks aruka investori tingimuse kohaldamise. Konsultandi mõttekäigu järgi kujutaks igasugune riigi avalik väljendus seoses avalik-õigusliku ettevõttega seega riigiabi ja eeldatavalt avaliku võimuna ja mitte ettevõtte aktsionärina tegutsevat riiki loetak alati toimivaks avaliku võimuna”.
- “Pealegi ...majandusaruanne ei tõesta mingil viisil, et ettevõtte oleks saanud mistahes eelise oma konkurentide suhtes”.
- “Mikromajanduslik event study metodoloogia, mida majanduskonsultant kasutab, toob välja mitmed põhilised raskused, mis tulenevad nimelt börsikursi väga lühiajalise arengu kasutamisest ettevõtte väärtuse arengu ainsa mõõdupuuna, mis on vastuolus tunnustatud tavade (kaasa arvatud ühenduse kohtuniku⁽¹⁰⁴⁾ kasutatavatega) hindamise osas, ja toimub samal ajal, kui turgude poolt hiljuti tehtud ilmselged eksimused telekommunikatsioonioperaatore väärtuse hindamisel nõuavad vähemalt ettevaatlikku suhtumist. Lisaks eirab majanduskonsultant täielikult France Télécomi aktsia olukorra eripära vaadeldaval ajajärgul, nagu ka selle tollel hetkel kõrget haavatavuse taset, mis välistaks selgesti selle metodoloogia kasutamise antud juhul”.
- “Event study meetod osutub antud juhul sedavõrd sobimatuks, kuivõrd kursis ei toimunud ühest arengut vaadeldaval ajavahemikul, vaid rida kiireid tugevaid tõuse ja langusi, mis annavad tunnistust vastandlike tegurite paljususest, mis võiksid mõjutada kursi arengut vaadeldaval ajavahemikul, kuid konsultant on tuginenud oma analüüside teostamisel ainult ühe teguri vaatlemisele (ministri 12. juuli 2002. aasta intervjuu), eirates teisi tegureid kui tervikut (kusjuures miski ei võimalda kinnitada, et turu operaatorid pidasid ministri intervjuud 2002. aasta juulis investore jaoks oluliseks elemendiks)”. “Nii said turud sellel ajavahemikul infot ettevõtte enda olukorra kohta (näiteks MobilComiga seonduva riski kohta)”.

(184) Majandusaruande kohta esitasid prantsuse ametivõimud järgmised märkused:

- “Majanduskonsultandi järeldused ei oma mistahes väärtust iseenesest lähtuvalt asjaolust, et need põhinevad eranditult ekslikult väitele (mis kehtestati juriidilises aruandes), mille järgi France Télécom olevat saanud riigi “piiramatu garantii”.
- “Pealegi on konsultandi arvutused tegelikkuses määratletud peamiselt tema metodoloogiliste oletuste valikust (nimelt vaatenurk ja hinnanguperiood), mis on püstitatud kindla põhjenduse ja väga meelevaldselt, mis jätab konsultandi esitatud tulemused ilma igasugusest tõendusväärtusest”. “Majanduskonsultandi poolt arvatud summa on peamiselt seotud France Télécomi aluseks oleva kursi tendentsi kasutamisega, millel ei ole mingit seost uurimuses vaadeldud sündmusega (12. juuli 2002. aasta ministriütlused)”. “Pealegi, konsultandi järeldustele räägivad vastu lihtsad

ja vältimatud tõigad, nagu täheldus, et vaadeldaval ajavahemikul arenesid France Télécomi aktsiad ja võlakirjad täiesti sarnaselt tema kõige lähema võrdlus- aluse, Deutsche Telekom aktsiatega". Konsultandi aruanne tekitab kriitikat aktsiate ja võlakirjade "normaalse" arengu rekonstruktsiooni "meetodi õigustamatu ebahühtluse" tõttu või veel selle tõttu, et konsultant ei võtnud ettevaatusabinõu turu võla "normaalse" arengu tendentsi välja toomiseks teatavate väga vähe likviidsete võlakirjade liinide alusel, või mõnede võlakirjade turuväärtuse võrdsustamise tõttu võla kui tervikuga. Samamoodi tuleks rõhutada konsultandi teoreetilise arvestuse äärmist põhjendamatumust, kui ta kasutab väidetavalt riigi poolt France Télécomile antud garantii maksumuse hindamiseks *Credit Default Swaps* ("CDS"). See ei võta tegelikult üldse arvesse CDS'ide spetsiifiliselt harva esinemist uuritaval ajavahemikul, mis seletab selle vahendi liigset reaktiivsust (nimelt võlakirjade spreedide suhtes) ja välistab selle asjakohase mõõduvahendina ajavahemikul.

— "Majanduskonsultandi järeldused France Télécomile väidetavalt antud abi olemasolu kohta tuginevat pealegi kaalutluseksimustel ja tulenevad segiajamisest ettevõtte teoreetilise turuväärtuse väidetava suurenemise, sellest suurenemisest aktsionäridele ja võlasaldajatele tekkinud kasu, ja ettevõttele väidetava eelise andmise vahel". "Konsultant lähtub väitest, et riigiabi suurendaks seda saava ettevõtte väärtust ... [samamoodi] ei saa eirata, et turul osalejad on tänapäeval täiesti teadlikud riskidest, mis kaasnevad ettevõttele kokkusobimatu abi andmisega ... Järelikult ... abi andmine, kui turud peavad seda ebaseaduslikuks, võib kaasa tuua ... ettevõtte aktsiate kursi, ja järelikult ettevõtte turuväärtuse languse".

— "Sellised järeldused, mis põhinevad eranditult väidetavalt riigi poolt France Télécom'ile antud nn "garantii" ex post analüüsil, on pealegi lepimatud investori kriteeriumi hinnanguga, mis eeldab ex ante hinnangut".

— "Lõpuks, ja pealekauba, täheldatakse majandusaruandes, kui seda oleks veel vaja, et France Télécom ei olnud raskustes olev ettevõtte vaadeldavate asjaolude ajal (sest tal oli juurdepääs kapitaliturgudele ja tal ei olnud rakendatavuse probleemi pikaajaliselt) ja et riigi-aktsionäri osalemine ettevõtte bilansi tasakaalustamise kavas oli kooskõlas erainvestori tingimusega,

kinnitades nii igasuguse abielemendi puudumist rahalistes meetmetes, mis on komisjoni uurimuse esemeks".

6. KÄESOLEVA OTSUSE ESE

(185) Komisjon sai 4. detsembril 2002. aastal teatise eelnõu kohta seoses aktsionäri ettemaksega, mida Prantsusmaa kavatses anda FT-le ettemaksuna oma osaluse eest Ettevõtte tulevases kapitali suurendamise toimingus saneerimiskava raames nimetusega "Ambitsioon 2005". Selle teatise sisu kirjeldatakse otsuse sissejuhatuses. Otsustamiseks kõnesolevate meetmete asutamislepinguga kokkusobivuse üle, uuris komisjon selle eelnõu teatamisega seotud sündmusi, sealhulgas valitsuse avaldusi 2002. aasta juulist kuni detsembrini ⁽¹⁰⁵⁾(vt jaotis 5). Seda uurimust tehes komisjon järeldas, et teatatud meetmeid ei saa analüüsida, võtmata arvesse valitsuse avaldusi 2002. aasta juulist kuni detsembrini. Tõepoolest, nende avaldustega väljendas riik soovi võtta asjakohased meetmed FT rahaliste raskuste lahendamiseks. Nii kujutab ettemaksu eelnõu riigi poolt varasemalt väljendatud kavatsuste materialiseerimist. Tõepoolest ei ole materiaalsest seisukohast mingit juriidilist alust piirata oluliste asjaolude uurimist ainult asjaoludega, mida liikmesriik otsustas teatistes märkida. Abi mõiste on objektiivne mõiste ja põhineb majanduslikul tegelikkusel. Sellest johtub, et kui komisjon on teadlik eelnevatest asjaoludest, mis on objektiivselt olulised, peab ta need oma analüüsi sisse lülitama.

(186) Antud juhul täheldab komisjon, et 2002. detsembri meetmetele, millest teatati, olid eelnenud mitmed prantsuse ametivõimude avaldused ja meetmed alates juulist. Ühelt poolt, need avaldused ja meetmed võimaldavad paremini mõista detsembri meetmete põhjust ja ulatust. Teiselt poolt oli nendel eelnevatel avaldustel ja meetmetel kindlasti olnud mõju arusaamisele, mis oli turgudel ja majanduses osalejatel FT olukorrast detsembris. Majanduses osalejate käitumine oli ise mõjutatud riigi käitumisest, see ei kujuta objektiivset näitajat, hindamaks seejärel riigi käitumist. Neid eelnevaid sekkumisi tuleb arvesse võtta detsembri meetmete analüüsimisel abi olemasolu seiskohalt.

(187) On tõepoolest võimalik analüüsida prantsuse ametivõimude järjestikuseid avaldusi ja meetmeid alates 2002. aasta juulist tervikuna, mille konkretiseerimise hetk oleks detsembri meetmed (aktsionäri ettemakse kasutusse andmine), meetmed, mis olid sellised, nagu oli teatatud. Mõistagi on tegemist abiga vaid niivõrd, kui võrd abi mõiste

erinevad elemendid on olemas (valikuline eelis, riigiressursid, kaubanduse ja konkurentsi mõjutamine).

(188) Antud juhtumi analüüs vihjab esmapilgul ajavahele ettevõtte eeliste vahel, mis oleks olnud eriti märgatavad juulikuus, ja potentsiaalsele riigiressursside kaasamisele, mis näib kõige selgemini tuvastatav detsembrikuus. Tõepoolest võiks lugeda majandus- ja rahandusministri avaldusi abiks niivõrd, kui niivõrd sellised avaldused avaldasid selgelt mõju turgudele ja andsid ettevõttele eelise. Ei ole siiski kerge määratleda ilma võimaliku kahtluseta, kas 2002. aasta juuli avaldused olid seda laadi, et kaasata vähemalt potentsiaalselt riigiressursse. Selles osas analüüsis komisjon põhjalikult arvukaid juriidilisi argumente, mille eesmärk on tõendada ühelt poolt, et sellised avalikud avaldused olid võrdväärsed riikliku garantiiga juriidilisest seisukohast ja teiselt poolt, et need panid mängu riigi maine seoses majanduslike kulutustega täitmatajätmise korral. Tervikuna võttes võis neid elemente tõepoolest mõista võimalistena seadma ohtu riigiressursse (kas riigi vastutuse kohustamisega investorite suhtes või riigi tulevaste tehingute maksumuse suurendamisega). Tees, mille järgi 2002. aasta juuli avaldused on abi, on seega uuenduslik tees, kuid tõenäoliselt mitte alusetu.

(189) Ometi ei ole antud juhul komisjonil piisavalt elemente, et tõestada ümberlükkamatult abi olemasolu selle uuendusliku teesi alusel. Seevastu ta hindab, et ta võib tõestada abielementide olemasolu, järgides traditsioonilisemat lähenemisviisi detsembri meetmetest lähtuvalt, mis olid olnud teatise esemeks.

(190) Tõepoolest, ühelt poolt riigiressursside kaasamise olemasolu on selge detsembrikuus. Teiselt poolt, eelise olemasolu ettevõtte jaoks detsembrikuus on ka ilmne, kui arvestada eelnevate avalduste ja meetmete mõju turgudele.

(191) Selles osas ei saaks kasutada "turumajanduse erainvestori põhimõtet", õigustamaks seda detsembri sekkumist, nagu seda väidavad prantsuse ametivõimud, sest majanduses osalejate käitumised detsembris olid selgelt mõjutatud valitsuse eelnevate tegutsemiste ja avalduste tõttu alates juulist. Kui saab kahelda, et juuli avaldused olid üsna konkreetsed, et kujutada abi iseenesest, ei jäta mingit kahtlust, et sellised avaldused olid enam kui piisavad turgude arusaama "nakatamiseks" ja majanduses osalejate hilisema käitumise mõjutamiseks. Kui sellega on tegu, ei või võtta seda majanduses osalejate käitumist neutraalseks võrdluskohaks, et hinnata seejärel riigi käitumist. "Turumajanduse erainvestori põhimõttel" põhinev eeldus ei saa seega toetuda turu olukorrale, nagu see toimus detsembris, vaid peaks loogiliselt põhinema eelnevate avalduste mõjust nakatamata turu olukorral.

7. HINNANG KÕNESOLEVALE MEETMELE SEoses LEPINGU ARTIKLI 87 LÕIKEGA 1

(192) Lepingu artikli 87 lõige 1 näeb ette, et seoses liikmesriikide vahelise vahetustegevusega ei sobi ühisturu reeglitega kokku riikide poolt määratud abi ükskõik milliste riiklike ressursside kujul, mis rikub või ähvardab rikkuda ausat konkurentsi, eelistades teatud ettevõtteid või teatud toodangut. Leping ei erista riigipoolseid sekkumisi vastavalt nende põhjustele või eesmärkidele, vaid määratleb ainult nende tulemused⁽¹⁰⁶⁾. Abi mõiste kirjeldab riiklikke meetmeid, mis on loodud ükskõik millisel kujul, annavad tõenäoliselt otsese või kaudse märgatava eelise ettevõtetele või toodangule ja ähvardavad kasvõi juhuslikult ausat konkurentsi rikkuda⁽¹⁰⁷⁾. Vastavalt kehtivale seadusandlusele ei hõlma abi mõiste mitte ainult otseseid toetussummasid, vaid igasugust sekkumist, ükskõik millisel kujul, mis eeldab kohustusi, mis koormavad mõne ettevõtte eelarvet ja mis ei ole küll toetused selle sõna kitsamas tähenduses, kuid millel on sama iseloom ja sama tulemus⁽¹⁰⁸⁾. Eelnevast tuleneb, et abi termin on rajatud majandusliku kasu mõistele, sõltumata seega formaalsest kriteeriumist⁽¹⁰⁹⁾. Kokkuvõttes on abi mõiste objektiivne mõiste, mis ei võta arvesse riikliku meetme juriidilist vormi, sõltudes ainult viimase tulemustest⁽¹¹⁰⁾. Järelikult peab nende sätete tõlgendamine selle asemel, et tugineda formaalsetele kriteeriumidele, lähtuma nimetatud sätete lõppeesmärgist, mille eesmärgiks on vastavalt lepingu artikli 3, punktile g tagada, et ausat konkurentsi ei rikutaks⁽¹¹¹⁾.

(193) Abimeetme tuvastamiseks peavad olema olemas mitmed elemendid: valikuline eelis, mis on antud riigi ressursside kaudu, mis rikub või ähvardab rikkuda ausat konkurentsi ja liikmesriikide vahelist vahetustegevust.

(194) Kasusaamise osas märgib Komisjon, et aktsiatega tagatud laen (mis eeldab riigi osalemist Ettevõtte rekapiitaliseerimises) annab FT-le eelise, sest see võimaldab tal suurendada oma finantseerimisvahendeid ja rahustada turgu seoses oma võimega tähtaegadest kinni pidada. Isegi kui laenukokkulepet ei ole allkirjastatud, võib turule laenu olemasolu kohta antud mulje tuua endaga kaasa eelise FT jaoks, sest turg eeldas, et Ettevõtte turusituatsioon on tugevam⁽¹¹²⁾. See võis mõjutada FT laenuingimusi.

(195) Selles osas, mis puudutab riigi ressurssidega seotud tingimust, rõhutab Komisjon, et tõsiasi, et eelis tuleneb riikliku kohustuse määramisest, mis toob endaga kaasa võimaliku, kuid mitte viivitamatu ressursside ülekandmise, ei välista, et see eelis määratakse riiklike ressursside kaudu.

“Sellega seoses oleks oluline mainida esmajärjekorras, et vastavalt kehtivale seadusandlusele ei ole vaja kõigi juhtumite puhul konstateerida, et toimunud on riigi ressursside ülekandmine, selleks et ühele või mitmele ettevõttele antud eelist võiks käsitleda riigipoolse abina artikli 87 lõike 1, EÜ tähenduses”⁽¹¹³⁾. Seega, isegi riigi võimaliku lisakohustuse kaudu antud eelis moodustab riigipoolse abi, kui ta mõjutab konkurentsi ja liikmesriikide vahelist vahetustegevust⁽¹¹⁴⁾.

(196) Vastupidiselt sellele, mida väidavad prantsuse ametivõimud ja FT, märgib komisjon, et võimalik kohustus seoses riigi ressurssidega loodi aktsiatega tagatud laenu andmise teatega, millega käis kaasas nimetatud laenuandmisega seotud eeltingimuste täitmine⁽¹¹⁵⁾, turule mulje jätmisega, et laen tõesti määrati⁽¹¹⁶⁾ ja lõpuks ERAP-i poolt parafeeritud ja allkirjastatud laenulepingu saatmisega FT-le⁽¹¹⁷⁾. Tõsi on see, et FT ei ole sellele lepingule alla kirjutanud, kuid see ei tähenda, nagu ei oleks olnud võimalikku riigi ressursside kaasamist. Arvestades seda, et nimetatud dokument kujutas endast lepingulist pakkumist ja et senikaua, kuni see ei olnud tühistatud, oleks FT võinud sellele suvalisel hetkel alla kirjutada, saades seega õiguse lasta endale viivitamatult 9 miljardi euro suurune summa üle kanda. Riik, kes ei saanud sellest mitte teadlik olla, pidi seega hoidma FT käsutuses läbi ERAP-i vastavate ressursside summat.

(197) Komisjon peab seega uurima, kas FT-le antud eelis vastab erainvestori teavitamise põhimõttele ja kas see mõjutab konkurentsi ning liikmesriikide vahelist vahetustegevust.

(198) Eelis, mille nimetatud meetmed FT-le tagasid, võimaldab tal vähendada või osaliselt vältida tagajärgi, mis tuleneksid normaalolukorras tema tasakaalustamata finantsituatsioonist. Siinkohal on kohane meelde tuletada, et riigipoolse sekkumise eesmärk oli lahendada finantskriis, säilitades FT tööstruktuuri esmase terviklikkuse ja tema sisemise kasvu taseme (eesmärk täideti piisavalt, kuna FT suutis oma olukorra normaliseerida, säilitades ettevõtte terviklikkuse, kui välja arvata mõned suhtelise tähtsusega loovutused). Arvestades, et FT-le antud eelis oli valikuline, tundub olevat ilmselge, et see eelis rikkus ausat konkurentsi FT ja tema konkurentide vahel. On kohane järeldada, et sektoris, kus esineb konkurentsi, nagu telekommunikatsiooni valdkond, rikuvad või ähvardavad FT-le antud eelised rikkuda konkurentsi reegleid eriti tundlikul viisil.

(199) Kuna riigi poolt antud finantsabi tugevdab ühe ettevõtte positsiooni ühendusesiseses kaubavahetuses võrreldes konkureerivate ettevõtetega, tuleb viimaseid lugeda abi poolt mõjutatuks⁽¹¹⁸⁾. Samuti, kui liikmesriik annab abi ettevõttele, mis tegutseb teenuste ja kaubanduse turgudel, ei ole vaja, et kasusaaja tegutseks ka väljaspool oma liikmesriiki,

selleks, et see mõjutaks liikmesriikide vahelist kaubandust⁽¹¹⁹⁾.

(200) Arvestades seda, et FT tegutseb turgudel, mis on 80ndate aastate lõpust alates järk-järgult konkrentsile avanenud, võivad valitsuse poolt alates juulist 2002 tehtud deklaratsioonid liikmesriikide vahelist kaubavahetust mõjutada. Telekommunikatsiooni sektor on täna üks kõige dünaamilisemaid ja Euroopa tasemel integreeritumaid sektoreid. Selles sektoris on arvukalt tegutsejaid, kes on FT-ga sarnaselt tegevad mitmes liikmesriigis⁽¹²⁰⁾.

(201) Eelnevast järeldub, et kõnesolevad meetmed võivad mõjutada liikmesriikide vahelist vahetustegevust.

(202) Teadliku erainvestori põhimõtet uuritakse osas 8, valitsuse poolt laenuprojektile eelnevate kuude jooksul tehtud deklaratsioonide raames.

8. TEADLIKU ERAINVESTORI PÕHIMÕTE TURUMAJANDUSES

(203) Nagu eelnevalt mainitud, rõhutab komisjon, et nimetatud meetmeid ei saa analüüsida, võtmata arvesse valitsuse deklaratsioone 2002. aasta juulist detsembrini. Nende deklaratsioonide sisu ja mõju turule paljastavad, et riik oli alates juulist otsustanud Ettevõtet toetada.

(204) Komisjon rõhutab eelnevalt, et ühenduse seadusandlus tunnustab üldiselt riigi poolt antud lubaduste ja tehtud deklaratsioonide tähtsust riikliku abi reeglite rakendamisel⁽¹²¹⁾. 12. juulil 2002 avaldas ajakiri “Les Echos” intervjuu prantsuse majandus- ja rahandusministriga, milles minister kinnitas korduvalt, et kui FT-l peaks olema finantsraskusi, astub riik vajalikke samme, et neid ületada. Täpsemalt oli avaldatud tekst järgmine:

“Te tuletate meelde turgude üleküllastatust. France Télécomi börsihind on väga kõikumine. Teie olete selle ettevõtte enamusaktsionär, kas teil on sõnum, mida tahaksite välja öelda?”

Me oleme enamusaktsionär, kelle käes on 55 % kapitalist ning loomulikult ei ole juttugi ettevõtte “taasriigistamisest”, vastupidiselt sellele, mida ma siit-sealt olen kuulnud. Tunnen vastutust seoses riigi varaliste huvidega. Riik käitub aktsionärina teadliku investorina ja kui France Télécomil peaks olema raskusi, võtame vastavaid abinõusid tarvitusele.

Kas riiki teavitati, kui France Télécom sattus võlgadesse, asudes tegutsema näiteks Saksamaal?

Ei ole minu asi kritiseerida oma eelkäijaid. Juhin tähelepanu, et tervel sektoril oli samaaegselt sama strateegia. See tähendab, ideoloogiline soov säilitada

suuremat osa kapitalist ei lihtsustanud France Télécomi rahvusvaheliseks muutmist, kes ei saanud osta "paberiga" ettevõtteid. Sellest ka võlgade tekkimine. Ma kordan, et kui France Télécomil oleks finantsprobleeme, mis hetkel ei ole tõsi, võtaks riik vastu vajalikke otsuseid, et neid ületada.

Te annate uut hoogu kuulujutule kapitali suurendamisest ...

Ei, kindlasti mitte! Ma kinnitan lihtsalt, et me võtame sobival ajal tarvitusele adekvaatseid abinõusid. Kui see osutub vajalikuks.

..."⁽¹²²⁾

(205) On kohane märkida, et prantsuse võimud ei ole seda intervjuud kunagi ümber lükanud⁽¹²³⁾. Vastupidi, selle sisu kinnitasid järgnevad deklaratsioonid majandus- ja rahandusministreeriumi pressiteadetes 13. septembrist 2002, 2. oktoobrist 2002 ja 4. detsembrist 2002. Hilisemates deklaratsioonides üksikasjalikkus suureneb üha⁽¹²⁴⁾, kuni selleni, et viidatakse France Télécomi finantsraskuste lahendamise kohustuse elluviimise formaalsustele (kapitali suurendamise summa ja riigi osalus, aktsiatega tagatud laen, Ettevõtte refinantseerimise toetamine enne rekapiitalseerimist), millest Prantsusmaa teavitab. Esimene majandus- ja rahandusministreeriumi pressiteade kuupäevaga 13. september 2002 mainib selgemalt oma osalust France Télécomi kapitali tulevases suurendamises: "Riik annab oma toetuse selle plaani elluviimisele ja annab oma panuse ettevõtte omakapitali väga märkimisväärsele suurendamisele sellise ajagraafikuga ja selliste formaalsuste läbi, mis pannakse paika vastavalt turutingimustele". Ta lisab, et "Siitpeale võtab riik vajaduse korral tarvitusele meetmeid, mis võimaldavad vältida ettevõtte finantseerimisprobleeme". Samade seisukohtade juurde jäädi majandus- ja rahandusministreeriumi pressiteadetes kuupäevaga 2. oktoober 2002: "Riik annab oma kaasabi ettevõtte olukorra parandamiseks ja teeb omalt poolt jõupingutusi, et tugevdada ettevõtte omakapitali vastavalt formaalsustele, mis määratletakse tihedas koostöös ettevõtte direktori ja administratiivnõukoguga. Nagu juba mainitud, võtab riik teatud ajavahemiku pärast vajaduse korral tarvitusele abinõusid, mis võimaldavad vältida ettevõtte finantsprobleeme". 4. detsembrist pressiteade keskendub samuti neile kahele aspektile, ühelt poolt sellele, mis puudutab osalust kapitali suurendamises ja teiselt poolt sellele, mis puudutab Ettevõtte refinantseerimist seekord aktsiatega tagatud laenuga krediidilimiidi kujul⁽¹²⁵⁾.

(206) Neid deklaratsioone võib üheskoos arvestada kui avalikkuse teavitamist riigi kavatsusest, et kui France Télécomil oleks rahastamisprobleeme või finantsraskusi, astuks riik

vajalikke samme nende ületamiseks. Nagu näeme osas 9, on selge, et juba siis, kui tehti esimene neist deklaratsioonidest, oli FT-l struktuuralseid finantsraskusi, mida kajastas tema tasakaalustamata bilanss. Rahakäibe loomine on osutunud ebapiisavaks, et võlgadega seotud probleeme lahendada. Rahakäibe ebapiisavuse tõdemine ja põhjendamatu optimism seoses mittestrateegilisest varast loobumiseiga määrasid jätkuvalt FT kurssi ja tema võlaseisu⁽¹²⁶⁾. Kinnitades, et riik võtab vastu vajalikke otsuseid või võtab tarvitusele adekvaatseid meetmeid, väljendab minister riigi otsust teha kõik vajalik, et Ettevõtte struktuuralseid rahastamisprobleeme lahendada. Selline oli igal juhul majandusvaldkonna tegijate arusaam.

(207) Selles osas, mis puutub riigi süüdistatavusse seoses nende deklaratsioonidega, siis see küsimus kerkib üles ainult seoses juulis tehtud deklaratsiooniga. Sellega seoses märgib komisjon, et kirjeldatud majanduslikus kontekstis leiab prantsuse finantsajakiri "Les Echos", et minister on pädev ja küsib temalt mitte tema seisukohta asjakohaste sündmuste kohta, vaid seda, kas tal on turu jaoks sõnumit välja öelda. Ministri vastus ajakirjanikule ei ole seega ei juhus ega minevikus toimunu analüüs. Pigem on tegemist ministri – ja tema seljataga valitsuse – valikuga saata välja selge sõnum kõigile turu osadele. Minister sõnastas seejärel riigi ja valitsuse nimel täpsed deklaratsioonid (muuhulgas uue valitsuse majanduspoliitika prioriteete kajastava artiklite seeria kontekstis). Sellises olukorras ei ole kahtlust, et selle ministri intervjuu tõestab täielikult valitsuse poolt vastu võetud otsust toetada FT-d ja seega moodustab teo, mille eest riiki võib süüdistada. Peale selle, nagu on märgitud punktis 205, ei ole pressis väljendatud seisukohti hiljem ministri poolt tühistatud või muudetud ega ka valitsuse poolt ümber lükatud.

(208) Komisjon rõhutab, et need avalikud avaldused on piisavalt selged, täpsed ja kindlad, et väljendada riigipoolse tõsiselt võetava kohustuse olemasolu. Selles osas, mis puutub avalikustamist, rõhutab komisjon, et esimene deklaratsioon avaldati üleriikliku lugejaskonnaga päevalehes, mis on oma sisult suunatud majandustegelastele ja pankuritele. Lisaks ei ole ministri sõnad öeldud mitte ainult ajakirjanikule, vaid adresseeritud selgelt finants- ja tööstuskogukonnale. Esimene ajakirjaniku poolt esitatud küsimus on väga paljastav: "France Télécomi börsihind on väga kõikum. Teie olete selle ettevõtte enamusaktsionär, kas teil on sõnum, mille tahaksite välja öelda?". Minister ei saanud seega mitte mõista, et ta saadab sõnumi nii Ettevõttele ja selle töötajatele kui ka teistele aktsionäridele, pankadele, võlasaldajatele ja Ettevõtte konkurentidele. Teised deklaratsioonid avaldati majandus- ja rahandusministri pressiteadetenä, mis olid oma loomult mõeldud veelgi laiemaks levikuks.

(209) Selles osas, mis puutub selgusesse, leiab komisjon, et sõnum on selge juba juulis 2002 ning samuti riigipoolse sekkumise viis, kuid võetud kohustuse täitmise formaalsuseid veel ei täpsustatud: "Tunnen vastutust seoses riigi varaliste huvidega. Riik käitub aktsionärina teadliku investorina ja kui France Télécomil peaks olema raskusi, võtame vastavaid meetmeid tarvitusele." ja natuke kaugemal "Ma kinnitan lihtsalt, et me võtame sobival ajal tarvitusele adekvaatseid abinõusid. Kui see osutub vajalikuks." Sellest lõigust ilmneb selgelt, et ühelt poolt kavatses riik võtta teadliku enamusinvestori positsiooni ja teiselt poolt võtab ta tarvitusele meetmeid, et France Télécomi raskusi leevendada. Enamusaktsionärina võetud kohustuse selguses ei saa kahelda, sest seda korratakse veelkord mõned read edasi: "Ma kordan, et kui France Télécomil oleks finantsprobleeme, mis hetkel ei ole tõsi, võtaks riik vastu vajalikke otsuseid, et neid ületada". Komisjon rõhutab, et riigipoolse kohustuse selgus ei kahanenud järgnevate deklaratsioonidega.

(210) Selles osas, mis puudutab nimetatud kohustuse paikapidavust, ei ole komisjon veendunud, et väljendeid "kui France Télécomil oleks raskusi" või "kui France Télécomil oleks rahastamisprobleeme" (juulikuine avaldus) ja "kui see osutub vajalikuks" (septembrikuine ja oktoobrikuine avaldus) võib tõlgendada kui tingimusi, avalduse tegemise ajal oli FT rahanduslik seis juba väga palju langenud, tal oli umbes 70 miljardi euro suurune võlg ja turg teadis, et aasta 2002 lõpus ja 2003 alguses peab ta seisma silmitsi teatud märkimisväärsete laenuühendustega ning rahastama olulisi finantseerimisnõudeid 2003. aasta lõpuks. Seega ei ole rahastamisprobleemide tekkimine üldist finantskonteksti arvestades juhuslik. See situatsioon ei arenenud järgmiste deklaratsioonide avaldamise jooksul edasi. Seega ei saa kõnesolevaid väljendeid käsitleda kui katkestavaid tingimusi, kui edasilükkav tingimus on määratluselt tulevane ja ebakindel sündmus⁽¹²⁷⁾. Lisaks ei sisalda kõnesolevad deklaratsioonid mitte ühtegi lisatingimust seoses komisjoni eelneva teavitamisega. On kohane rõhutada, et vastupidiselt sellele, mida väidavad prantsuse ametivõimud, ei saa nende väidet, mille kohaselt riik kavatses tegutseda teadliku investeerijana (sellist "ettevaatusabinõud" muide mainiti juulis ja detsembris) arvestada riigi poolt võetava kohustuse tingimuseks. Mitte ükski element ei luba tõestada, et turgu oleks teavitatud mingist tingimusest. Ainus teadliku investori mõistega seonduv märgeline on ära toodud Standard & Poor's-i teatises 12. juulist 2002, kuid lihtsalt ministri seisukohtade tsitaadina; ministri seisukohtade tõlgendamine agentuuri poolt, kes tsitaati kasutas, on erinev (siiski on viide sellele, et riik toetab FT noteeringut

investeerimisjärgus)⁽¹²⁸⁾. Lisaks ei korratud seda teiste agentuuride, nagu näiteks Moody'se, pressiteadetes, kes nägid ministri deklaratsioonides viidet riigi kindlast kohustusest anda FT-le abi ("toetust"), ükskõik milliste formaalsuste alusel. Seega ei piisa kinnitusest, et tahetakse käituda teadliku investorina, järgimaks riigipoolse abi andmise reegleid ning ennekõike teadliku erainvestori põhimõtet. Kui oleks nii, piisaks liikmesriikide kinnitusest, et nad on neid reegleid järginud ja reeglid oleksidki järgitud ja komisjonipoolne kontrolltegevus oleks täiesti üleliigne. Liikmesriikide asi ei ole otsustada teadliku investori põhimõttest kinnipidamise üle, seda teeb komisjon, Euroopa Ühenduse kohtuniku kontrolli all. Hoolimata prantsuse ametivõimude kinnitustest ei paista, et nad oleksid teadliku investeerijana käitunud (vt punkt 5.5). FT rõhutab, et väljend "adekvaatseid meetmeid" ei tähenda a priori seda, nagu oleks riik võtnud endale kohustuse finantsalaseid meetmeid vastu võtta. Komisjon rõhutab ilmselget vasturääkivust prantsuse ametivõimude argumentides. Ühest küljest väidab riik, et ta käitub teadliku investorina. Arvestades Ettevõtte rahanduslikku seis, finantsanalüütikuid ja erainvestori võimalusi, viitab see sellele, et riik kavatses anda FT-le rahalist abi (juhtkonnavahetust ei saaks mingil juhul piisavaks pidada, mida kinnitas plaani Ambitsioonid 2005 sisu). Teisest küljest, kui prantsuse ametivõimud väidavad, et meetmed ei ole rahanduslikud, näitab see seda, et nad kavatsesid tegutseda avaliku võimuna.

(211) Selles osas, mis puutub prantsuse ametivõimude argumenti seoses riikliku ettevõttega Air France seonduva kohtupraktikaga⁽¹²⁹⁾, vastavalt millele süüdistuse aluseks olevad väited ei saanud sisaldada riigipoolset kindlat ja tingimusteta kohustust, kuna nad ei olnud piisavalt täpsed, siis see argument rajaneb kohustuse kuupäeva küsimuse segitsemise selle kohustuse hindamisega teadliku erainvestori põhimõtte osas. Kohustuse kuupäevast rääkides juhib Komisjon tähelepanu, et nimetatud kohtupraktika ei välista seda, et kindel kohustus võib eksisteerida enne seda, kui kõik täpse teostamise formaalsused teatavaks saavad. Euroopa ühenduste esimese astme kohus rõhutab vastukaaluks, et erainvestor ei võta tavaliselt vastu ümberlükkamatut otsust investeerida, kuni investeringu lõplikud formaalsused ei ole määratletud.

(212) Lisaks kinnitavad teised nimetatud deklaratsioonid ümbritsevad asjakohased tingimused ministri sõnumi selgust ja kindlust ning samuti riigi tahet võtta see kohustus endale, olles asjast täielikult teadlik. Niisiis ei rahuldunud riik juba juulis 2002 üksnes avalike deklaratsioonidega, vaid võttis

ühendust ka turu peamiste tegijatega, selleks, et need tegutseksid investeerijate juures vahendajatena⁽¹³⁰⁾. Ettevõtte rahalise seisukorraga seostuva situatsiooni pakilisus kinnitab riigi kindla otsuse olemasolu FT-d toetada. 2002. aasta esimese poole jooksul nägi FT, kuidas tema reiting langeb pärast 2001. aasta finantsaruande avaldamist. FT reitingu languse tipphetkeks oli 24. juuni 2002, kui Moody's langetas Ettevõtte reitingut kuni reani, mis oli pisut ülalpool kui "rämpsölakirjad", muutes tema võla refinantseerimise seega väga keeruliseks⁽¹³¹⁾. See langetamine tekitas finantsturgudel väga suurt rahutust seoses FT rahalise seisuga (eriti kuna tema 15 miljardi euro suuruse võla refinantseerimise tähtaeg pidi saama täis aastal 2003) ja turud ootasid siis riigi reaktsiooni, mis võiks neid rahustada. See olukord viitab komisjoni arvates sellele, et riik pidi kiiresti sekkuma, et turgu veenda ja vältida FT reitingu langemist "rämpsölakirjade" reale, millele oleks olnud tugevalt negatiivseid tagajärgi⁽¹³²⁾ Ettevõtte rahanduslikule seisule. Riik säilitas seega usalduse järgnevate deklaratsioonide abil. Riigi sekkumise tulemuseks oli faktiliselt Ettevõtte reitingu "rämpsölakirjade" tasemele langemise takistamine, nagu S & P 12. juulil 2002 selgelt väljendas, öeldes, et riigi poolt antud tagatised olid võtmefaktoriks selles, et FT ei langenud "rämpsölakirjade" tasandile.

- (213) Kokkuvõttes, kui neist deklaratsioonidest eraldi võetuna ei piisaks, näitamaks riigi otsust FT-d toetada, siis nimetatud deklaratsioonide kogum tundub viitavat sellise otsuse olemasolule (mis materialiseerus aktsiatega tagatud laenu pakkumisena FT-le riigi tulevases rekaptaliseerimises osalemise ootuses). Nii said igatahes asjast aru turud. Lisaks kinnitaks selle otsuse kindlust ka see, kui selguks, et need deklaratsioonid on vastuolus siseriiklike seadustega ja võivad panna riigi usaldatavuse kaalule.
- (214) Komisjon mainib ääremärkusena, et ta uuris küsimust, kas riigisiseste seaduste kohaselt oleks erainvestor, kes on teinud sarnaseid deklaratsioone nagu riik, kohustatud oma lubadusi pidama. Kuna antud juhul on investeerijaks riik, puudutas siseriiklike seaduste uurimine ka haldusvõigust.
- (215) Komisjon märgib, et ta palus selle küsimuse kohta ekspertraportit ja sai ka kolmandate isikute käest mitmeid raporteid. Selle informatsiooni põhjal ei saa Komisjon selles staadiumis välistada, et nimetatud deklaratsioonidel on prantsuse haldus-, tsiviil-, kaubandus- ja kriminaalõiguse alusel kohustuslik jõud⁽¹³³⁾, samuti nagu New Yorgi osariigi seaduste järgi.
- (216) Prantsuse ametivõimude peamine kriitika seisneb märkimises, et ühepoolset kohustusel vastavalt siseriiklikele seadustele on erand ja et kavatsuste kohta käivad dokumendid, mis ei moodusta ühtset kategooriat, on ainult erandjuhul ühepoolse kohustuse väärtusega. Kuid küsimus ei ole selles, et saada teada, kas prantsuse seadus on selles küsimuses ühene, vaid selles, et uurida välja, kas on olemas erandõiguse elemente, mis lubaksid tuvastada ühepoolset kohustusel kirjeldatud tingimustel. See, et on olemas kasutatav kassatsioonikohtu kohtupraktika⁽¹³⁴⁾, mille ulatust prantsuse võimud üritavad lihtsalt miinimumini viia⁽¹³⁵⁾, on vaieldamatu.
- (217) Sellised korduvad ja üksteisega kattuvad deklaratsioonid, mis on tehtud ministri poolt, kes on pädev haldama riigi osalusi ja kes esindab Ettevõtte enamusaktsionäri, on täielikult käsitletavad turu jaoks usutavana ja nad loovad seega ootuse, et viimane teeb kõik, mis võimalik, et FT rahanduslikke raskusi lahendada. Kui riik ei oleks seda ootust täitnud, oleks see otseselt kahjustanud tema mainet omanikuna, aktsionärina või noteeritud või mitte noteeritud ettevõtete haldurina, ning samuti riigivõla finantseerimise obligatsioonide väljastajana⁽¹³⁶⁾. Seega väljendavad prantsuse valitsuse poolt alates juulist 2002 tehtud deklaratsioonid strateegiat, mis rajaneb riigi reputatsioonil. See strateegia seisneb pikaajaliste ja lühiajaliste kohustusel võtmises usaldusväärset viisil. On loogiline, et enamusaktsionär või ettevõtete omanik (või üldisemalt haldaja), kes ei käitu vastavalt sellele, mida ta on avalikult teatanud ja obligatsioonide väljastaja, kes ei pea sõna, riskib iga-sugustest juriidilistest kohustusel sõltumatult oma reputatsioonid kaotamisega. Selle mainekaotuse vastukaaluks peab see sama tegija peaaegu kindlasti tegema majanduslikke kulutusi, kui ta tahab uuesti turult kapitali laenata (tunnistades, et leidub alati keegi, kes on valmis talle krediiti andma) või kui ta tegutseb ettevõtte omaniku või haldurina⁽¹³⁷⁾. Antud juhul on enamusaktsionäriks prantsuse riik. Prantsuse riik on oluline majanduslik tegija, kes tegutseb majanduses suure hulga riiklike asutuste omaniku, aktsionäri või üldisemalt, haldurina⁽¹³⁸⁾. Prantsuse riik on samuti kapitaliturul oluliseks võlgnikuks, et finantseerida oma riigivõlga⁽¹³⁹⁾. Usalduse kaotusel oleks seega märkimisväärsed tagajärgi, mis puudutaksid tema mainet olulise majandusliku tegijana ja emitendina rahvusvahelistel turgudel, ning samuti olulise poliitilise tegijana.
- (218) Üheskoos võib neid elemente vaadelda kui tõelist riski riigi ressurssidele (olgu siis muutes riigi vastutavaks investorite ees või suurendades riigi tulevaste tehingute hinda). Väide, mille kohaselt prantsuse võimude deklaratsioonid alates juulist 2002 olid riigipoolne toetus, on uuenduslik, kuid ilmselt mitte ilma aluseta.
- (219) Kuid komisjoni arvates ei ole võimalik sel alusel kindlalt väita riigi toetuse olemasolu. Vastupidi, ta arvab, et on suuteline näitama riigi toetuse elementide olemasolu traditsioonilisemal viisil alates detsembri 2002 meetmetest, millest teavitati ametlikult. Sellega seoses piisab tõestamisest, et eelnevatel deklaratsioonidel oli reaalne mõju turu

arvamusele detsembris, ilma et oleks vajadust kvalifitseerida neid eelnevaid deklaratsioone riigipoolse toetusena.

- (220) Antud juhul kinnitab nii turu reaktsioon kui ka finantsanalüütikute kommentaarid, et turg käsitleb neid deklaratsioone riigi usaldusväärse kohustusstrateegiana FT-d toetada.
- (221) Selles osas, mis puudutab turu reaktsiooni, rõhutab NERA, et pärast 12. juuli 2002 teatist tehtud *event study* (sündmusteuuring) näitab, et see teade tekitas FT aktsiate ja obligatsioonide väärtuse ebanormaalse kasvu, millest ei saa mööda vaadata. FT aktsia kurss seoses võrreldes kõigi Index Télécom esindajatega turul suurenes ostu-müügi vahemikus 37,8 % ja 43,8 %. Obligatsioonide kursi ebanormaalne tõus jääb ostu-müügi osas vahemikku 3,2 % ja 9,7 %. See reaktsioon viitab, et turg arvas, nagu riik kohustuks selle teatega pakkuma FT-le suuremat toetust⁽¹⁴⁰⁾ ja andis sellele väga suure väärtuse. Kui rääkida finantsanalüütikute kommentaaridest, mainis Deutsche Bank näiteks 22. juulil 2002 avaldatud raportis mitu korda, et riigi toetus oli kriisi vältimisel määrav⁽¹⁴¹⁾ ja et turg oli valitsuse deklaratsioonide valguses veendunud, et FT-l on riigipoolne toetus⁽¹⁴²⁾ (isegi kui turg esitas küsimusi selle toetuse ulatuse ja formaalsuste kohta)⁽¹⁴³⁾. Samuti pidas agentuur S & P valitsuse deklaratsioone nii usaldusväärseks, et lasi neil mõjutada Ettevõtte reitingut. 12. juulil alandas S & P FT reitingut miinus BBB-ni, kuid säilitas siiski tema reitingu stabiilse perspektiiviga investeerimijärgus⁽¹⁴⁴⁾, rõhutades, et "Prantsuse riik – kelle käes on 55 % France Télécomist – ütles Standard & Poorile selgelt, et ta käitub teadliku investorina ja võtab tarvitusele adekvaatseid meetmeid, kui FT'l peaks olema raskusi. S & P arvab, et FT-l võib olla teatud raskusi oma obligatsioonivõla refinantseerimisel, mille tähtaeg saabub 2003. aastal. Kuid riigi teade toetab FT reitingut investeerimijärgus". ("The French state-which owns 55 % of France Télécom has clearly indicated to Standard&Poor's that it will behave as an aware investor and would take appropriate steps if France Télécom were to face any difficulties ... Indeed S & P believes that the company could face certain difficulties refinancing its debt obligations coming due in 2003. Nevertheless, the State's indication underpins France Télécom's investment-grade credit quality"⁽¹⁴⁵⁾). Tõsiasi, et riigi toetus, mida on reklaamitud alates juulist 2002, on olnud nii usutav, et lubas FT reitingul investeerimijärgus püsida, on kinnitanud ka FT ise⁽¹⁴⁶⁾. Need elemendid kinnitavad komisjoni arvamust, mille kohaselt prantsuse valitsus oli kohustatud oma reputatsiooni säilitamiseks finantsurgudel pidama kinni lubadustest, mis ta oli andnud (muide, mitte ükski toimiku element ei luba arvata, nagu valitsuse kavatsus ei oleks algusest peale selline olnud).
- (222) Komisjon märgib lisaks sellele, et neil deklaratsioonidel oli turule väga oluline mõju. Prantsuse võimude poolt esitatud märkuste ja dokumentide ning asjakohase parlamenditöö uurimine näitab, et riigi deklaratatsioonid andsid finantsurgudele usalduse tagasi⁽¹⁴⁷⁾. Alates S & P 13. juuli 2002 pressiteatest olid reitinguagentuurid nõus märkima, et riigi poolt alates juulist 2002 väljendatud toetus oli määrav FT reitingu investeerimijärgus hoidmisel. FT reitingu hoidmine investeerimijärgus võimaldas seega FT-l vältida lisakulusi⁽¹⁴⁸⁾ seoses fondidega, kust ta oli juba laenanud seoses *step-up clauses* (intressimäära tõstmise tingimustega)⁽¹⁴⁹⁾ teatud obligatsiooniemissioonides ja samuti seoses fondidega, kust ta kavatses hiljem laenata. Muuhulgas võimaldas investeerimijärgus püsimine Ettevõttel oma finantsseisu parandada rekapiitalseerimise kaudu, mis toimus optimaalsetel tingimustel märtsis/aprillis. Juba septembris 2002 oli üks pankade poolt esitatav nõudmine rekapiitalseerimises osalemiseks "Vähemalt ettevõtte pikaajalise võla praeguse reitingu säilitamine {investeerimijärk} reitinguagentuuride Moody's ja Standard & Poor's poolt; see tingimus võetakse uuesti käsitlusele garantii- ja väärtpaberite emiteerimislepingus"⁽¹⁵⁰⁾. Arvestades, et laen rajaneb eeldusel, et riik osaleb FT rekapiitalseerimises, järeldub, et laenu ei saa käsitleda ilma nende deklaratsioonide tagajärgi arvestamata. FT reitingu langetamine oleks muutnud igasuguse aktsiatega tagatud laenu ebatõenäoliseks või vähemalt kulukamaks.
- (223) Komisjon märgib, et prantsuse võimude märkused, mis püüavad näidata, et aktsiatega tagatud laen eraldivõetuna, jättes kõrvale sellele eelnevad sündmused, vastab teadliku investori põhimõttele, võivad esimapilgul paista teatud osas põhjendatuna. Kuid see mulje kaob pärast detailsemat analüüsi. Komisjon rõhutab, et järgnevalt esitatud põhjustel ei saa kapitali suurendamist krediteerimise teel analüüsida eelpoolmainitud deklaratsioonidest eraldiseisvana.
- (224) Sel eesmärgil tuletab Komisjon meelde, et riik on deklareerinud alates juulist 2002, et ta soovib võtta tarvitusele vajalikke meetmeid, et võimaldada Ettevõttel finantsraskusi ületada. Prantsuse võimud jäid alguses seoses nende deklaratsioonide elluviimise formaalsustega ebamääraseks. Edaspidiste sekkumiste käigus täpsustasid nad septembrikuu teatises otsusest osaleda omakapitali tugevdamises ning detsembrikuu teatises 9 miljardi euro suuruse krediitlimiidi eraldamisest Ettevõttele ja selle eraldamise jaoks vajalike tingimuste kehtestamisest.
- (225) Tõsiasi, et detsembris kirjeldatud meetmed (nimelt otsus näha ette tulevast rekapiitalseerimist aktsiatega tagatud laenuga) võiksid eraldivõetuna luua illusiooni täiesti

ratsionaalsest tegutsemisest, kuid see ei vähenda fakti, et majanduslike tegijate käitumine detsembris oli riigi poolt eelnevalt sõnastatud tehingute ja deklaratsioonide poolt mõjutatud ning seda eelkõige alates juulist 2002, mis viitab riigi kavatsusele leevendada Ettevõtte finantsprobleeme. Komisjon tuletab sellega seoses meelde, et riigi deklaratsioonid olid määrava tähtsusega Ettevõtte reitingu püsimsel investeerimisjärgus ja et märke "rämpsvõlakirjad" oleks muutnud aktsiatega tagatud laenu ebatõenäolisemaks ja kindlasti palju kulukamaks.

(226) Selles osas moodustab riigi otsus näha ette Ettevõtte rekapiitalseerimist krediidiilini määramisega *in fine* riigi teatiste ellurakendumise.

(227) Komisjon rõhutab eelkõige, et ta on teadlik, et FT rekapiitalseerimisprotsess toimus edukalt aprillis 2003 ja et aktsiatega tagatud laenuvõtmist ei toimunud. Ta tuletab ühtlasi meelde, et teadliku erainvestori kriteeriumi rakendamise sunnib Komisjoni uurima, kas suuruselt riikliku investoriga võrreldav teadlik erainvestor oleks käitunud riikliku investorini sarnaselt. Asjakohasest kohtupraktikast selgub, et teadliku erainvestori põhimõtte rajaneb elementidel, mis on investoril sel hetkel, kui ta võtab vastu otsuse investeerida. Märtsis-aprillis sooritatud operatsiooni edukust ei saa seega arvesse võtta, hinnates riigi käitumist detsembris 2002. Lisaks rõhutab komisjon, et kuna riigi deklaratsioonid mõjutasid turgu ja majanduslike tegijate käitumist, ei saa komisjon tugineda teiste majanduslike tegijate käitumisele, selleks et riigi käitumist hinnata ja rakendada seega koostoime kriteeriumi. Riigi deklaratsioonid, mille kohaselt ta teeks kõik vajaliku, et võimaldada Ettevõttel finantsprobleeme ületada, mis väljastati juulis ja mida hiljem korrati, rikuvad koostoime ideed, kuna erainvestoreid ei saa siis veel käsitleda lähtuvana Ettevõtte olukorrast, ning seda eraldiseisvana küsimusest, kas need deklaratsioonid varjavad endas riigipoolset abi või mitte⁽¹⁵¹⁾. Lisaks ei saa teadliku erainvestori kasutamise põhimõtte majandusturul tugineda turu detsembrikuu seisule, vaid peab loogika kohaselt rajanema turusituatsioonile, mis ei ole eelnevate deklaratsioonide ja sekkumistega risustatud.

(228) Seega tundub olevat loogiline uurida kõnesolevaid otsuseid lähtuvalt situatsioonist enne juulit 2002. Kui kõnesolevaid otsuseid analüüsida juulile 2002 eelneva situatsiooni kontekstis, paistab, et nad ei vasta teadliku erainvestori põhimõttele. Nagu juba eelnevalt rõhutati, oli FT 2002. aastal keerulises majanduslikus seisus. Võlgadest vabanemise plaani, mille kuulutas välja juhtkond ja mis keskendus märkimisväärsele aktiveerimisele, kuulutas teostamatuks reitinguagentuur Moody's, kes oli Ettevõtte reitingut 24. juunil 2002 kahe pügala võrra langetanud⁽¹⁵²⁾. Selle tagajärjel kaotas FT turu usalduse. Sel ajal ei olnud valitsus veel rakendanud ühtegi meetet, et Ettevõtte

juhtimist ja selle tulemusi parandada⁽¹⁵³⁾, ega andnud käsklust süvendatud auditi tegemiseks. Ennekõike ei olnud valitsus veel moodustanud uut juhtkonda ega algatanud tööd ega isegi mitte uurimist seoses igasuguste plaanide puudumisega Ettevõtte olukorra normaliseerimiseks⁽¹⁵⁴⁾. Valitsuse poolt väljakuulutatud toetus alates 2002. a juuli deklaratsioonist on seega esitatud riigi ühepoolse tegevusena, samas kui turg suhtus pigem skeptiliselt Ettevõtte finantsolukorra normaliseerimise võimesse⁽¹⁵⁵⁾ ja finantsanalüütikud soovitasid olla ettevaatlikud seoses osalemisega võimalikus Ettevõtte omakapitali suurendamises⁽¹⁵⁶⁾.

(229) Ettevõtte finantsolukorra valguses, mida käesolevas otsuses on meelde tuletatud, tolleaegses turgude üldise usalduse kaotamise valguses ja detsembrikuuks võlgadest vabanemise usutava ja reaalse plaani puudumise valguses leiab Komisjon, et on ebatõenäoline, et erainvestor oleks alates juulist 2002 prantsuse valitsuse tehtud deklaratsioonide sarnastesse avaldustesse suhtunud puhtalt majanduslikust seisukohast kui sellistesse, millega ta paneks tõsiselt mängu oma usaldusväärse ja reputatsiooni ning juriidilisest seisukohast kohustuks sellest kuupäevast alates toetama Ettevõtet rahanduslikult igas olukorras. Seda tehes oleks iga investor võtnud endale väga suure ainuriski seoses Ettevõttega, ilma et tema tegu oleks kompenseerinud Ettevõtte teised aktsionärid ja ilma et oleks ette nähtud mingi kompensatsioon tema toetuse eest. On tõenäoline, et isegi põhiaktsionär, kelle käsutuses oleks sama informatsioon Ettevõtte majandusliku seisuga, nagu prantsuse võimudel sel ajal oli⁽¹⁵⁷⁾, ei oleks selliseid samme ette võtnud, eelnevalt Ettevõtte finantsseisu kohta põhjalikku auditit teostamata⁽¹⁵⁸⁾ ja võtmata tarvitusele vajalikke meetmeid, et selle olukorda normaliseerida, selleks et saada üsna täpset ülevaadet võetavatest riskidest ja vastavatest tuluperspektiividest. Sellisel põhiaktsionäril oleks finantsurgude osalust igal juhul vaja, et Ettevõtte olukorda normaliseerida ja turud ei paistnud sel perioodil olevat valmis FT-sse investeerima või talle suurt krediiti andma. On vähetõenäoline, et teadlik erainvestor oleks Prantsuse riigiga samasse situatsiooni asetatuna teinud FT-d toetavaid deklaratsioone juulis 2002, arvestades FT majanduslikku seisuga ning selge ja täieliku informatsiooni puudumist seoses selle teemaga. Veelgi vähem on tõenäoline, et ta oleks andnud aktsiatega tagatud laenu, võttes endale üksi väga suure finantsriski. Selles osas, mis puudutab FT ja prantsuse võimude poolt esitatud argumenti, et "võib olla vaieldav, et igasugune riigipoolne toetusavalduks oleks andnud varjatud garantii efekti seoses "piiramatu" vahenditega, mis on riigi käsutuses" mis "muudaks võimatuks teadliku erainvestori põhimõtte kasutamise – kelle ressursid on piiratud – ja suhtuda riigi kui aktsionäri käitumisse erinevalt kui erainvestori käitumisse"⁽¹⁵⁹⁾, ja et see takistaks igasugust riigipoolset avalikku deklaratsiooni, ei saa komisjon neid argumente aktsepteerida. Küsimus ei ole selles, et takistada

riiki käitumast teadliku erainvestorina ja sõnastamast vajaduse korral toetusdeklaratsioonide, mida teeks teadlik erainvestor (näiteks deklareerida oma kavatsust osaleda võimalikus rekapiitaliseerimise projektis, kui see operatsioon rajaneb tõsisel ja usutaval olukorra normaliseerimise plaanil) ega kohustada riiki deklaratsiooni väljastama. Komisjon rõhutab, et selgesõnaline tingimus, mille kohaselt igasugusest edasisest sekkumisest teavitatakse eelnevalt komisjoni ja mida rakendatakse ainult viimase nõusolekul, muudaks deklaratsioonid tinglikuks ja võimaldaks seega uurida riigi edasist sekkumist selle vastuvõtmise ajal valitseva turusituatsiooni alusel.

(230) Eelnevatest kaalutlustest tuleneb, et teadliku erainvestori põhimõtet majandusturul ei täidetud. Seega eelis, mis anti FT-le aktsiatega tagatud laenu andmise projekti kaudu – uurituna prantsuse võimude eelnevate deklaratsioonide ja sekkumiste valguses – on riigipoolne toetus, isegi kui eelise ulatust on raske arvestada.

9. TOETUSE VASTAVUS

(231) Rääkides kõnesoleva toetuse vastavusest, täpsustab komisjon, et tema analüüs, mida arendati avamisotsuse punktides 122 ja 123, jääb antud juhul siiski rakendatavaks. Seega võib tema vastavust ühisturuga analüüsida vastavalt juhtdokumentides kehtestatud kriteeriumidele.

(232) Komisjon märgib, et France Télécom oli suuniste tähenduses raskustesse sattunud ettevõtte, nagu näitab tabel 10. Täpsemalt oli ta ettevõtte, kes on arvestatav raskustes olevaks, kuna "rohkem kui pool tema märgitud kapitalist on kadunud ja rohkem kui veerand sellest kapitalist kaotati viimase kaheteistkümneme kuu jooksul⁽¹⁶⁰⁾".

Tabel 10

France Telecom

Konsolideeritud Bilanss

(Summad miljonites eurodes)

(1998. a. andmed, 1 Euro = 6,55957 FRF)

PASSIVA	Koostatud seisuga 31. detsember		
	2000	2001	2002
Kapital	4 615	4 615	4 761
Emissioonikasum	24 228	24 228	24 750
Reservid	2 748	4 682	-5 434
Grupi puhastulem, neto	3 660	-8 280	-20 736
Ümberarvestuse reserv	59	844	-3 315
Omaaktsiad	-2 153	-5 002	-9 977
Omakapital	33 157	21 087	-9 951
Vähemusesosalus	2 036	8 101	9 780
Mittekustutavad ja assimileeritud fondid	-	-	-
Keskmise tähtajaga ja pikaajalised võlgnevused	30 547	54 543	46 898
Muud pikaajalised võlgnevused	5 220	8 663	14 978
Pikaajalised võlgnevused kokku	35 767	63 206	61 876

(Summad miljonites eurodes)
(1998. a. andmed, 1 Euro = 6,55957 FRF)

PASSIVA	Koostatud seisuga 31. detsember		
	2000	2001	2002
Keskmise tähtajaga ja pikaajaliste laenude vähemat kui aastat hõlmav osa	7 542	1 596	13 495
Ülekulu pangas ja teised lühiajalised laenud	25 165	11 365	10 490
Tarnevõlad	7 618	8 631	8 503
Eelseisvad kulutused ja muud lühiajalised reservid	7 729	7 259	7 395
Muud võlgnevused	8 113	2 481	1 712
Viitmaksud	512	374	87
Ostjate võlgnevused	1 946	3 258	3 200
Lühiajalised võlgnevused kokku	58 625	34 964	44 882
Passiva kokku	129 585	127 358	106 587

Allikas: France Telecom aastaaruanded 1999, 2002, 2003.

- (233) Vastavalt kirjapandud suunistele, mis viitavad märgitud kapitalile, ei sisalda asjakohased tunnused seoses FT kvalifitseerimisega raskustes olevaks ettevõtteks kõiki omakapitali moodustavaid elemente, vaid piirduvad põhivarade ja emissioonikasumiga.
- (234) 31. detsembril 2001, pärast seda määratlust, tõusis märgitud kapital 28,8 miljardi euroni (vastates 4,6 miljardi euro suurusele põhivarale ja 24,2 miljardi euro suurusele emissioonikasumile).
- (235) 31. detsembril 2002 tõusis märgitud kapital 29,5 miljardile eurole (vastates 4,9 miljardi euro suurusele põhivarale ja 24,7 miljardi euro suurusele emissioonikasumile). Finantsaastal 2002 suurenes grupi netokahjum 20,7 miljardi euroni, mis vastab märgitud kapitali 70 %lisele kaotusele (20,7 miljardit eurot/29,5 miljardit eurot). Kui võtta arvesse 8,9 miljardi euro suuruseid negatiivseid reserve, oleks tulemuseks märgitud kapitali täielik kaotus.
- (236) Seega tuleb konstateerida, et FT oli suuniste tähenduses raskustesse sattunud ettevõtte.
- (237) Seda järeldust kinnitab ka suuniste punkti 6 analüüs. See punkt mainib teatud hulka tunnuseid, mis illustreerivad ettevõtte finantsraskusi. Kõne all on kvalitatiivsed kriteeriumid, nagu kahjumi kasvav tase, börsikäibe kahanemine, sisemiste reservide arvel finantseerimise brutokäibe kahanemine, kasvavad võlad, finantskulude kasv ja netoaktivate kahanemine või kadumine ⁽¹⁶¹⁾.
- (238) Selles osas, mis puudutab prantsuse võimude argumente seoses tegevuse elementide kasvuga, täpsustab komisjon, et ettevõtte bilanss, tema tegevustulemused ja tema eeldused seoses tulevase rahakäibega on elemendid, mis kuuluvad lahutamatu ettevõtte hindamise juurde. Ettevõtte bilanssi kirjutatud võlg mõjutab tema tulevast rahakäivet isegi siis, kui tema põhjus peitub minevikusündmustes. Komisjon rõhutab, et on teadlik Ettevõtte börsikäibe kasvust ja tõsiasjast, et tema sisemiste reservide arvel finantseerimise brutokäive tõusis ja kasvas kiiremini kui börsikäive, kuid sellegipoolest ei saa ta eirata kolossaalse võlga ettevõtte reaalsel turusituatsiooni. Samuti ei saa ta eraldada ettevõtte poolt vastu võetud strateegilisi otsuseid tegevusotsustest. Seega, vastupidiselt sellele, mida väidavad prantsuse võimud, ei saa Ettevõtte rahavoo kasvule asetatud rõhku vaadelda isoleeritult. Alltoodud HSBC raport kinnitab, et isegi TOP plaani puhul oleks Ettevõtte finantseering 21,9 miljardit eurot aastatel 2004 ja 2005; ilma TOP plaanita oleks sama perioodi jaoks vaja 33 miljardit eurot.

Tabel 11

France

Konsolideeritud Tulemused

(Summad miljonites eurodes)

(1998. a. andmed, 1 Euro = 6,55957 FRF)

	2001	2002
Kaubakäive	43 026	46 630
Müüdnud teenuste ja toodete maksumus	(17 619)	(18 558)
Äri- ja halduskulud	(12 520)	(12 579)
Uuringute ja arenduskulud	(567)	(576)
vallandamiskulusid (EBITDA)	12 320	14 917
Maksustamiseelne tulu (EBIT)	5 200	6 808
Finantsoperatsioonidega seotud netokulud, v.a TDIRA	(3 847)	(4 041)
TDIRA intressikulud	–	–
Vallandamisplaani täideviimise tagajärjed	(337)	136
Integreeritud ettevõtete jooksvad tulemused	(229)	(216)
Vahetuskursi vahe, neto	787	2 687
Teised tegevusega mitte seotud tooted (kulud), neto	(5 904)	(12 849)
Ettevõtetmaksud	2 932	(2 499)
Palgatöötajate osalus	(131)	(148)
Integreeritud ettevõtete netotulemus	(2 316)	(12 809)
Võrdsustatud ettevõtete tulemuste osa	(890)	(367)
Hankekulude kompensatsioon	(2 531)	(2 352)
Hankekulude erakorraline kompensatsioon	(3 257)	(5 378)
Konsolideeritud grupi netotulemus	(8 994)	(20 906)
Vähemusosalus	714	170
Netotulemus (Kuulub gruppi)	(8 280)	(20 736)

Allikas: France Telecomi aastaaruanded 2001, 2002.

(239) Erinevate punktis 237 mainitud kriteeriumide analüüs paljastab, et FT kandis kasvavaid kahjusid nii 2001. kui ka 2002. aastal. Lisaks tõusis FT rahaline netovõlg (vt tabel 12) 63,5 miljardi euroni 31. detsembril 2001, 69,7 miljardi euroni 30. juunil 2002 ja 68,0 miljardi euroni 31. detsembril 2002.

Tabel 12

(miljardit eurot)

	31.12.2001	30.06.2002	31.12.2002
Pikaajalised võlgnevused kokku	63,2	64,3	61,8
Võlgnevused, mille tähtaeg on vähem kui aasta pärast	1,6	9,2	13,5
Lühiajalised pangalaenu ja muud lühiajalised laenu	11,4	13,8	10,5
Brutovõlad	76,2	87,3	85,8
Väärtpaberite paigutus	(1,1)	(0,1)	(—)
Likviidsed reservid	(2,9)	(2,3)	(2,8)
Teised pikaajalised võlgnevused	(8,7)	(15,2)	(15,0)
Finantsvõla netosumma	63,5	69,7	68,0

Allikas: France Télécomi aastaaruanded ja France Télécomi konsolideeritud arvepidamine 30. juunist 2002

(240) Komisjon rõhutab ka finantskulude kasvu 2 miljardi euro võrra aastal 2000, 3,8 miljardi euro võrra aastal 2001 ja 4 miljardi euro võrra aastal 2002.

(241) Netoaktivate väärtus, mis vastab omakapitali väärtusele, kahanes 33,2 miljardi euro võrra 31. detsembril 2000, 21 miljardi euro võrra 31. detsembril 2002 ja saavutas 10 miljardi euro suuruse negatiivse väärtuse 31. detsembril 2002.

(242) Sellest järeldub, et neli suuniste punktis 6 mainitud kuuest kriteeriumist seoses ettevõtte halva seisukorraga on täidetud.

(243) Lõpuks kinnitavad Ettevõtte finantsprobleeme raskused, millega FT-l tuli 2002. aasta jooksul silmitsi seista, et end sobival tingimustel väärtpaperiturul refinantseerida. Vastupidiselt sellele, mida kinnitavad prantsuse võimud, ei olnud FT-l 2002. aasta jooksul sobival tingimustel ligipääsu finantsturule, enne kui riik tegi juunist detsembrini 2002 rea toetavaid avaldusi⁽¹⁶²⁾.

(244) Raskusi, mida FT oleks kogunud sobival tingimustel refinantseerimise puhul ilma riigi toetuseta, illustreerivad finantsanalüütikute raportid.

(245) Näiteks juulis 2002 kinnitas üks finantsanalüütik, et hindega Baa3 oleks Ettevõttel olnud keeruline oma võlaprobleemi uue kapitali hankimise teel lahendada: "Hinne Baa3 tähendab, et oleks raske öelda, kes oleks võimaliku emissiooni korral obligatsioone ostnud. Negatiivne perspektiiv suurendab võimalust, et ettevõtte saab "langenud ingel", juhul kui ta ei suuda oma võlaprobleeme lahendada". ([FT's Baa3 rating meant that it was] hard to

say who would buy a potential bond issue. The negative outlook increases the possibility of the company becoming a fallen angel, if it is unable to solve its debt problem'.)⁽¹⁶³⁾

(246) JP MORGANI 2. detsembri 2002 kuupäevaga dateeritud raport paistab samuti kinnitavat, et ilma riigi toetuseta ei oleks FT suutnud turult uut kapitali leida, et oma võlga refinantseerida. Raport täpsustab, et: "Valdkonnas risk/kompensatsioon näeme FT-d jätkuvalt mitteatraktiivseks, oodates strateegilise revideerimise tulemust. [...] Isegi siis, kui näeksime FT puhul olulisi võimalusi kulusid kahandada ja väga märkimisväärselt tulu teenida ning hoolimata sellest, et juhatuse esimehel on soliidne reputatsioon, on valitsuse roll FT-le vajaliku paindlikkuse andmiseks keskne. Selle aja jooksul kestab likviidsuse kriis ja meie meelest on kapitali suurendamine ainult aja küsimus. [...] Valitsuse roll on refinantseerimises ja võla kahandamises veelgi kesksem. Kuid silmitsi pettumust valmistavate luhtumistega refinantseerimise osas aastaks 2003 on FT ja reitinguagentuurid keskendunud lühiajaliselt ettevõtte likviidsusriskidele ja refinantseerimisele. See oleks ilma valitsuse sekkumiseta võimatu – isegi France Télécom tunnistas seda kolmanda kvartali telefonivestluses". ("We continue to view FT's risk/reward profile as unattractive pending the outcome of a strategy review. [...] Although we see significant scope for FT to cut costs and deliver a compelling yield and even though the CEO has strong track record execution, the government role in giving FT the flexibility it requires is pivotal. In the meantime, liquidity risk remains and in our view, a right issue is a matter of when not if. [...] The government's role will again be pivotal in refinancing and reducing this debt. However it is liquidity or refinancing

risk that is the near-term focus of FT and rating agencies alike, with a daunting refinancing schedule ahead in 2003. [...] This would be impossible without government intervention – even FT acknowledged this in its Q3 conference call) (allakriipsutus on lisatud).

(247) Kaks Goldman Sachsi ja SG Equity Researchi raporti kinnitavad, et alles pärast riigipoolsete deklaratsioonide seeriat lubas väärtpaberitur FT-l end sobivatel tingimustel refinantseerida. Global Equity Research täpsustab 20. veebruaril 2003, et "Vahetud likviidsusprobleemid on lahendatud: alates eeldusest, et ta osaleb kapitali suurendamises 15 miljardi euro võrra 9 miljardi euro suuruse krediidiliini kujul, on FT-l jälle võimalus väärtpaberiturule ligi pääseda, et oma vahetuid likviidsuspiiranguid vähendada". ([the] immediate liquidity issues are solved: since the government's upfront prepayment of its €15bn equity offering in the form of a €9bn standby facility, FT has been able to re-access the debt capital markets to solve its immediate liquidity challenges')

(248) Finantsanalüütikute arvamust kinnitavad Ettevõtte tolaegse juhatuse esimehe, hr Boni avaldused, mis on ära toodud mitmes pressiaartiklis⁽¹⁶⁴⁾, ning samuti prantsuse võimude endi 2002. aasta detsembri ametliku teavitamise käigus⁽¹⁶⁵⁾. Isegi kui prantsuse võimud kinnitavad, et FT endise juhatuse esimehe arvamusi ei ole asjakohane, arvestades tingimusi, millel ta sõnastati, tuleb tunnistada, et sama arvamust kinnitas täpselt FT uus juht, kes nimetati ametisse oktoobris 2002 ja kes väitis ära kuulamisel Senati rahanduskomitee ees 5. detsembril 2002 samuti, et grupi olukord on murettekitav: "Paistab, et hiiglasliku võla koormaga silmitsi olles ei võtnud ettevõtte tarvitusele abinõusid, mida oleks pidanud tegema ettevõtte, kes nägi oma noteeringut langemas ja kellel ei olnud enam ligipääsu väärtpaberiturule ..." (166).

(249) Ühtlasi ei paista dokumendid, mis prantsuse võimud on esitanud, illustreerimaks FT ligipääsu turule, olevat veenvad. [...] ja [...] pakkumised, eesmärgiga vahetada lühikese tähtajaga tagasiostetavad võlakirjad pikema tähtajaga obligatsioonide vastu, ei kinnita prantsuse võimude väidet seoses FT ligipääsuga väärtpaberiturule. [...] panga poolt tehtud vahetuspakkumine, mille kuupäevaks on juuli 2002 ja mis oleks pidanud edastatama FT-le 17. juulil, sisaldab ainult esialgseid märkusi võimaliku vahetusoperatsiooni kohta⁽¹⁶⁷⁾ ja viitab ainult orienteeruvale hinnale EURIBOR-is + 380 baaspunkti kupongiintressiga 8,50 %⁽¹⁶⁸⁾. Selles osas, mis puudutab [...] panga pakkumist septembris 2002, siis viimane ei ole osapoolte allkirjastatud ja ei sisalda mingit refinantseerimise määra. Komisjon rõhutab, et arvestades seda, et pakkumised ei ole ametlikult vormistatud ja et ainult üks kahest nimetatud pakkumisest mainib orienteeruvat hinda, mis on kõrgem kui FT 2002. aasta jooksva emissioonihinna keskmine⁽¹⁶⁹⁾, ei ole need kaks pakkumist asjakohased. Igal juhul paistsid need kaks

pakkumist olevat hilisemad kui riigipoolne sõnaselge toetusavaldis juulis 2002 ja nad ei saa seega demonstree-rida, et FT-l oli normaalne ligipääs väärtpaberiturule.

(250) Selles osas, mis puudutab prantsuse võimude poolt mainitud erinevaid operatsioone⁽¹⁷⁰⁾, eelkõige FT obligatsioonide ja aktsiatega kompenseeritavate võlakirjade ("AKV-d") emissiooni aastal 2002⁽¹⁷¹⁾, juhib komisjon tähelepanu, et nad ei näita samuti, nagu oleks FT-l olnud sobivatel tingimustel juurdepääs väärtpaberiturule. Sellega seoses täpsustab ta, et emissioonide kogusumma on väga väike⁽¹⁷²⁾, võrreldes FT keskmisega perioodil 1997–2003⁽¹⁷³⁾. Ainult AKV-de emissioon on märkimisväärtne⁽¹⁷⁴⁾, kuid tegemist on konkreetset vahendiga, mida kasutatakse siis, kui risk on suur ja kui tavaliste obligatsioonide emissiooni kulud oleksid liiga suured.

(251) Prantsuse võimude kinnitus, mille kohaselt nad eelistasid kasutada refinantseerimiseks sündikaatkrediiti ja mitte väärtpaberiturgu, kuna viimane ei väljenda FT refinantseerimisvõimet sobivates tingimustes. Sündikaatkrediit, millele viitavad prantsuse võimud oma tähelepanekutes 22. jaanuaril 2004, on pärit kuupäevast 14. veebruar 2002, mis oli enne, kui reitinguagentuurid FT reitingut langetasid. Vastukaaluks, selle lühiajalise krediidivahendi kasutamine mitmete kuude jooksul pikaajaliste obligatsioonide emissiooni asemel, mis oleks võimaldanud Ettevõtte võla ühe osa refinantseerimist⁽¹⁷⁵⁾, paistab pigem kinnitavat, et FT ligipääs väärtpaberiturule ei olnud lihtne. Seda situatsiooni kinnitasid ka prantsuse võimud oma tähelepanekutes 22. jaanuaril 2004, mille kohaselt sündikaatkrediidi kasutamine oli FT jaoks vähem koormav kui juurdepääs väärtpaberiturule.

(252) Tehes järeldusi eelnevast, on komisjon seisukohal, et FT-d tuleb pidada 2002. aasta esimeses kvartalis raskustes olevaks ettevõtteks suuniste tähenduses⁽¹⁷⁶⁾.

(253) Kuid kõnesolevaid meetmeid ei saa kvalifitseerida abina raskustes olevate ettevõtete päästmiseks ja restruktureerimiseks, sest nad ei täida suunistes ettenähtud volituse nõudeid. Komisjon rõhutab siinkohal, et prantsuse võimud ei ole suutnud kaitsta selles osas ühtegi argumenti ja nad ei ole kunagi kinnitanud, nagu oleks kõnesolevate meetmete eesmärgiks FT päästmine ja restruktureerimine. Vastupidi, prantsuse võimud on pidevalt eitanud, et FT-d tuleks kvalifitseerida suuniste kohaselt raskustes oleva ettevõtteks ja on rõhutanud Ettevõtte head tegevseisukorda.

(254) Kõnesolevad meetmed ei saa olla päästeabi. Suunised näevad küll ette, et krediit tuleb tagasi maksta, mida antud juhul ei toimu. Samuti peab abi olema põhjendatud teravate sotsiaalsete põhjustega, kuid komisjoni valduses ei ole ühtegi elementi, mis viitaks, nagu tekitaks selle abi puudumine sotsiaalses plaanis hädaolukorra. Arvestades,

et FT aktiva oli tegevuslikus mõttes korras, ei oleks juhul, kui FT oleks olnud kohustatud asuma aktiva loovutamisele, et oma finantseerimisvajadusi täita, järgnenud tõenäoliselt mingit teravat sotsiaalset probleemi. Suunistes on samuti ette nähtud, et igasugune päästeabi peab oma summas piirduma sellega, mis on hädavajalik Ettevõtte tööhoidmiseks selle perioodi jooksul, milleks abi on määratud. Antud juhul ei ole komisjoni valduses ühtegi elementi, mis lubaks tal veenduda, et riigi kohustus Ettevõtet toetada piirnes FT tööhoidmisega. Lisaks ei ole prantsuse võimud kõnesolevaid meetmeid ametlikult päästeabiks nimetanud ega ka kinnitanud, nagu oleks nende meetmete eesmärgiks FT päästmine. Päästeabi tuleb tagasi maksta 12 kuu jooksul alates viimasest ülekandest, see tähendab, et kompenseerimine FT aktsiaga ei ole tagasimaksmine suuniste tähenduses, vaid lihtne kapitalisüst, sest miski ei taga, et aktsiate nominaalväärtus vastab abisummale. Suunistes on samuti on ette nähtud, et päästeabi antakse maksimaalselt kuueks kuuks. Kuna krediidilimiit on avatud 18 kuu pikkuseks perioodiks, on see tähtaeg seega volitatud perioodist pikem.

(255) Kõnesolevad meetmed ei saa olla ka restruktureerimisabi. Komisjoni nõude peale avamisotsuse ajal esitasid prantsuse võimud plaani Ambitsioonid 2005. Plaani lugemine kinnitas, et FT astus sügava restruktureerimise faasi nii tööstuslikus kui rahanduslikus mõttes. Järelkult leiab komisjon, et prantsuse võimude poolt määratud toetus FT-le oleks võinud olla restruktureerimisabi suuniste tähenduses. Hoolimata sellest ei saa komisjon pidada neid meetmeid ühisturuga kooskõlas olevateks tänu lepingu artikli 87 lõike 3 punktile c ja suunistele. Tuleb märkida, et suuniste kohaselt "restruktureerimisabi tõstatab erilisi probleeme konkurentsi valdkonnas". Seega saab seda abi määrata "ainult karmidele kriteeriumidele vastavalt ja tagades, et võimalikke kõrvalekaldeid ausast konkurentsis põhjendavad ettevõtte elushoidmisest tulenevad eelised ... ja vastasel juhul tagatakse hüvitus konkurentidele". Kuid käesoleval juhul ei sisalda prantsuse võimude poolt esitatud informatsioon mitte mingeid selletemalisi elemente ja prantsuse võimud ei ole näiteks edastanud komisjonile teatud elemente, mida sisaldab suuniste I lisa, nimelt abi detailset kirjeldust (koos pakutavate hüvitistega) ja turu-uuringuid, mis on komisjoni jaoks asendamatud, et ta saaks otsustada, kui suured kõrvalekalded konkurentsis on mängus ja määrata vajalikke hüvitisi, kontrollimaks abi kohaldumist.

(256) Komisjon järeldeb, et prantsuse võimude poolt FT toetuseks määratud finantsmeetmed on kokkusobimatud ühisturu reeglitega, arvestades lepingu artikli 87 lõike 3 punkti c ja suuniseid.

10. ABI TAGASTAMINE

(257) Eelneva valguses on detsembris antud aktsiaga tagatud laen ühisturu reeglitega kokkusobimatu riigipoolne abi. Määruse (EÜ) nr 659/1999 artikkel 14 kohustab põhimõtteliselt, et komisjon nõuaks selle tagastamist.

(258) Loomulikult on selle kohustuse täitmisele asumise eeltingimuseks määratleda otsuses suhteliselt täpselt abisumma suurus või – kui see ei ole võimalik – kaasata parameetreid, mis võimaldavad liikmesriigil koostöös komisjoniga teha selline arvutus edaspidi.

(259) Seoses sellega ei ole komisjon võimeline selles etapis asuma kõnesoleva abi täpset suurust määratlema.

(260) On tõsi, et analüüs alates turusituatsioonist enne juulis 2002 tehtud deklaratsioone viitab FT-le määratud märkimisväärse eelise olemasolule. Kuid komisjon ei pea sobivaks tugineda üksnes neile elementidele, et abi suurust määrata. Kuigi turusituatsiooni kasutamine enne juulis 2002 tehtud deklaratsioone võimaldab pidada arvet prantsuse võimude eelnevate deklaratsioonide mõju üle turgudele, ei võimalda see isoleerida seda mõju teiste sündmuste tagajärgedest, nagu FT juhtkonnamuutus või plaan Ambitsioonid 2005. See hinnang pakub seega ainult "bruto" nägemuse, mis ei vasta ilmselt rangelt FT poolt saadud eeliste.

(261) Hoolimata kõigist oma jõupingutustest ei suutnud komisjon saada mõistlikku hinnangut nimetatud meetmete "neto" finantstagajärgedest, mis peaks olema üles ehitatud teoreetilistele arvutustele ja mis eristaks selgelt deklaratsioone ja tegusid, mida riigile süüks pannakse, kõigist teistest sündmustest, mis võisid mõjutada FT situatsiooni või sellesse situatsiooni suhtumist turgudel. Samuti ei tundu olevat võimalik integreerida otsusesse piisavalt täpseid arvulisi näitajaid, et teostada otsuse täideviimise etapi ajaks lõplikku kalkulatsiooni. Nende erakorraliste tingimuste juures võib liikmesriigi kaitseõiguste järgimine luua tagasimaksmisele takistuse vastavalt määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 14 lõikele 1, mille kohaselt "Komisjon ei nõua abi tagastamist, kui sellega mindaks mõne Euroopa Ühenduse õiguse põhiprintsiibi vastu".

(262) See järeldus tundub lähtuvat ka seadusliku usalduse põhimõttest. Prantsusmaa ei ole esitanud komisjonile mitte ühtegi argumenti, mis viitaksid seadusliku usalduse olemasolule seoses abisaajatega. Sellegipoolest lähtub Euroopa Kohtu kohtupraktikast⁽¹⁷⁷⁾, et komisjon on

kohustatud arvestama erandlikke asjaolusid, mis õigustavad vastavalt määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 14 lõikele 1, et ta loobub ebaseaduslikult määratud abi tagasimaksmise nõudmisest, kui see tagasimaksmine käib vastu Euroopa Ühenduse põhiprintsiibile, millele vastavalt tuleb järgida abisaajate seaduslikku usaldust.

(263) Komisjon võttis arvesse valitsuse deklaratsioone, hinnates kõnesoleva meetme vastavust riikliku abi reeglitele. Eraldi võetuna ei oleks aktsiatega tagatud laenu projekti ilmselt lepingukohaseks abiks loetud. Kuid komisjon jõudis järeldusele, et deklaratsioonide tagajärjeks oli taastada turul usaldus seoses Ettevõttega, välistades seega teadliku erainvestori põhimõtte kasutamist ja muutes aktsiatega tagatud laenu FT-le määratud abi täideviimiseks. Komisjon tunnistab, et see on esimene kord, mil tal tuleb uurida küsimust, kas sellist tüüpi käitumine on käsitlev abiandmisena. Arvestades, et abi sõltub käitumisest, mis aktsiatega tagatud laenu projektile eelnes, oleks seaduskuulekas tegija võinud uskuda, et kõnesoleva liikmesriigi tegevus on seaduslik, kuna viimane oli omakorda projektist eelnevalt ametlikult teatanud. Nagu ütles kohtujurist Darmon oma kokkuvõttes kohtuasjas C 5/98 ⁽¹⁷⁸⁾ "ei osata arvestada kõhklusi, mis võivad tabada teatud ettevõtteid "ebatüüpiliste" toetusevormide puhul, seoses sellega, kas neist tuleb ametlikult teatada või mitte".

(264) Lõpetuseks võtab komisjon kokku, et FT võis seaduslikult uskuda, et prantsuse riigi käitumine ei hõlmanud riigipoolset toetust. Eelneva valguses leiab komisjon, et käesoleval juhul oleks abi tagastamine vastuolus Euroopa Ühenduse õiguse põhiprintsiipidega.

11. JÄRELDUS

(265) Komisjon konstateerib, et FT-le prantsuse riigi poolt detsembris 2002 määratud aktsiatega tagatud laen 9 miljardi euro suuruse krediidiiliini kujul moodustab alates juulist 2002 sõnastatud deklaratsioonide kontekstis riigipoolse toetuse,

ON VÕTNUD VASTU KÄESOLEVA OTSUSE:

Esimene artikkel

Aktsiatega tagatud laen, mille prantsuse riik määras France Télécomile 2002. aasta detsembris 9 miljardi euro suuruse krediidiiliini näol, moodustab alates juulist 2002 sõnastatud deklaratsioonide kontekstis riigipoolse toetuse, mis ei sobi kokku ühisturu reeglitega.

Artikkel 2

Artiklis 1 kirjeldatud toetus ei kuulu tagasimaksmisele.

Artikkel 3

Käesoleva otsuse adressaadiks on Prantsuse Vabariik.

Koostatud Brüsselis, 2. august 2004.

Komisjoni nimel

Frederik BOLKESTEIN

Komisjoni liige

Märkused

- (¹) ELT C 57, 12.03.2003, lk 5.
- (²) Vt algatamisotsuse punkte 1 kuni 8, mida tuleb pidada käesoleva otsuse lahutamatuks osadeks.
- (³) Vt märkust lk 1 all.
- (⁴) Pool, kes soovib oma isiku saladuses hoida.
- (⁵) Käesoleva otsuse kontekstis nimetatud ka MCI.
- (⁶) Pool, kes soovib oma isiku saladuses hoida.
- (⁷) Millele lisati samade äriühingute esitatud 22. jaanuari 2003. a kuupäevaga dateeritud kaebus.
- (⁸) Pool, kes soovib oma isiku saladuses hoida.
- (⁹) Äriühing LDCOM edastas komisjonile trükivea, mis saadeti 16. juunil 2003 prantsuse ametivõimudele.
- (¹⁰) Prantsuse ametivõimud saatsid ühe lisa parandatud versiooni elektronpostiga 30. juulil 2003.
- (¹¹) 2003/S 103-091487.
- (¹²) Pool, kes soovib oma isiku saladuses hoida.
- (¹³) Mis sisaldab hr Sureau poolt läbiviidud konsultatsiooni.
- (¹⁴) Mis sisaldab FT poolt nimetatud kolme eksperdi (hr C. D. Ehlermann, hr Y. Galmot ja Sir Studzinski HSBC pangast) koostatud kolme aruannet.
- (¹⁵) See kiri sisaldab analüüsi, mille autorid soovivad anonüümseks jääda. Tegemist on majandusanalüüsiga, inglise õiguse alase analüüsiga, ameerika õiguse alase analüüsiga ja prantsuse õiguse alase analüüsiga, mis käsitlevad riigi avalduste siduvat jõudu.
- (¹⁶) Sisaldab punktis 4.13 kirjeldatud ekspertiisarandeid.
- (¹⁷) Riigile kuulub endiselt FT kapitali põhiosa. Vt motiveeringupunkti 60.
- (¹⁸) Algatamisotsuse punktid 9 kuni 12. 2003. aasta aruande *Riik aktsionärina* põhjal on FT-l 240 000 kaastöötajat 39 riigis.
- (¹⁹) Hr Thierry Breton'i, FT tegevdirektori ärakuulamine uurimiskomisjoni ees avalik-õiguslike ettevõtete juhtimise asjus, 4. juuni 2003. aasta istung.
- (²⁰) "Investorid kasutavad "krediidireitinguid" näitajana tagasimaksete saamise tõenäosuse hindamiseks vastavalt nende investeringute suhtes kehtivatele tingimustele. Tegelikult näitavad krediidireitingud, mida nimetatakse "investeeringujärkudeks" (rahvusvaheliselt kasutatakse pikaajalise võlakohustuse puhul järke "AA" ja "BBB" ning lühiajalise võlakohustuse puhul "F1"–"F3") suhteliselt madalat maksejõuetuse tõenäosust, samas kui "spekulatiivsete" või "mitteinvesteeringujärgu" kategooriate reitingud (rahvusvaheliselt "BB" ja "D" vahel pikaajalise ning "B"–"D" lühiajalise võlakohustuse puhul) võivad näidata suurt maksejõuetuse tõenäosust või et maksejõuetus on juba saabunud" (Fitchs Rating internetilehekülj: <http://www.fitchratings.com>)). ("Credit ratings are used by investors as indications of the likelihood of repayment in accordance with the terms on which they invested. Thus, the use of credit ratings defines their function: "investment grade" ratings (international long-term "AA" – "BBB" categories; short-term "F1" – "F3") indicate a relatively low probability of default, while those in the "speculative" or "non-investment grade" categories (international long-term "BB" – "D"; short-term "B" – "D") may signal a higher probability of default or that a default has already occurred" (site internet de Fitchs Rating: <http://www.fitchratings.com>)).
- (²¹) Moody's: "Moody's vaatab France Telecomi ja Orange'i pikaajalise võlakohustuse reitingud läbi kavatsusega neid langetada – ligikaudu EUR 60 miljardit võlatagatisi on ohustatud... France Telecomi reitingud, mis on läbivaatusel võimalikuks reitingu alandamiseks, puudutavad järgmist: globaalseid aktsiate vastu vahetatavaid obligatsioone, keskmise tähtajaga eurovõlakirju, eurovõlakirju, muutuva intressimääraga keskmise tähtajaga eurovõlakirju, muutuva intressimääraga prantsuse frangi võlakirju, prantsuse võlakirju, šveitsi frangi võlakirju, nende emiteerija reitingut ja pangalaenu reitingut... ükski tulemuseks olev reitingu muudatus ei tohiks olla üle ühe pügala".
- (²²) "France Télécom'i pikaajalise võlakohustuse väljavaade BBB+ muutus negatiivseks; reitingut A-2 kinnitati... See otsus järgneb uudisele, mille kohaselt saksa börsi ametivõimud uurivad võimaliku kokkulepet France Télécomi, Gerhard Schmid'i, kes on põhiaktsionär Mobilcom AG's, milles France Télécom'ile kuulub 28,5 %, ja Euroopa ühe pangakonsortiumi vahel seoses kontrolli vahetamise tingimustega Mobilcom'i siseselt". ("France Telecom's Long-Term "BBB+" Rating Placed on CreditWatch Negative; A-2 Rating Affirmed... The action follows news that the German stock-exchange regulatory authority will investigate a possible agreement between France Telecom, the main shareholder-Gerhard Schmid-of France Telecom's 28,5 % -owned German associate Mobilcom AG, and a consortium of European banks regarding the conditions for a change in control of Mobilcom").
- (²³) "Moody's Investors Service asetas täna France Telecomi (FT) Prime-2 lühiajalise võlakohustuse reitingu läbivaatusele selle võimalikuks langetamiseks reitinguagentuuri otsuse tulemusel laiendada käimasoleva FT läbivaatuse ulatust. Käimasolev läbivaatus nii FT kui Orange'i plc pikaajalise võlakohustuse reitingute Baa1 taseme langetamiseks jätkub. Kuigi Moody's vaatas läbi oma juhised, mis näitavad, et praegu on võimalik pikaajaliste võlakohustuste reitingute alandamine kuni kahe pügala võrra, ootab reitinguagenteur, et reitingud jäävad investeerimistasemele. FT Prime-2 reitingu läbivaatamine peegeldab Moody'se kasvavat muret seoses FT suutlikkusega oma võla vähendamise strateegiat teostada. Reitinguagenteur märkis, et FT aeglane edasimineku aktive realiseerimise lõpuleviimises koos jätkuva kapitalituru tingimuste allakäiguga selles sektoris võib veelgi piirata FT suutlikkust parandada rahalist paindlikkust ja saavutada võla vähendamise eesmäärke".
- (²⁴) "Standard & Poor's ütles täna, et France Telecomi reitingud (BBB+/Watch Neg/A-2) jäävad muutumatuks, kaasa arvatud grupi ettevõtte lühiajaline krediidireiting. Seoses CrediWatchi kehtestamisega France Telecomi pikaajalised võlakohustuse reitingute suhtes 28. märtsil 2002 märkis Standard & Poor's, et võimalik pikaajalise reitingu langetamine piirdub ühe pügala ja et selle lühiajalised reitingud on kindlad. See ütlus kehtib veel ka täna".
- (²⁵) "[...] Vaatamata ootustele, et FT EBITDA (tulud enne intresse, makse, kulumit ja amortisatsioonikulusid) kasvavad €14 miljardi ringis 2002. aastal, tähendavad FT olulised intressi ja kapitalimahutuste vajadused, et ettevõtetelt ei oodata vaba rahavoogu genereerimist, mis vähendaks selle intensiivfinantseerimise vajadust lähiajal. FT on sõltuvuses aktive ja aktsiavaru realiseerimisest, et oleks võimalik märkimisväärselt läheneda võla vähendamisele:
- Moody's näeb, et FT võla vähendamise suutlikkust suhteliselt lühikese aja jooksul on hakanud kasvavalt piirama tema omakapitali väärtuse langus, mis vähendab FT käsutuses oleva aktsiavaru potentsiaalset väärtust, vähendades arvukate aktsiate vastu vahetatavate võlakirjade vahetamise tõenäosust ja millest tulenevalt on võimalikult väiksem ka mittepõhivara realiseerimisest oodatav väärtus. Moody's tunnistab aga siiski, et on võimalik, et see võib muutuda. Lisaks võib aktive realiseerimise oodatud positiivset mõju osaliselt vähendada mitmed kaasned võlad kohustused, mis tulevad FT kahjaks;
 - Reitinguga Baa3 seostatav negatiivne väljavaade peegeldab FT suurte võla tasumise vajadustega seostatavaid kohustuste täitmise riske selles suuresti intensiivfinantseerimisega ettevõttes. Kuigi Moody's ei avalda muret vahetu likviidsuse tõttu, märgib reitinguagenteur, et FT-l on kokku ligi €15 miljardi väärtuses pikaajalisi võlgu, mis kuuluvad tasumisele 2003. aastal."
- (²⁶) "Standard & Poor's ütles täna, et ta alandas ettevõtte pika- ja lühiajalise krediidi reitinguid France Telecomi suhtes (FT) kolmekordse-"B"/"A-3" tasemele kolmekordse-"B"-plus/"A-2" tasemelt.

- Reitingulangus peegeldab peamiselt Standard & Poor's ootusi, et FT omandab 71,5 % osaluse, mida tal veel ei ole saksa traadita side operaatori ettevõttes Mobilcom, ning ka FT suutmatust vähendada võlga piisavalt ja küllalt kiiresti, säilitamaks eelnevate reitingutega kooskõlas krediitvahendid. Standard & Poor's langetas ka kolmekordsele-“B” tasemele kolmekordse-“B”-plus tasemelt selle ettevõtte pikaajalise krediidireitingu Orange ASI suhtes, mis põhiosas on FT-le kuuluv tütarettevõtte. Mõlema ettevõtte pikaajalised reitingud jäävad negatiivsete järeldustega CreditWatch'i nimekirja, kuhu need paigutati 28. märtsil 2002, ja mis peegeldab FT tõsiseid võla tasumise vajadusi, kaasa arvatud €15 miljardit finantskohustusi 2003. aastal.
- (27) Fitch langetas FT reitingut 5. juulil 2002, ja S & P langetas seda 12. juulil 2002. S & P kinnitas 12. juuli pressiteates, et: “FT-l võib esineda teatavaid raskusi oma obligatsioonilaenu tagastamisel 2003. aasta tähtajaks”. (“FT could face certain difficulties refinancing its debt obligations coming due in 2003”.)
- (28) Hr V. de la Bacherie, FT audiitori äraakuulamine eelnimetatud uurimiskomisjoni ees: “Seaduse nimel peame tööpoolest jõustama hoiatusmenetluse hetkest, mil ilmneb teatav hulk tingimusi ja näitajaid. See menetlus ei olnud kohaldatav enne 2002. aasta keskpaika, kuupäeva, millest alates turul tulevad signaalid selleks sundisid: France Télécomi reitingu alandamine. Meie audiitori ülesannete raames juhiti meid seega küsimust käsitlema revisjoni-komisjonis ja ettevõtte nõukogus, nõudega, et me esitaks nõukogu liikmetele lühiajalise likviidsuskava käibevaratõkke probleemiga toimetulekuks. Tuleb tõdeda, et see sundus tuli hilja, niivõrd kuivõrd äriühingul olid selleks kuupäevaks finantseerimisvahendid olemas ja ta oli muide paika pannud olulised finantseeringud, nimelt nn jumbod. Järelikult, kui käibevaratõke ilmnis reitingu alanemisega, taotlesime rahavoogude prognoosi aktualiseerimist. Poolaasta raamatupidamisaruannete puhul, mis suleti 2002. septembri alguses ja kinnitati lõplikult 2002. aasta 12. septembri nõukogul, toimus käibevara seisu läbivaatamine lühiajaliselt – likviidsuse väljavaadet hinnatakse tööpoolest lühiajaliselt, see tähendab alla aasta. Tol ajal kriitiline olukord muudeti ametlikuks finantsaruannetele lisatud märkustes 30. juunil 2002.”
- (29) Prantsuse valitsuse avalduste tekst on toodud allpool motiveeringu-punkti 204.
- (30) Goldman Sachs: “FT oli seisus, kus Moody's ja S & P olid valmis teda langetama spekulatiivsesse järku”. (“FT was on the brink of “junk” status with both Moody's and S & P's”.)
- (31) Off Watch; väljavaade stabiilne; Teleconf 3:30PM BST Today, Standard & Poor's Ratings direct, (12. juuli 2002).
- (32) Hr Thierry Breton'i, FT tegevdirectori äraakuulamine Rahvus-assamblee majanduskomitees 11. detsembril 2002: “Ta märkis, et teostatud finantseerimisplaan ei õnnestunud ja oli olukorda raskendanud 2001. aasta alguses nii, et likviidsuskriis oli eeldatav 2003. aasta suvel... Hr Thierry Breton teatas, et maksete peatamise ohu ette seatult oli ettevõtte šokiseisundis ... selle suure võlastumise tõttu, kuna ta pidi leidma käibevara, hüvitamaks 15 miljardit eurot 2003. aastal, seejärel 2004. aastal, ja 20 miljardit eurot 2005. aastal”.
- (33) Senat, 21. november 2002, majanduskomisjoni ja planeerimis-talituse nimel (1) 2003. aasta rahandusseaduse eelnõu kohta esitatud arvamus, rahvusassamblee poolt vastu võetud.
- (34) Need arvud on võetud prantsuse ametivõimude 3. detsembri 2002. aasta kirja lisast. Seega hindavad selle kirja leheküljel 25 prantsuse ametivõimud 2003. aastal maksmisele kuuluvaid tasumata obli-gatsioonilaenu 15 miljardi euron. Selline erinevus leidub ka 2004. aasta lõpus tasumisele kuuluva obligatsioonilaenu hinnangus, mille summaks on 18,8 miljardit eurot lisas 2 ja 23,9 miljardit eurot nimetatud kirja leheküljel 20.
- (35) Vt uurimiskomisjoni nimel koostatud aruannet avalik-õiguslike ettevõtete juhtimise kohta, parandamaks otsusetegemise süsteemi, registreeritud rahvusassamblee eestseisuses 3. juulil 2003 (edaspidi “uurimiskomisjoni aruanne” või lühendatult “uurimiskomisjon”): “Komisjon soovis täpselt analüüsida France Télécomi ja EDF poolt elluviidud rahvusvaheliste omandamiste strateegiat ja menetlust, arvestades nende raskeid tagajärgi nende kahe ettevõtte raamatupidamisaruannetele (France Télécomi puhul 1998–2002. ajavahe-miku omandamistega seonduvatele erakorralistele reservidele ja amortisatsioonikuludele omistatav kahjum moodustab 28,5 miljardit eurot 2001. ja 2002. aastaks). Siit leiame enam-vähem samad elemendid: kiirustamine väga laialtlevivate omandamistega (ühe aastaga, 1999 kuni 2000, eraldas France Télécom sellele 65 miljonit eurot), ebapiisav tähelepanu majanduslikele, poliitilistele või geopoliitilistele riskidele, erilisel ettevaatamatud finantseerimistingimused...Selles ebakindluse, kiirustamise ja kahtluse õhkkonnas sööstis ettevõtte alates 1999. aastast ambitsioonikasse ja korratasse väliskasvu, seades esmatahtsaks juurdepääsu Ühendkuningriigi ja Saksamaa turgudele”.
- Vt ka majandus- ja rahandusministri 5. detsembri 2002. aasta pressiteadet: “... ettevõtte peab täna toime tulema tasakaalustamata kapitali struktuuriga, omakapitalivajaduste ja keskmise tähtajaga võlakohustuste täitmisega. See olukord tuleneb halvasti juhitud ja kõige kõrgema spekulatiivse “finantsseebimulli” järgi teostatud mineviku investeringute ebaõnnestumisest ja kui vaadata üldse-malt, siis turgude suunamuutusest. France Télécomi suutmatuse finantseerida oma arengut muul viisil kui võlastumise teel süvendab seda olukorda”.
- (36) “Prantsuse ametivõimude poolt edastatud info põhjal selgitaks seda võlastumise taset asjaolu, et FTs toimus alates 1999. aastast äärmuslik väga oluline areng, mida ta rahastas eranditult laenudega, võtmata kasutusele, nagu tegid tema konkurendid, kapitali suurendamise või aktsiate asendamise mehhanisme õigusliku kohustuse tõttu, pidades silmas, et FT kapital kuulub põhiosas riigile. Pealegi viitasid prantsuse ametivõimud ka turgude suuna-muutusele, mille tõttu ei olnud teostatavad järjestikused võla tasumise kavad... Nii rahastas ettevõtte 2000. aastal massiivselt oma omandamisi väärtpaberi- ja pangandusturgudel: FT pikaajalise võlakohustuse kogumaht ulatub 59 mld € 2000–2001 aastatel ja “15 G€” krediidiliini ise on vaid osaline kate 2000. aasta keskel teostatud 30 mld € suuruseks omandamiseks võetud pangalaenu tasumiseks...” (algatamisotsuse punktid 20 ja 21).
- (37) FT 5. detsembri 2002. aasta pressiteadaanne, lk 2. Vt ka hr Thierry Breton'i, FT tegevdirectori äraakuulamist majanduskomisjonis 11. detsembril 2002: “2000. aasta omandamiste protsess kogusummas 106 miljardit eurot (Orange PLC, NTL, Equant, TPSA ostmise)”.
- (38) Hr Thierry Breton'i, FT tegevdirectori eelnimetatud äraakuulamine majanduskomisjonis: “Kokkuvõttes ta täheldas, et ligikaudu 100 miljardit euro väärtuses ostused kokku 75 kasutati mobiilside sektori strateegia arenduseks, 10 miljardit investeeriti TPSAsse, 11,2 miljardit Mobilcomi jaoks ja 9 miljardit NTL jaoks”. Vt ka Goldman Sachs'i 26. septembri 2002. aasta aruannet, mis selgitas, et võlg oli “kogenunud rea tehingute käigus 2000. aastal, põhiliselt Orange'i ja ühisettevõtte Mobilcomi omandamine” (“amassed through a series of transactions in 2000, mainly the acquisition of Orange and the Mobilcom joint venture”).
- (39) Eelnimetatud uurimiskomisjon: “Orange'i puhul, mis tingis otsus-tavalt grupi plahvatusliku võlastumise”.

- (46) Majandus- ja rahandusministri pressiteadaanne, kolmapäev 2. oktoober 2002, France Télécom.
- (47) FT 5. detsembri 2002. aasta pressiteadaanne, lk 1.
- (48) Prantsuse ametivõimude 2002. aasta 3. detsembri kirja lk 27.
- (49) Majandus- ja rahandusministri 4. detsembri 2002. aasta pressiteadaanne, riigi toetus France Télécomi haldusnõukogu poolt heakskiidetud tegevusplaanile.
- (50) Vt ka France Télécom'i aastaaruannet 2002. aastaks: "Pealegi väljastas France Télécom 29. juulil 2002 obligatsioonilaenu, mis on kohustuslikult hüvitatav ST Microelectronics'i aktsiates intressimääraga 6,75 %, summas 442 miljonit eurot, mille maksetähtaeg on 6. august 2005. Saadud määrad on indekseeritud rahaturu määradega, millele lisandub kursivahe".
- (51) 13. jaanuari 2003. aasta AFP: "France Télécom käivitas äsja uue järgu oma refinantseerimiskavast 3 miljardi euro laenuga väärt-paberiturule kaudu[...]. Operatsiooni tingimused tehakse teatavaks enne nädala lõppu".
15. jaanuari 2003. aasta Financial Times'i artikli järgi: "FT hajutab täna investorite kahtlused seoses ettevõtte likviidsuse olukorraga, viies väärt-paberiturule 5,5 miljardit eurot. [...] Tal olla käesolevalt kogu vajalik sularaha, et katta oma 15 miljardi euro võlg, mis kuulub tasumisele sel aastal [...] FT peab ka toime tulema 35 miljardi euro võlga 2004. ja 2005. aastal". ("FT will today settle investor doubt about its cash flow situation in 2003 by raising €5.5 billion in the bond market. [...] It would now have all the cash it needs to honor €15 billion of debts that falls due for repayment this year [...] FT also faces €35 billion of debt repayments in 2004 and 2005".)
- (52) *Research France Télécom*, STANDARD & POOR'S RATINGSDIRECT, 17. detsember 2002: "Alates 2002. aasta juulist oli prantsuse riigi toetus grupi reitingu üheks võtmeteguriks, hoides selle hinnangu viimase investeerimisjärgu tasemel". ("Since July 2002, support from the French state has been a key rating factor, underpinning the group's investment-grade status.") (allajoonimine lisatud). See kinnitus järgneb 5. detsembri kinnitusele "Standard & Poor'i reitinguagentuur ütles täna, et kinnitas FT pikaajalise võlakohustuse reitingut BBB- ja lühiajalise võlakohustuse reitingut A-3. Alates 2002. aasta juulist märkis Standard & Poor, et FT aktsionäri, ettevõttest 56 % omava prantsuse riigi oodatud toetus on tõenäoliselt tegur, mis tugevdab grupi investeringukvaliteeti. Riigi teadaanne tänasel kuupäeval, et ta annab vahetult aktsionäri ettemaksu 9 miljardit eurot, aitamaks FT-l toime tulla oma maksetähtaegade 2003. aastaks, peab Standard & Poor tema toetuse kindlaks tõendiks". ("Standard & Poor's rating services said today that it has affirmed its BBB- long term and A-3 short term corporate credit ratings [on FT] ... Since July 2002 Standard & Poor's has indicated that expected support from FT's 56 % shareholder, the French State, is a likely factor underpinning the group investments-grade status. The French State's announcement today that it will immediately grant a 9€ billion shareholder loan to help FT face its 2003 debt obligations is viewed by Standard & Poor's as strong evidence of this support".) (Standard & Poor's, 5. detsember 2002) (allajoonimine lisatud)
- (53) *Research France Télécom*, STANDARD & POOR'S RATINGSDIRECT, 17. detsember 2002: "Riigi 2002. aasta detsembri teadaanne selle kohta, et ta annab €9 miljardit aktsionäri laenu, koos tema lubadusega osaleda €15 miljardi mahus kapitali suurendamises, rõhutab seda toetust ja annab märkimisväärse krediidi kaitse FT võlausaldajatele. Kuigi aktsiate sooduspartii ajastatus ei ole veel kindlaks määratud, vastavad FT ja riigi eesmärgid selles osas Standard & Poor's ootustele reitingu suhtes. Samal ajal kui turutingimused võivad sellele toimingule väljakutseid seada,
- vähendab riigi lubadus osaleda kapitalimahutuses – vähemalt tema osaluse säilitamises – tugevalt selle toimingute täideviimise riske".
- (54) See element on S & P jaoks 17. detsembril 2002 veel väga tähtis. Samamoodi on see põhiline Moody'se jaoks 2003. aasta veebruaris. Ettevõtte põhialuste analüüsis hindab see agentuur (i) asjaolu, et FT on prantsuse suurim tavatelefon- ja mobiilsideperraator, (ii) ettevõtte võimalikku erastamist "FT s path from Government Entity to Private Corporation"; (iii) – jagu "Government seen As Supportive" – asjaolu, et: "prantsuse valitsus kinnitas pidevalt oma toetust France Télécomile ja oma kavatsust anda vajadusel rahalist toetust, ületamaks võimalikke likviidsusprobleeme. Seda toetust tõendas ERAP'i poolt France Télécomile 18 kuu perioodiks 9 miljardi euro krediidiilini avamine, mis sisaldas intresse, kuid oli hüvitatav üksnes France Télécomi aktsiates. Moody's võtab riigi toetust arvesse oma reitingus Baa3". ("The French government has consistently stated its support for FT and its willingness to provide financial support if required, thereby addressing potential liquidity concerns.") (allajoonimine lisatud) This support has been evidenced by ERAP's providing a €9 billion loan facility to FT, which pays cash interest, but is only repayable in FT's equity, upon maturity in 18 months time [...]. Moody's factors government support into the Baa3 rating.") (allajoonimine lisatud); (iv) – jaos "risks/weaknesses section" – asjaolu, et: "France Télécom'i võlastumisega seonduv märkimisväärne finantsrisk ei vasta tema investeerimiskvaliteedile (mida korvavad head tegevusnäitajad ja prantsuse valitsuse selgesõnaline toetus". ("the financial risk of the highly leveraged FT is not commensurate with investment grade (compensated by strong operational performance/implicit support of French government).") (allajoonimine lisatud)
- Pärast kapitali suurendamist seda elementi enam siiski ei arvestata ja reiting põhineb selgelt FT finantsandmetel. Näiteks kirjutab S & P 14. mail 2003: "14. mail 2003 tõstab S & P oma pika- ja lühiajalised ettevõtte krediidi reitingud [...] FT suhtes BBB tasemele BBB- tasemelt [...]. See toimub pärast FT hiljutist €15 miljardi mahus aktsiate sooduspartii emissiooni ja pärast seda, kui S & P vaatas läbi uue juhtkonna äristrateegia grupi jaoks ning ka võla vähendamise potentsiaali, mis tuleneb selle kavast suurendada rahavooge järgmisel kolmel aastal".
- (55) EÜT C 368, 09.10.1999, lk 2.
- (56) Komisjoni 23. juuni 1999. aasta otsus 2001/89/EÜ Prantsusmaa poolt Prantsusmaa Maalaenule antud abi tingimisi heakskiitmise kohta (EÜT L 34, 3.2.2001, lk 36).
- (57) BT mainib oma 22. jaanuari 2003. aasta märkuste 25. leheküljel katsatsioonikohtu otsust, kaubanduskoda, 9. juuli 2002, kohtuotsus nr 1414 FP-P.
- (58) Hr Sureau märkus 14. jaanuaril 2004.
- (59) Mille autor soovib oma isiku saladuses hoida.
- (60) Eelarveameti 22. juuli 2003. aasta kiri pealkirjaga "Riigi poolt antud enesestmõistetava ja sõnaselge garantii vahendite loendus".
- (61) BT viitab oma 11. aprilli 2003. aasta märkustes lk 14 ka ERAP'i kasutamisele toetusoperatsiooni edukaks teostamiseks ja mitmete seda puudutavate seadustele, nagu näiteks staatuse muutmise või sõnaselge garantii andmise seadus.
- (62) BT viitab komisjoni 2. juuni 1999. aasta otsusele 2000/536/EÜ riigiabi kohta, mis Itaalia andis Seleo SpA'le (kapitalühing) (EÜT L 227, 7.9.2000, lk 24).
- (63) EÜT C 71, 11.03.2000, lk 14.
- (64) Vt Rahandus-, majandus- ja plaanikomisjon, aruanne nr 26, 5. detsembri 2002. aasta istung, hr Thierry Breton'i, France Télécom'i tegevdirektori ärakuulamine.

- (⁶⁵) Komisjoni 18. juuli 2001. aasta otsus 2001/723/EÜ ettevõtte Alitalia rekapiitaliseerimise kohta (EÜT L 271, 12.10.2001, lk 28).
- (⁶⁶) Komisjoni 18. juuli 1996. aasta otsus 2001/278/EÜ ettevõtte Alitalia rekapiitaliseerimise kohta (EÜT L 104, 27.07.1996, lk 25).
- (⁶⁷) See arv sisaldab kolme eristatavat eelist: FT reitingu suurendamine väärtpaberiturul kasutamiseks, võla halvenemise puudumisel tehtud säästus, kusjuures see viimane lisandub reitingule, ja graafiku valiku tõttu tehtud säästus.
- (⁶⁸) Komisjoni 20. mai 1998. aasta otsus 98/490/EÜ riigiabi kohta, mis Prantsusmaal andis grupile Crédit Lyonnais, punkti 8 viimane lõik (EÜT L 221, 8.8.1998, lk 28).
- (⁶⁹) "Mõned riigi sõnad meenutasid, et FT risk on lõpuks "näiliselt suveräänne" risk". 3. veebruari 2003. aasta La Tribune.
- (⁷⁰) Suuniste punkt 17.
- (⁷¹) Nüüdsest peale nimetatud Neuf Télécom.
- (⁷²) LDCOM viitab Deutsche Bank'i 22. juuli 2002. aasta aruandele.
- (⁷³) LDCOM viitab Rahvusvahelise Kohtu (CIJ) otsusele, CIJ kōide 1974 lk 267.
- (⁷⁴) Rahandusministeeriumi 12. septembri 2002. aasta pressiteadaanne.
- (⁷⁵) Rouen'i Kaubanduskohus 10. märts 1981, Jurisdata 1982-00382, Soc. Chapelle Darblay.
- (⁷⁶) Kaubandus Jurisclasseur, tervendamismenetlus ja pankrotimenetlus 1995, vihik 3110.
- (⁷⁷) Kohtu 15. veebruari 2001. aasta otsus, asi C-99-98, Austria komisjoni vastu, kd. lk I-1101. Antud juhul ei olnud pressiaartiklitel tõendusvõimet, sest nad ei tulnud ei asjaomaselt ettevõtetelt ega valitsuselt.
- (⁷⁸) LDCOMi 23. juuni 2003. aasta märkused, lk 23.
- (⁷⁹) Idem.
- (⁸⁰) LDCOM annab järgmise *spread*'i (spreedi) definitsiooni: laenu tagastamine väärtpaberiturul. See vastab emiteerija poolt vastavalt karakteristikutele makstud intressimäär ja aluseks oleva intressimäär vahelisele vahele (riigi võlakirjad pikaajaliste laenude raames). Spreadide tase ja areng võimaldavad järelikult visualiseerida riske, mida turud seostavad antud emitendiga.
- (⁸¹) LDCOM täheldab ka, et TOP plaani teadaanne "mobiilsuse" ülesande käivitamise kohta eesmärgiga soodustada palgaametnike määramist avaliku teenistuse süsteemi võiks sisaldada abielemente.
- (⁸²) LDCOM pakub nimelt välja: klientide tagasivõitmise kampaaniate keelustamise kõneturgudel, turustuskulude ülemmäär kehtestamine kõne ja kiire internetiühenduse puhul, Wanadoo' käsutusse antavate turustusvahendite piiramine.
- (⁸³) LDCOM teeb ettepaneku keelustada ajaline või hinnaline kitsendus lahtigrupeerimise osas, kehtestada Wanadoo'le kohustus osta kolmandatelt isikutelt internetiteenuseid edasimüügiks, suurendada alternatiivsete võrkude tasuvust sisseühenduse hinna tõusuga ja reserveerida konkurentidele avalike subsideerimise saamine võrkude vahese tasuvusega aladele laiendamise raames.
- (⁸⁴) Käesolevas otuses on esitatud ainult riigiabi kontrolliga seonduvad märkused.
- (⁸⁵) 2. detsembri 2002. aasta dekreet nr 2002-1409, millega muudetakse 17. detsembri 1967. aasta dekreeti nr 65-1117 ERAP'i haldus- ja finantsstruktuuri kohta.
- (⁸⁶) 30. detsembri 2002. aasta seaduse nr 2002-1576 artikkel 80, mis sisaldab rahandusseaduse parandust 2002. aastaks.
- (⁸⁷) Esimene märkus on Yves Galmot' 7. juuni 2004. aasta uurimus, teine märkus on Claus-Dieter Ehlermanni 1. juuni 2004. aasta uurimus, kolmas märkus on Michel Jeol'i uurimus koos Pierre Kirch'i 11. juuni 2004. aasta märkusega. Majanduslik aruanne on HSBC 2. juuni 2004. aasta aruanne.
- (⁸⁸) Prantsuse ametivõimud mainisid nimelt võlakirjaemissioone, krediidiliine, äriäärtpabereid, lühiajalisi laene, väärtpaberiteks muutmise operatsioone ja derivaattooteid.
- (⁸⁹) 26. juulist 2002 kuni Ambitsioonikava 2005 esitamiseni, st 4. detsembrini 2002, emiteeris FT 70 miljoni euro suuruse obligatsioonilaenu 26. juulil 2002 ja ühe 150 miljoni euro suuruse laenu, mis on samaväärne 2001. aasta märtsis emiteeritud 3,5 miljardi euro obligatsioonilaenuga.
- (*) Konfidentsiaalne informatsioon
- (⁹⁰) Vt motiveeringupunkti 39.
- (⁹¹) Kohtu 16. mai 2002. aasta otsused, kohtuasi C-482/99, Prantsusmaa komisjoni vastu ("Stardust"), kd lk I-4397.
- (⁹²) Prantsuse ametivõimude 29. juuli 2003. aasta märkused, lk 8. Oma märkustes 4. aprillil 2003 märgivad prantsuse ametivõimud, et avaliku aktsionäri investeerimisotsus pärineb 4. detsembrist 2002.
- (⁹³) 12. detsembri 2000. aasta kohtuotsus, kohtuasi T-296/97, Alitalia komisjoni vastu, kd lk II-3871.
- (⁹⁴) Komisjoni 18. juuli 2001. aasta otsus C54/96 ja N318/02 "Kolmas osa Alitalia ettevõttele antavast ümberkorraldusabist, heakskiidetud komisjoni poolt 18. juulil 2001 ja uus rekapiitaliseerimine 1,4 miljardi euro ulatuses" (EÜT C 239, 4. oktoober 2002, lk 2).
- (⁹⁵) Prantsuse ametivõimude 29. juuli 2003. aasta märkused, lk 27.
- (⁹⁶) Vt prantsuse ametivõimude 29. juuli 2003. aasta märkuste lk 8.
- (⁹⁷) Vt prantsuse ametivõimude 29. juuli 2003. aasta märkuste lk 9.
- (⁹⁸) "turu tingimuste järgi" on kaldkirjas prantsuse ametivõimude 29. juuli 2003. aasta märkustes, lk 8.
- (⁹⁹) Vt prantsuse ametivõimude 29. juuli 2003. aasta märkuste lk 9.
- (¹⁰⁰) Ibid. lk 9.
- (¹⁰¹) EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1. 2003. aasta ühinemisaktiga muudetud määrus.
- (¹⁰²) Kohtu 12. detsembri 1996. aasta otsus, kohtuasi T-358/94, riigiettevõtte Air France komisjoni vasti, kd. lk II-2109. Vt ka komisjoni 27. juuli 1994. aasta otsus 94/662/EÜ Air France'i CDC-Osakute märkimise kohta võlakirjaemissioonideks (ELT L 258, 6.10.1994, lk 26).

- (103) Õigusjärgse usalduse põhimõte on ühenduse õiguse üldpõhimõte, mis kehtestati pideva kohtupraktikaga. Vt nimelt kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsust, liidetud kohtuasjad T-236/01, T-239/01, T-244/01, T-245/01, T-246/01, T-251/01 ja T-252/01, *Grafiitelektröödid*, veel avaldamata, punkt 152. Vt ka kohtu 9. juuli 2003. aasta otsuseid kohtuasjades T-220/00, *Cheil Jedang Corp. komisjoni vastu*, veel avaldamata, punkt 33, T-223/00, *Kyowa Hakko Kogyo Co. Ltd komisjoni vastu*, veel avaldamata, punkt 38 ja T-224/00, *Archer Daniels Midland Company komisjoni vastu*, veel avaldamata, punkt 62.
- (104) Kohtu 24. oktoobri 1996. aasta otsus, liidetud kohtuasjad C-329/93, C-62/95, C63/95, Saksamaa komisjoni vastu, Kd. lk I-5151, punktides 28 ja 32.
- (105) Komisjon oli algatamisotsuses tõepoolest märkinud, et need avaldused võivad kujutada arvesse võetavaid elemente. Selle otsuse punktis 70 väljendas komisjon üldist kinnitust: "Tuleb seega lisada ka, et riigiressursside kaasamist võiks juba sisaldada riigi teadaanne tema kohustumisest, kuivõrd see lubadus on tühistamatu ja loob sellisel turul ootuse- ja usalduseefekti, mida peegeldab FT aktsia väärtuse tõus ja reitinguagentuuride positiivne reageerimine". Seejärel seostas ta selle kinnituse teatise nimetatud asjaoludega, kinnitades, et "... Teadaanne riigi kohustumise kohta, ühendatult ettemaksu summa näiva võimaldamisega, sunnivad komisjoni rõhutama, et abi võiks tõepoolest olla vaadeldav abi osutamiseks isegi enne FT ja ERAP'i vahelise võimaliku kokkuleppe allkirjastamist seoses krediidiini võimaldamisega" ja ta täpsustas joonealuses märkuses, et "Siinkohal meenutatakse, et alates 2002. aasta juulist ja täpsemalt alates 2002. aasta septembrist oli riigi toetus FT'le turgu juba rahustanud" (märkus lk 40 all). Nii märkis komisjon menetluse algatamise ajal, et tema uurimine võis katta 2002. aasta juuli ja septembri sündmusi.
- (106) Vt Euroopa Kohtu otsus 17. juunist 1999, kohtuasi C-75/97, Belgia v. komisjon, ECR, lk I-03671, punkt 25.
- (107) Euroopa Kohtu otsus 15. juulist 1964, kohtuasi 6/64, Costa versus E.N.E.L., ECR, lk 1141.
- (108) Kohtuotsus 13. juunist 2000, ühendatud kohtuasjad T-204/97 ja T-270/97, EPAC v. komisjon, ECR lk II-2267.
- (109) Euroopa Kohtu otsus 14. novembrist 1984, kohtuasi C-323/82, Intermills v. komisjon, ECR lk I-3809, punkt 31.
- (110) Otsus 27. jaanuarist 1998, kohtuasi T-67/94, Ladbroke v. komisjon, ECR lk II-1, punkt 52.
- (111) Eelpoolmainitud otsus seoses Air France'iga.
- (112) Vt näiteks "Moody's eeldab, et nimetatud krediidiini kombineerimine sellega, mis jääb järele 15 miljardi euro suurusest olemasolevast sündikaatkrediidi liinist ning kasutusesolevast rahakäibest, võimaldab hetkel tasuda 15 miljardi suurust võlga, mille tähtaeg saabub järgmise 12 kuu jooksul". ("Moody's now expects that a combination of this facility headroom under the existing EUR 15 billion syndicated facility and the free cash flow will enable debt maturities of EUR 15 billion to be repaid during the next 12 months.") (Moody's, 9. detsember 2002)
- (113) Eelpoolmainitud otsus "Stardust", punkt 36. Vt ka kohtuotsuseid 15. märtsist 1994, C-387/92, Banco Exterior de España, ECR lk I-877, punkt 14, ja 19. maist 1999, C-6/97, Itaalia/komisjon, ECR lk I-2981, punkt 16.
- (114) Ülemkohtu otsus 1. detsembrist 1998, kohtuasi C-200/97, Ecotrade, ECR, lehekülj I-7907, punkt 43 ja eelpoolnimetatud EPAC kohtuotsus, punkt 80.
- (115) ERAP-i ettevõtte eesmärgi laiendamise seaduse või korrigeeriva riigieelarveseaduse vastuvõtmine, mis annab ERAP-ile 10 miljardi euro suuruse riikliku garantii.
- (116) Vt ERAP "on nüüdsest peale andnud FT käsutusse aktsiatega tagatud laenu, mis konsolideeritakse ettevõtte omakapitali suurendamise hetkel" (rahanduskomisjon, rahvuskogu, aruanne nr 28, minister Alain Lambert'i ärakuulamine). Vt ka "France Télécomi ettekanne investoritele 5. detsembril 2002", slaid 42, kus prantsuse riigi krediidiini (*French state back-up facility*) kirjeldatakse kui viivitamatult kättesaadavat (*immediately available*). Turg oli veendunud, et laen pidas paika. Vt näiteks: "Riigi tänane teadaanne, et viimane annab viivitamatult 9 miljardi euro suuruse aktsiatega tagatud laenu..." ("The French State's announcement today that it will immediately grant 9€ shareholder loan ...") (S & P, 5. detsember 2002); "See kinnitus on jätkuks FT teadaande, et paika on pandud 9 miljardi euro suurune krediidiini" ("the confirmation follows FT's announcements that EUR9 billion loan facility has been put in place via ERAP ...") (Moody's, 9. detsember 2002).
- (117) Prantsuse võimude sõnul oleks see projekt esitatud FT-le 20. detsembril. Kuid projekt ei viita ühelegi kuupäevale.
- (118) Euroopa Kohtu otsus 17. septembrist 1980, kohtuasi 730/79, Philip Morris, ECR lk 2671, punkt 11.
- (119) Euroopa Kohtu otsus 7. märtsist 2002, kohtuasi C-310/99, Itaalia v. komisjon, ECR lk I-2289.
- (120) Näiteks moodustas FT Itaalias ühisevõtte Deutsche Telekom ja Enliga.
- (121) Ametivõimude deklaratsioonide olulisus Euroopa Ühenduse seadusandluse rakendamiseks on üldtunnustatud. On võimalik meenutada, et kui tegemist on teatud tegevuste riigipoolse soosimisega, mida väljendab valitsuse esindaja ametlikus vestluses, kuid mida juhib (juriidiliselt) iseseisev organisatsioon (kuid riikliku kontrolli all) ja mis toob esile lepingule vastanduvad eesmärgid, võis kohtuorgan otsustada: "[et] selline tegevus käib samuti lepingu artiklis 30 ettenähtud keeldude alla, põhjusel, et ta ei rajane otsustel, millel on ettevõtete jaoks kohustuslik mõju. Isegi mõne riigi valitsuse määrused, millel ei ole vastupidist võimu, võivad olla sellise iseloomuga, et nad mõjutavad äriemeeste ja tarbijate käitumist selle riigi territooriumil ja nende tagajärjeks võib olla lepingu artiklis 2 sõnastatud ja artiklis 3 edasi arendatud Euroopa Ühenduse lõppeesmärkide luhtumine" (Euroopa Kohtu otsus 24. novembrist 1982, kohtuasi 249/81, komisjon v. Iiri Vabariik, ECR lk 4005, punkt 28). Tsiteeritakse ka ülemkohtu hiljutist otsust 13. detsembrist 2001, kohtuasi C-1/00, k v. Prantsusmaa, ECR lk I-9989, milles Ülemkohus kinnitas rikkumist (seoses mittevastavusega ühele otsusele), mis seisnes pressiteates esitatud keeldumises. Mis puudutab üksikasjalikumalt abi valdkonda, täpsustas kohus näiteks, et avalike võimude lubadused on olulised seoses kallutamise seotud kriteeriumiga (kohtuotsus 14. maist 2002, kohtuasi T-126/99, Graphischer Maschinenbau GmbH v. komisjon, ECR lk II-2427).
- (122) "Les Echos" nr 18695, Prantsusmaa, reede, 12. juuli 2002, lk 2, France Télécomi intervjuu: "Võtame sobival ajal tarvitusele adekvaatseid abinõusid".
- (123) Vt sellega seoses "Financial Timesi" artiklit 12. maist 2004.
- (124) Deklaratsioonidevahelist seost demonstreerib näiteks väljend "nagu eelnevalt mainitud", mida sisaldab oktoobri pressiteade, mis omakorda viitab juuli ja septembri 2002 pressiteadetele.
- (125) "3/Arvestades juhtide poolt välja arendatud tegevusplaani ja perspektiivi pöörduda tagasi investeerimise juurde, osaleb riik 15

miljardi euro suuruse omakapitali suurendamises vastavalt oma osale kapitalis või 9 miljardi euro suuruse investeeringuga. Aktsionärist riik kavatses seega tegutseda teadliku investorina.

France Télécomi asi on määratleda täpsed tähtajalised formaalsused seoses omakapitali suurendamisega. Valitsus soovib, et see operatsioon toimuks, arvestades hoolikalt individuaalaktioonide ja ettevõtte palgatöötajatest aktsionäride olukorda.

Selleks, et anda ettevõttele võimalust käivitada sobivaimal hetkel turuoperatsiooni, on riik valmis ennetama oma osalust omakapitali suurendamises ajutise aktsiaga tagatud laenu kaudu, mis tasutakse turgumustel ja antakse France Télécomi käsutusse”

(126) Vt eelpoolnimetatud Moody's pressiteadet 24. juunist.

(127) Vt prantsuse tsiviilkoodeksi artiklit 1181, mis näeb ette, et: “Viivituse tingimustel kokkulepitud kohustus on selline, mis sõltub tulevast ja ebakindlast sündmusest, või sündmusest, mis on juba toimunud, kuid mis on pooltele veel teadmata”. Teine definitsioon ei ole ilmselt praegusel juhul asja juurde kuuluv.

(128) “sellest hoolimata toetab riigi märkus FT krediidi hinnangut investeerimisjärgus”. Lisaks: “F. Mer välistas ettevõtte privatiseerimise, kuid kinnitas selgelt riigi, kelle käes on 54,5 %, kindlat toetust rahastamisprobleemide korral. [...] Üks börsimaakleritest väitis, et see oli esimene kord, kui rahandusminister nii selgelt France Télécomi juhtumit kommenteeris. [...] Kõige olulisem on nüüd teada saada, milline saab olema riigi toetuse vorm”. Factiva, Reuters – 12. juuli 2002, “Börs – FT tõus pärast Mer'i ettepanekut”. Ja veel: “Prantsuse valitsus vähendas FT lühiajalist riski, ütles Guy Deslondes, S & P analüütik telefonivestluses. [...] Reedene reiting võtab arvesse S & P usku, et prantsuse valitsus aitab FT-l end refinantseerida, vähemalt selles osas, mis puudutab võlga, mille tähtaeg saab täis aastal 2003. Perspektiivi stabiilsus näitab, et reiting saavutas oma kõige madalama taseme, lisas Deslondes”. (“FT's short term risk has been mitigated by the French government said S & P analyst Guy Deslondes in a conference call. [...] Friday's rating action took into account S & P's confidence that the French government will help FT refinance itself, at least for its 2003 obligations. The stable outlook shows that the rating has bottomed out, added Deslondes.”) “France Télécom väldib tänu valitsusele likviidsuskriisi” Factiva, Dow Jonesi väärtipaberitururaport, 12. juuli 2002.

(129) Eelpoolmainitud kohtuotsus seoses riikliku ettevõttega Air France. Vt ka eelpoolmainitud otsust 94/662/EÜ.

(130) Riigi otsene sekkumine seoses reitinguagentuuridega näitab selgelt, et need deklaratsioonid on täpselt määratletud ja läbimõeldud tahte väljendus. Agentuur Standard & Poor's märgib, et: “prantsuse riik – kelle käes on 55 % France Télécomist – ütles selgelt Standard & Poorile, et ta käitub teadliku investorina ja et ta võtab tarvitusele adekvaatseid meetmeid, kui FT peaks raskustesse sattuma”. (“the French State – which owns 55 % of France Telecom – has clearly indicated to Standard & Poor's that it will behave as an aware investor and would take appropriate steps if France Telecom were to face any difficulties.”) France Télécomi LT reiting langes “BBB-le”; Off Watch; Stabiilne väljavaade; Telefonivestlus 13:30 BST Today, Standard & Poor's Ratingsdirect, (12. juuli 2002).

(131) Vt FT eelmise juhatuse esimehe ja tegevdirektori Michel Boni deklaratsioone, mis ajakirjanduses ilmusid: artikkel “Tribune'is” 16. septembril 2002 “... reitingu langus on takistuseks kavandatavatele refinantseerimistele”; artikkel “Monde'is” 16. septembris 2002 “juuni lõpu langus, mille reitinguagentuur Moody's kirjutas FT võla arvele [...], sulges meie jaoks ligipääsu turule”; “Financial Timesi” artikkel 16. septembrist 2002 “FT ei suuda enam hakkama saada, kui keegi meie raha ei laena ja nõutakse, vastupidi, õigeaegset tagasimaksmist. Praeguse turusituatsiooni juures on meie võla refinantseerimine lihtsalt välistatud”.

(132) Mõned on isegi sel arvamusel, et Ettevõtte ei oleks suutnud oma reitingu langemise puhul turul isegi vajalikke rahasummasid leida. Vrd nt punktiga 9 eelpoolmainitud Goldman Sachs'i raportist 22. juulist 2002: “Kui need obligatsioonid liiguksid

kindlaksmääratud tulususega investeeringute turu reall spekulatiivsele, st kõrge tulususega reale, ujutaksid nad üle praeguse Euroopa kõrge tulususega obligatsioonidega turu (...) [ja] me arvame, et Euroopa investorite jaoks oleks raske France Télécomi obligatsioon tervikuna ära kasutada”. (“If these bonds moved from the investment grade segment of the fixed income market, to “junk”, i. e. high yield, they would swamp the current European high yield market(...) [and] we believe it would be difficult for the existing European investor base alone to absorb all France Telecom bonds”.)

(133) Ühe prantsuse autori sõnade kohaselt: “On olemas avalike mehhanismide hulk, mis võimaldab tagada laenudele garantiitaseme, mis võrdub formaalse laenule antava garantiiga: nende ühiseks jooneks on suurendada ebakindlusega seotud riske seoses riigi kohustuste summaga kuni nende määratlematuks muutumiseni ja ilma et Parlament oleks rakendanud nendega seoses oma riiklike kulutuste eelneva kinnitaja rolli.” (A DELION, Kohalike omavalitsuste ja riigi laenude tagatised, «Petites Affiches», 17. juuni 1998, nr 72, lk 19).

(134) Vt komisjon, 28. märts 2000, D. 2000, õiguste ja kohtuasjade register. lk 210

(135) Läbi *erga omnes* vastanduse mõiste, mis tuleneb ühest 1985. aasta seadusest. Kuid küsimus on eelkõige endiselt erinev lubaduse kohustuslikust iseloomust ja teiseks teiseks ei paista sugugi erandlikuna, sest kogu vastasseis sõltub kõige viimasena seadusandlikust määrusest.

(136) Kohustust võib määratleda kindlaksmääratud intressiga tagatisena, mille alusel emiteerija kohustub maksuma laenuandjale kindlaksmääratud põhisumma hiljemalt antud tähtajaks, ning samuti tegema seeria intressimakseid; teisisõnu on tegemist lubadusega maksta kindlaksmääratud ajaks nii põhisumma kui intress.

(137) Nagu märkis NERA: “majandusteadlased ja teoreetikud on uurinud süvisi reputatsiooni tähtsust ja väärtust. Praktiliselt kõigis majandussuhetes eksisteerib ebakindluse aste seoses teise osapoolega. Samas ei ole enamikul juhtudest osapool antud perioodil haaratud ainult ühte, vaid tervesse seeriasse sarnastesse tehingutesse. On tavaline, et üks või mõlemad osapooled soovivad endale mainet luua, sest see võib neile hilisemas staadiumis kasulikuks osutada. [...] Majandusteadlased on viimase 25 aasta jooksul maine omandamist põhjalikult uurinud ja selle kohta on erialajakirjades avaldatud suur hulk artikleid. Selle põhimõiste rakendusi erinevates valdkondades on rohkesti, kuid meie piirdume kolme näitega: keskpunkade tegevus, tööstuslik korraldus ja riigilaenu turud. (...) Maine kujundamine on sama oluline laenuandmise ja laenuvõtmise valdkonnas (rahvusvahelisel tasandil). Sõltumatu üksus, nagu igasugune eravõlgnik, kes ei suuda oma võlga tagasi maksta, satub raskustesse, kui püüab tulevikus uusi võlausaldajaid leida. Sel põhjusel paistavad riigid vahel eelistavat maksmatajätmisele majanduslangust koos kõigi tema raskustega. Sama põhimõtte kohaselt on prantsuse valitsus tundud selle poolest, et ta järgib endale võetud kohustusi oma paljude kaubandusettevõtete juhtimises ja asjades, mis puudutavad tema finantsseisu. See läheks väga kalliks maksmata, kui tema sõna nendes valdkondades ei maksaks”.

(“economists and game theorists have studied extensively the importance and value of reputation. In almost any economic relationship there is some degree of uncertainty regarding the nature of the counter party. However, very often a party is involved in not a single but a whole series of similar transactions over a period of time. It is a common observation that one or both parties may seek to establish a reputation for themselves, as this may be beneficial later on”. (David M. Kreps ja Robert Wilson, Reputatsioon ja ebatäielik informatsioon, 27 JOURNAL OF ECONOMIC THEORY (27. MAJANDUSTEORORIA AJAKIRI) 253-279 (1982).

“Economists have studied the phenomenon of reputation acquisition rigorously over the past 25 years, and the list of publications

in leading journals is sizeable. Applications of the basic notion to various fields abound, but we confine ourselves to three examples, i.e. central banking, industrial organization and sovereign debt markets. (...) The acquisition of reputation is also important in the area of (international) borrowing and lending. A sovereign entity, as well as a private debtor, that fails to pay back a loan will find it difficult to attract new funding in the future. That is why countries sometimes seem to prefer an economic downturn, with all its hardships, to a situation of default". (Jeremy Bulow ja Kenneth Rogoff, Riiklik võlg: kas andestamine on unustamine?, 79 AMERICAN ECONOMIC REVIEW (79. AMEERIKA MAJANDUS-AJAKIRI) 43-50 (1989).

"In the same vein, the French government benefits from a reputation for honouring the commitment it makes regarding its management of many commercial enterprises, and matters affecting the fiscal position of the government. It would be very costly if its word could not be believed in these matters".)

- (138) Vt majandus-, rahandus- ja tööstusministeeriumi raportit Riik aktsionärina 2003: "31. detsembril 2002, kui oli kättesaadav viimane statistika, kontrollis riik otseselt või kaudselt 1 616 ettevõtet, millest 97 on esmajärgulised. Need on ettevõtted, mille peakorter asub Prantsusmaal" <http://www.paris-europlace.net/links/doc062197.htm> .
- (139) Kui soovite selle punkti kohta lisainformatsiooni, vt Riigivõla haldus Prantsusmaal: eesmärgid, vahendid ja riskijuhtimine, autor Christian Esters, Ecole Nationale d'Administration (Riiklik Halduskõrgkool) 2000: "Konstateerime, et prantsuse võlakirjaturg on 90ndate aastateooksul kasvanud. Riigikassa emissioonid võlakirjaturule on 1989. ja 1993. aasta vahel märgatavalt kasvanud ja jäänud sellest ajast saadik umbes 50 % tasemele, välja arvatud aastal 1995, kui teised obligatsiooniemissioonid tegid prantsuse turul läbi teise järjekordse languse, nii et riigikassa emissioonide osakaal suurenes sel aastal tugevalt, hoolimata nende absoluutsete arvude stabiilsusest ... Pikaajaline riigipoolne kasv võlakirjaturgudel on riigilaenu haldamise reformimise tulemus alates 1986. aastast. Üks reformidest seisnes laenu struktuuri muutmises: riigi likviidsed väärt-paberid asendasid mittelikviidsed laenu, mis tähendas riigi jaoks suurt kasvu võlakirjaturul". <http://www.ena.fr/tele/mcil99/master99esters.pdf>
- (140) NERA: "Sündmusteuringu tulemused seoses 12. juulil 2002 teatise tagajärgedega aktsiate ja võlakirjade hindadele. Uuring näitab, et tugev positiivne mõju on olemas: sõnavõtu tulemusena usuvad turul osalejad, et rahakäive, mida France Télécom genereerib, saab olema kõrgem, kui see muul juhul oleks olnud. Veel enam, mõju on statistiliselt väga oluline: see ei ole suvalise hindade kõikumise tulemus ... Turg uskus, et selle sõnavõtu tulemusena pakuvad prantsuse võimud France Télécomile suuremat toetust, kui nad pakuksid kohustuse rikkumisega seotud kulude puudumise korral".
- (141) Deutsche Bank France Télécomi/Deutsche Telekom'i võime võlga õigeaegselt tasuda ja võimalik lahendus, 22. juuli 2002, lk 1, 3, 8.
- (142) Deutsche Bank'i raport 22. juulist 2002, pealkirjaga France Télécomi/Deutsche Telekom võime võlga õigeaegselt tasuda ja võimalik lahendus "12. juulil 2002 S & P langetas France Télécomi reitingut

BBB miinuseni ... Agentuur ei oota enam, et France Télécom saavutaks oma eesmärgi 3,5 × puhasvõlg/EBITDA aastal 2003, kuid eeldab stabiilset perspektiivi miinus kolme B reitingule. Tundub, et stabiilset perspektiivi toetab "prantsuse riik – kelle käes on 55 % France Télécomist – ütles selgelt Standard & Poorile, et ta käitub teadliku investorina ja võtab tarvitusele adekvaatseid meetmeid, kui FT peaks raskustesse sattuma". Rõhutame, et S & P oli eelnevalt öelnud, et ta ei kavatsenud arvutada reitingu koostamisel prantsuse valitsuse erakorralist toetust, kuna ta alandas juunis France Télécomi reitingut miinus BBB-ni. Paistab, et agentuur muutis pärast seda meelt, deklareerides, et krediidijälgimise järeldused "tulenevad ettevõtte likviidsuse analüüsist aasta 2003 lõpus ja prantsuse riigi võimaliku osaluse läbivaatamisest prantsuse telekommunikatsiooniturul" (lk 19). "France Télécom sai kasu turu kasvavast usaldusest, et valitsus toetab krediiti ühel või teisel viisil" (lk 20). "Me ei saa eirata tõsiasja, et FT enamusomanik on prantsuse riik ja prantsuse rahandusministeeriumi viimased kommentaarid on andnud investeerijatele rahustava sõnumi, et likviidsus tagatakse." (lk 54). "Sellegipoolest, nagu me oleme pidevalt maininud, arvame, et ettevõtte leiab lõpuks finantse, mida tal vaja on, läbi "riigi vaikiva toetuse". See võib võtta laenu vormi turu tingimustel, saadud läbi pankade või valitsuse (lk 21). Kuid, mis on turuhind näiteks uue 10 miljardi suuruse laenule miinus BBB puhul? Milline on reaalne maksumus 10 miljardi euro suuruse võla puhul ettevõtte jaoks, mis ei ole tegelikult miinus BBB tasemel ja keda peetakse selleks ainult valitsuse toetuse pärast? ... Arvame, et neile küsimustele ei ole head vastust, sest kui FT tegutses realses maailmas, ei oleks ta meie arvates positsioonis, kus ta saaks end refinantseerida ilma võlga kapitaliks muutmata. (lk 33, samal teemal vt ka lk 54). Ja lisaks, Pressis mainiti, et prantsuse valitsus toetab France Télécomi, viidates, et ta on nõus olema ettevõtte "võlausaldaja viimase abinõuna". See teade parandas obligatsioonide ja aktsiate hinda märgatavalt, aktsiad võitsid kahe nädala jooksul 90 % ja obligatsioonid 137pb, nimelt seetõttu, et börsimaaklerid kaitsesid oma positsiooni." (lk 28). Rõhutame, et S & P deklareeris oma viimase telefonivestluse ajal seoses FT krediidilangusega, et üldiselt ettevõtte, kes loob rahakäivet, kui tema võla suhe EBITDA'ga võrreldes on neljakordne, kvalifitseeruks kui miinus BBB krediidi omanik, investeerimise viimasel real. FT tegelik reiting, miinus BBB, paistab rajanevat pigem valitsuse lubadusel tagada likviidsus kui tema põhiväärtustel. Deutsche Banki arvutuste kohaselt oleks FT võla/EBITDA suhe pidanud olema 2002. aasta teisel poolaastal 4,9 ja 31. detsembril 2002 5,20. ("... 12. on July 12, 2002, S & P ... downgraded France Télécom's ratings to BBB- ... The agency no longer expects France Télécom to hit the 3.5x net debt/EBITDA target by 2003, but did assign a "stable" outlook to the low triple B ratings. It seems that the stable outlook is anchored by the French state ... [which] has clearly indicated to Standard & Poor's that it will behave as an aware investor and would take appropriate steps if France Télécom were to face any difficulties.' ... Interestingly, S & P had initially said it was not incorporating any extraordinary support from the French government into its rating when it downgraded France Télécom's ratings to BBB in June. Since then, the agency appears to have taken an about face in stating that the conclusions of the creditwatch status 'follows an analysis of the company's liquidity position through the end of 2003 and a review of the French state's potential involvement in the French telecommunications market' (lk 19); 'France Télécom benefited from the market's increased confidence that the French government will in one way or another support the credit' (lk 20); 'we cannot ignore the fact that FT is majority owned by the French State and recent comments from the French finance Ministry have reassured investor that liquidity will be provided' (lehekülj 54) 'However, as we have consistently mentioned, we expect that the company will ultimately find all the liquidity it needs via the so-called "implicit government support". This could take the form of banks or the government providing the necessary loans at market prices' (lk 21). Kuid 'what is the market price for, say, 10 bn of new debt to a BBB- credit? what is the real price for a Euro 10bn of debt to a company that is not really a BBB- credit, just treaded there because the government support? ... we suspect there is no right answer to these questions, because if FT was operating in the real world, it would not be able to refinance without a debt for equity swap, in our view.' (lk 33, samal teemal Vt lk 54). Ja veel 'There have

been reports in the press that the French government will stand behind France Télécom, implying that it is willing to be the "lender of last resort" to the company. These reports have resulted in a significant rally in both bonds and equity prices, with the equity rallying over 90 % and the bonds 137bp in two weeks, as nervous shorts covered position.' (lk 28); It is worth noting that S & P states on its recent conference call on its downgrade of FT's credit that, in general, a company generating free cash flow with debt to EBITDA of four times would qualify as a BBB- credit, the last investment grade rating. FT current BBB- rating appears to be based largely on the promise of government support providing liquidity, rather than on fundamentals' (lk 30).)

- (143) Sama, "Võlakirjad ja konverteeritavad väärtpaberid viitavad sellele, et turg on valitsuse toetuse osas ebakindel" (lk 3). Vt ka lk 22.
- (144) See viitab, et agentuur ei oodanud hilisemat langust.
- (145) *France Télécom LT reiting langetatud miinus "BBB-le"; Off Watch; stabiilne väljavaade; telefoninvestlus 15:30, BST Today, Standard & Poor's Ratings direct*, (12. juuli 2002). S & P tundub pigem viitavat teadetele, mida valitsus on agentuurile endale edastanud, kuid niipalju kui komisjon vastavalt oma valduses olevatele toimikutele mõistab, puudutas nende teadete sisu üldiselt samu kohustusi, mis avalikkusele edastatud teadetes.
- (146) *Juhatusese koosoleku ettekanne*, France Télécomi läkitus "Tingimuste graafik", detsember 2002, lk 36.
- (147) Eraldi kirjas, [...] poolt 12. septembril 2002 allkirjastatud finantsprotokoll alguses, puudutades nimetatud panga kohustust seoses Ettevõtte kavandatava kapitalisuurendamisega, väljendab panga esindaja end selles osas ühemõtteliselt: "Me leiame, et kavandatav toiming oleks praegustes tingimustes keeruline ja turgude positiivne reaktsioon nädala lõpus avaldatavatele deklaratsioonidele ja teatistele oleks üks võtmelemente, et nimetatud toimingut teostamiseks vajalikke tingimusi luua".
- (148) Vt FT vormi 20-F, märts 2003, P15-16 "pikaajalise laenu reitingu alandamine ühe pügala võrra S & P ja Moody's poolt suurendas automaatselt aastaintresside kulusid umbes €75 võrra" ("a decrease of one notch in its long term debt rating by S & P's and Moody's would automatically increase its annual interest expense by approximately € 75 million.")
- (149) Intressimäära tõstmise tingimus määrab kupongiga võlakirjade intresside ja intressimäärade suurendamise krediidiliini osas, vastavalt reitingu langemisele.
- (150) Lepinguprotokollid kirjutati 11. ja 12. septembril riigi ja pankade poolt alla (tingimus h).
- (151) Sel teemal vt eelpoolnimetatud Seleco otsust, punkti 84. Vt ka prokuröri abi hr L. A. Geelhoedi järeldusi 27. septembrist 2001 ühendatud kohtuasjades C-328/99 ja C-399/00, Itaalia v. komisjon, ECR 2003, lk I-4035, mis täpsustavad, et: "Seega on mõisteta, et need erainvestorid ei olnud valmis sekkuma enne, kui võimud olid otsustanud uut abi määrata. Tõsiasi, et nimetatud erainvestorid oleksid olnud siis valmis sekkuma, ei ole enam asjakohane".
- (152) Vt punkt 3.1.1.
- (153) Vt France Télécomi märkusi, mis sisalduvad M. Ehlermanni raportis 21. jaanuarist 2004: "... 2002. aasta esimese semestri jooksul kaotab turg järk-järgult usku, et FT on võimeline oma võlgadega toime tulema ja et juhtkond on suuteline probleemile lahendust leidma (punkt 7) ... olles teadlik esimese poolaasta näitajatest ja juhtkonna võimetusest turgu rahustada, sekkus prantsuse riik septembris 2002 (punkt 8)."
- (154) Uue juhtkonna paikanemine ja uurimise algatamine uue tööstusliku plaani ettevalmistamiseks paistsid olevat esimesteks abinõudeks, mis tuleks turu usalduse tagasisaamiseks tarvitusele võtta (vt näiteks eelpoolmainitud HSBC raportit, lk 6 "... teadliku investori normaalne suhtumine seoses sellise situatsiooniga on: (i) taastada usaldus ettevõtte tuleviku osas, pannes paika usaldust omava uue juhtkonna". Sama teemaga seoses vt eelpoolmainitud Deutsche Banki uurimust 22. juulist 2002, "kui me eeldame juhtkonnavahetust, mis oleks igasuguse tegutsemise jaoks vajalik (...) Uue juhatusse võiks kapitali suurendamise operatsiooni turul müüa." ('If we assume a management change which would be necessary for any deal (...) With a new management the equity story could then perhaps be sold to the markets' lk 33). Tõepoolest, 22. jaanuaril 2003 koos komisjoniga toimunud koosolekul seletasid prantsuse võimud, et nende käitumine oli võrreldav teadliku investori omaga, sest enne tegutsemist ootasid nad: juhtkonnamuutust, ettevõtte finantsseisu kontrollimist, tegevusplaani ettevalmistamist ja teavitamist riigipoolselt toetusest ja tema kavatsusest osaleda ettevõtte omakapitali tugevdamises ning lõpuks turu usalduse taastekkimist. Komisjon on prantsuse võimudega nõus, et see tegutsemisviis oleks selline, mida iga erainvestor oleks rakendanud enne Ettevõtte toetamise otsuse vastuvõtmist. Kuid nagu on eelnevalt näidatud, järeldas komisjon, et riik oli võtnud kohustuse FT-d toetada enne, kui ühtegi neist sammudest ette võeti.
- (155) Nagu eelnevalt mainitud, langetasid reitinguagentuurid FT reitingut juunis ja juulis 2002 tasemele, mis oli väevu kõrgem kui "rämpsvõlakirjade" oma, täpsustades oma pressiteates, et reiting oleks veelgi madalam, kui ta rajaneks ainult FT põhivaral.
- (156) Vt eelpoolmainitud Deutsche Banki uuringut 22. juulist 2002: "Meie arvates ei innusta praegune riski/kompensatsiooni raport investoreid eriti kapitali suurendamises osalema". ('in our view the risk reward balance is not currently very attractive for investor to participate in a capital increase'.)
- (157) Seda informatsiooni pidas eelpoolmainitud uuringu komisjon osaliseks. Vt näiteks: "Riik paistab seega olevat ühtaegu väga juuresolev ja liiga sageli ebaefektiivne ... Riigil on raskusi riiklikele asutustele selgete juhtnööride andmisega ... Muuhulgas näeb riik oma kontrollvahendeid märgatavalt nõrgestatuna seoses selle vormiga, mille on võtnud väline kasv, see tähendab filiaalide areng. Põhjapanevaid otsuseid riiklike ettevõtete jaoks võeti vastu filiaalide tasandil, mis nende identiteeti (France Télécomi juhul Orange või Equant) ja nende juhtimise spetsiifilisi formaalsusi (riigi "otseste" esindajate arv haldusnõukogudes on väike või võrdne nulliga, välja arvatud riigikontrolli osalus) arvestades halvendab pisut enam riiklikule aktsionäriks edastatava informatsiooni tähtsust ja kvaliteeti". Uurimiskomisjoni analüüsi järgi saatis FT sisemisi funktsioneerimistõrkeid riigi kui aktsionäri infopuudus "Vähim, mida võib öelda, on see, et 1999. ja 2000. aasta vahel

informeeriti ministeeriumi finantsteenistusi väga ebatäielikult tegija poolt vastu võetud suurtest strateegilistest otsustest ... France Télécomi juhatus paistab olevat harrastanud seoses oma enamusaktsionäri osaga "valikulist", parimal juhul ebatäielikku, halvimal juhul olematut ja enamikul juhtudest hilinevad ja osalist informeerimist", mis paistis hakkavat paranema alles aastal 2002 "Vastavalt rahandusministeeriumi poolt esitatud dokumentidele ei selgu aktsionäri lepingu sisu enne, kui viimane edastatakse ministeeriumi teenistusele, 19. veebruaril 2002 ... rahandusministeerium kinnitab, et oli sellest teadlik alles alates veebruarist 2002, pärast seda, kui Gerhard Schmid viitas selle olemasolule ajakirjanduses, seoses kirjaga, mille hr Michel Bon saatis 18. aprillil 2000 Mobilcomi, milles France Télécom võttis endale kohustuse anda saksa tegijale 10 miljardi euro näol vajalikud rahalised ressursid UMTS (universaalse mobiilsidevõrgu) rajamiseks ... Teatud kokkuleppeid France Télécom lihtsalt ei maininud oma enamusaktsionäri ... Riik avastas 950 miljoni euro suuruse kohustuse alles seoses selle tehingu sõlmimisega 2002. aasta alguses".

Vt ka teatud löike FT juhatuse esimehe hr Thierry Bretoni ärakuulamisest majandusasjade komisjoni ees 11. detsembril 2002, näiteks: "Rahanduskomisjoni esimehele hr Jean Arthuis'le, kes esitas küsimusi seoses riigi kui aktsionäri kohustustega – eelkõige tema kontrolltegevuse osas – seoses France Télécomi olukorra kiire langusega, märkis hr Thierry Breton, et hoolimata vaieldamatust progressist ei ole riik veel rahvusvahelisel noteeritud ettevõtete kaasaegse juhtimise reegleid täielikult integreerinud ega mõistnud, et otsused sõltusid juhtkonnast aktsionäride kontrolli all."

Oma raporti sissejuhatuses märgib nimetatud komisjon, et ... riiklike ettevõtete üle rakendatav "eestkoste" langeb kahepoolse, pealtnäha vastuolulise kriitika alla ... Riik on aktsionärina ühtaegu ebapiisavalt ja hilinevise informeeritud ja ei ole ilmselgelt võimeline vahel kaheldavaid strateegilisi otsuseid efektiivselt kontrollima ... "See luksus seoses eestkostega" ja tõsiasi, et kontrollimine on vahel "tänu riilule seismajätmisele kasutu", viivad vastavalt hr Francis Mer'i poolt teie komisjoni ees välja öeldud sõnadele välja selleni, et riiklike ettevõteteid "ei (...) kontrollita". Ei ole võimalik teha muud järeldust kui see, mille tegi hr Elie Cohen, et "nii Crédit Lyonnais kui France Télécom allusid riigi kontrollile, riigikassa eestkostele ja maksuameti kontrollile, see tähendab seeriale väliskontrollidele, mis antud juhul ei toimunud".

(158) Mis toimus tegelikult ainult oktoobris, pärast Thierry Bretoni ametissenimetamist.

(159) Vt France Télécomi märkusi, mis asuvad hr Ehlermanni raportis 21. jaanuarist 2002, punktis 90.

(160) Suuniste punkt 5 a.

(161) Siin on mainitud ainult telekommunikatsiooni sektoris tegutsevale ettevõttele kohaldatavaid kriteeriume.

(162) Hr Douste-Blazy, uurimiskomisjoni esimees: "Täpsustame, et ettevõtte finantsreitingu langetamine sulges talle ligipääsu võlakirjaturule ja kahjustas seega tema lootusi võlgu võtta". Langus, millele esimees viitab, on see, mis toimus mais 2002.

(163) Sara Husband, kõrge tootluse raport, 1. juuli 2002.

(164) Vt FT eelmise juhatuse esimehe, Michel Boni avaldusi, mis ilmusid ajakirjanduses: artikkel "Tribune'is" 16. septembril 2002 "... reitingu langus takistab kavandatavat refinantseerimist"; artikkel "Monde'is" 16. septembril 2002 "reitingu alandamine juuni lõpus, mille reitinguagentuur Moody's pani FT võla arvele, [...] sulges meile ligipääsu turule"; artikkel "Financial Timesis" 16. septembril

2002 "FT ei saa hakkama, kui keegi ei taha meile raha laenata ja kui igauks soovib, et neile õigeaegselt tagasi makstakse. Praeguse turusituatsiooni juures on meie võla refinantseerimine lihtsalt välistatud".

(165) Vt ka prantsuse võimude kinnitusi: "võlgadest vabanemise ja omakapitali taastamise teostamine [on] tingimus, ilma milleta on võimatu ettevõtte nime seoses krediidiga rehabiliteerida ...", p. 26, prantsuse võimude kiri 3. detsembrist 2002.

(166) Rahandus-, majandus- ja planeerimiskomisjon, aruanne nr 26, 5. detsembri 2002 istung, hr Thierry Bretoni, France Télécomi juhatuse esimehe ärakuulamine. Vt ka hr Thierry Bretoni, FT juhatuse esimehe ärakuulamine majandusasjade komisjoni ees 11. detsembril 2002: "[Hr Thierry Breton] rõhutas taasleitud usaldust, millest annab kinnitust väga hea vastuvõtt eelmisel päeval teostatud 1,5 miljardi euro suuruse võlakirjade emissioonile, mis toimus esimest korda alates 2001. aastast".

(167) [...] ettepanek seoses vahetuspakkumisega: "Allpool esitame esialgseid mõtteid seoses selle tehinguga".

(168) Sama. Indikatiivsed hinnad uuele 5aastasele tehingule 380 bp üle Euribori ja arvatav kupong 8,5 %.

(169) Vt prantsuse võimude kirja 16. veebruarist 2004.

(170) Vt prantsuse võimude märkusi 4. detsembrist 2003, 22. jaanuarist 2004 ja 16. veebruarist 2004.

(171) Prantsuse võimud viitasid viele obligatsioonilaenule, mis anti välja 26. juuli 2002 ja 23. detsembri 2002 vahel ja mille kogusumma tõusis 220 miljoni euroni obligatsioonilaenude kohta enne plaani Ambitsioonid 2005 väljakuulutamist (5. detsember 2002), millele lisandub 442,2 miljoni euro suurune summa, mis vastab aktsiatega tagatud võlakirjade emissioonile.

(172) Plaani Ambitsioonid 2005 väljakuulutamisele eelneval perioodil või 5. detsembril 2002.

(173) Keskmine on 1,5 miljardit eurot.

(174) 442,2 miljonit eurot.

(175) Sellised emissioonid toimusid detsembris 2002 ja jaanuaris 2003.

(176) Sellega seoses on huvitav meenutada teatud löike FT ametlike audiitorite ärakuulamisest uurimiskomisjoni ees:

"Hr Edouard Salustro: Härra parlamendisaadik, tuleks meenutada midagi, mida teie teate paremini kui keegi teine. Enne oma arvamuse avaldamist seoses finantsinformatsiooni kohta tervikuna esitab audiitor endale küsimuse, kas ettevõtte järgib oma tegevuses majanduslikult õigustatud suunda. See on esimene küsimus, see on põhiprintsiip, mille ta järgnevalt arvete abil väljendab. Pärast see küsimus enam ei tõstatu, sest sellele vastatakse eelnevalt.

Hr Xavier de Roux: Te leidsite seega, et tegevuse jälgimine on iseenesestmõistetav.

Hr Edouard Salustro: Ei! Loomulikult mitte!... Ma ei tahtnud seda öelda!...

Hr Vincent de la Bachelerie: See ei olnud tingimata iseenesestmõistetav ja me ei jälginud tõepoolest mitte ...".

Veel selgem paistab selles osas olevat hr Boni, FT endise juhatuse esimehe seletus sama uurimiskomisjoni ees:

"Kuid on fakt, et must stsenaarium ei olnud integreeritud: kui väärtipaberitur oleks meile suletud. Me ei näinud seda võimalust ette, kuna arvasime, et riigi kui enamusaktsionäri olemasolu ei laseks turul eeldada France Télécomi pankrotti, isegi ilma vajaduseta, et riik avalikult oma toetust väljendaks. Seda arvamust

jagased peaaegu kõik turu tegijad, kuni päevani, mil üks kolmest reitinguagentuurist – vaid üksainus – otsustas, et France Télécom on maksujõuetuse äärel ja vaatas tema reitingu üle, sulgedes talle järgmisel päeval igasuguse juurdepääsu turule ... Kui see ainus reitinguagentuur juunis oma seisukohast teatas ja kui meile suleti ligipääs turule, teadsin ma, et kui meil ei ole võimalik uut võlga võtta, tekivad France Télécomil makseraskused aasta hiljem, 2003. aasta esimese kvartali lõpu paiku”.

Seoses sama küsimusega vt HSBC raportit 12. juunist 2004, lehekülj 11: “kokkuvõttes ei olnud FT raskustes olev ettevõtte selles mõttes, et tema tegevus oli arukas, kuid ta kannatas kohandamata

finantsstruktuuri ja omakapitali puudumise ning liiga kiiresti saabuvate võlgade refinantseerimise tähtaegade ning samuti turupoolse usalduskriisi käes, mille lõi sellest situatsioonist tulenev ebakindlus”.

⁽¹⁷⁷⁾ Euroopa Kohtu otsus 24. novembrist 1987, kohtuasi 223/85, RSV/komisjon, ECR, lk 4617.

⁽¹⁷⁸⁾ Euroopa Kohtu otsus 20. septembrist 1990, kohtuasi C-5/89, komisjon v. Saksamaa, ECR 1990, lk I-3437.
